<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==

રાષ્ટ્રીય તપાસ એજન્સી

વિ.

ઝાહૂર અહમદ શાહ વાતાલી

(ક્રીમીનલ અપીલ નં.૫૭૮ / ૨૦૧૯)

એપ્રિલ ૦૨, ૨૦૧૯

[એ. એમ. ખાનવિલકર અને અજય રસ્તોગી, ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓ]

ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ *(નિવારણ)* અધિનિયમ, ૧૯૬૭ – પ્રકરણો ૪ અને ૬ – કલમો ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦ અને ૩૮–૪૦ – આઈ.પી.સી.ની કલમો ૧૨૦બી, ૧૨૧ અને ૧૨૧એ તેમજ ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમો ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦ અને ૩૮–૪૦ હેઠળ દંડનીય ગુનાઓ બાબતે નોંધાયેલ એફ.આઈ.આર.માં પ્રતિવાદીનું નામ આરોપી ક્રમાંક ૧૦ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યું હતું – પ્રતિવાદીએ જિલ્લા અને સેશન્સ જજ, વિશેષ અદાલત *(એન.આઈ.એ.)*,

નવી દિલ્હી સમક્ષ જામીન માટે અરજીફરમાવી – નામંજૂર – વડી અદાલતે આદેશ રદ કર્યો – અપીલમાં, ઠરાવાયું કે: જામીનની પ્રાર્થનાના વિચારણા તબક્કે પુરાવાનો વિસ્તૃત પરિચય અથવા વિચ્છેદન કરવું આવશ્યક નથી – અદાલત પાસેથી માત્ર એટલી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે તે આરોપીની દર્શાવેલ ગુનાના આચરણમાં સંડોવણી છે કે નથી તે અંગે વ્યાપક સંભાવનાઓના આધારે નિષ્કર્ષ નોંધે – વડી અદાલત પુરાવાના ગુણદોષોની તપાસમાં પ્રવેશી ગઈ – આ તબક્કે, દસ્તાવેજ પુરાવામાં ગ્રાહ્ય નથી તે આધાર પર તેને ફગાવી દેવાનો પ્રશ્ન માન્ય નથી – દસ્તાવેજ/પુરાવાની ગ્રાહ્યતા નો પ્રશ્ન વિચારણા માટેનો વિષય રહેશે – ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળ કરવામાં આવેલ અહેવાલ, તેની સાથેના દસ્તાવેજો અને અદાલત સમક્ષ પહેલેથી રજૂ કરાયેલ પુરાવા, જેમાં ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા સંરક્ષિત સાક્ષીઓના સંક્ષિપ્ત કરાયેલા નિવેદનોનો સમાવેશ થાય છે, તેની સમસ્તિતી ધ્યાનમાં લેતા એવું માનવા યોગ્ય આધાર છે કે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલ આરોપો પ્રથમદ્રષ્ટયા સાચા છે – પ્રતિવાદીને સોંપાયેલી ભૂમિકા વિશાળ ષડયંત્રનો ભાગ હોવાની તેમજ નાણાં એકત્ર કરનાર અને નાણાકીય વહનમાર્ગ તરીકે કાર્ય કરવાની છે – વડી અદાલતે ભૂલથી એ આધારે કાર્યવાહી આગળ ધપાવી કે આરોપપત્રમાં પ્રતિવાદી સામેના અન્ય કોઈ ફોજદારી કેસનો ઉલ્લેખ નથી – જામીન મંજૂર કરવાની પ્રાર્થનાનો વિચાર કરતી વખતે વડી અદાલતે અયોગ્ય અભિગમ અપનાવ્યો – પ્રતિવાદીને જામીન મંજૂર કરતો વડી અદાલતનો આદેશ રદ કરવામાં આવે છે – પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલી

જામીન મંજૂરીની અરજી નામંજૂર કરતો નિયુક્ત અદાલતનો આદેશ યથાવત્ રાખવામાં આવે છે – દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ – કલમો ૧૨૦બી, ૧૨૧ અને ૧૨૧એ – નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટાન્સિસ અધિનિયમ, ૧૯૮૫ – આતંકવાદી અને વિઘાતક પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૫ – મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ અધિનિયમ, ૧૯૯૯ – ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ – કલમો ૧૬૧, ૧૬૪ અને ૧૭૩, ૨૦૭ – પુરાવા અધિનિયમ, ૧૮૭૨ – કલમ ૩૪ – જામીન.

ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ – કલમ ૪૩ડી – લાગુ પડવું – નિર્ધારિત થયું: ૧૯૬૭ના અધિનિયમના પ્રકરણ ૪ અને ૬ હેઠળના ગુનાઓ માટે એફ.આઈ.આર.ની નોંધણીના તબક્કાથી જ લઈને તેની નીચલી અદાલતમાં કાર્યવાહી પૂર્ણ થાય ત્યાં સુધી કલમ ૪૩ડી લાગુ પડે છે.

ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ – કલમ ૪૩ડી(૫) નો ઉપબંધ – તેનો આશય – ચર્ચિત.

જામીન – મંજ ુરી – ધ્યાનમાં લેવા યોગ્ય પરિબળો – ચર્ચાયેલ.

શબ્દો અને શબ્દપ્રયોગો – " પ્રથમદર્શનીય રીતે સત્ય", ૧૯૬૭ના અધિનિયમના સંદર્ભમાં – તેનો અર્થ – ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭.

અપીલ મંજૂર કરતાં, અદાલત

નિર્ણિત: ૧.૧ જામીન માટેની અરજિનો નિર્ણય કરતી વખતે વિચારવાના મુદ્દાઓ: (૧) શું એવો કોઈ પ્રથમદ્રષ્ટ્યા અથવા યુક્તિસંગત આધાર છે કે જેના પરથી માનવામાં આવે કે આરોપીએ ગુનો કર્યો હતો; (૨) આરોપનો સ્વભાવ અને ગંભીરતા; (૩) દોષિત ઠરવામાં આવે તો સજાની કઠોરતા; (૪) જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવે તો આરોપી ફરાર થઈ જવા અથવા ભાગી જવાની ભીતિ; (૫) આરોપીનું ચરિત્ર, વર્તન, સાધનસામગ્રી, સ્થાન અને પ્રતિષ્ઠા; (૬) ગુનાની પુનરાવર્તનની સંભાવના; (૭) સાક્ષીઓ સાથે છેડછાડ થવાની યુક્તિસંગત આશંકા; અને (૮) અવશ્ય જ, જામીન મંજૂર થવાથી ન્યાયમાં વિઘ્ન ઊભું થવાની ભીતિ. જ્યારે બિનકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ જેવી વિશેષ કાયદેસરની જોગવાઈઓ હેઠળ દંડનીય ગુનાઓનો પ્રશ્ન આવે છે, ત્યારે ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૪૩ડીમાં સમાવાયેલ વિશેષ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને વધુ કંઈક મનમાં રાખવું આવશ્યક બને છે, જે અધિનિયમ ૩૫, ૨૦૦૮ દ્વારા તા. ૩૧મી ડિસેમ્બર, ૨૦૦૮થી દાખલ કરવામાં આવી હતી. ઉપકલમ (૫) ના પરંતુકને આધિન, અદાલતનું કર્તવ્ય છે કે તે આ બાબતે સંતુષ્ટ થાય કે આરોપી વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રથમદ્રષ્ટ્યા સત્ય છે કે નહીં તે માનવા માટે યુક્તિસંગત આધાર ઉપલબ્ધ છે. આતંકવાદી અને વિઘાતક પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૫ (ટાડા), મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ અધિનિયમ, ૧૯૯૯ (એમકોકા) તથા માદક દ્રવ્યો અને મનપ્રભાવક પદાર્થો અધિનિયમ, ૧૯૮૫ જેવી વિશેષ કાયદેસરની જોગવાઈઓ હેઠળ, અદાલતે એવો પોતાનો મત નોંધવાનો રહે છે કે

આરોપી આક્ષેપિત ગુનામાં “દોષિત નથી” એવું માનવા માટે યુક્તિસંગત આધાર છે. આરોપી એવા ગુનામાં “દોષિત નથી” એવું માનવા માટે યુક્તિસંગત આધાર છે તેવી અદાલતે નોંધવાની સંતુષ્ટિ અને ૧૯૬૭ના અધિનિયમના હેતુઓ માટે એવો વ્યક્તિ વિરુદ્ધનો આક્ષેપ “પ્રથમદ્રષ્ટ્યા” સત્ય છે એવું માનવા માટે યુક્તિસંગત આધાર છે તેવી નોંધવાની સંતુષ્ટિ, બંને વચ્ચે સ્તરનો તફાવત છે. [પરિચ્છેદો ૧૫, ૧૭] [૧૦૮૭–ઈ–જી; ૧૦૮૮–એ; એફ–જી; ૧૦૮૯–એ–બી]

૧. ૨ તેના સ્વભાવથી જ, “ પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સત્ય” એવો પ્રયોગ એવો અર્થ દર્શાવે છે કે પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં સંબંધિત આરોપી વિરુદ્ધ થયેલા આક્ષેપના સંદર્ભમાં તપાસ એજન્સી દ્વારા સંકલિત કરાયેલ સામગ્રી/પુરાવા, અન્ય પુરાવાથી તેનો પ્રતિવાદ ન થાય અને તેને નિષ્ફળ ન બનાવવામાં આવે અથવા ખોટા સાબિત ન કરવામાં આવે ત્યાં સુધી પ્રબળ માનવા યોગ્ય હોવા જોઈએ અને પ્રથમ દૃષ્ટિએ તે દર્શાવે છે કે એવા આરોપીની જણાવાયેલા ગુનાના આચરણમાં સંડોવણી છે. તે પોતાના પ્રથમ દૃષ્ટિ પર જ કોઈ નિર્દિષ્ટ હકીકત અથવા જણાવાયેલા ગુનાનું ઘડતર કરતી હકીકતોની શ્રેણી સ્થાપિત કરવા માટે સારી અને પૂરતી હોવી જોઈએ, જો સુધી તેનો પ્રતિવાદ ન થાય અથવા તેનો વિરોધાભાસ સાબિત ન થાય. એક અર્થમાં, જ્યારે અદાલતે આ અભિપ્રાય આપવાનો હોય કે આક્ષેપ “ પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સત્ય” છે, ત્યારે સંતોષની કસોટી હળવી હોય છે, જ્યારે અન્ય વિશેષ અધિનિયમો હેઠળ આવશ્યક એવા “આરોપી એવા ગુનામાં દોષિત નથી” એવા અભિપ્રાયની સરખામણીએ. કોઈ પણ

સ્થિતિમાં, આરોપી વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સત્ય છે એવું માનવા માટે વાજબી આધાર છે એવો અભિપ્રાય નોંધાવવા માટે અદાલતે જે સંતોષ નોંધાવવાનો હોય છે, તે ૧૯૬૭ના અધિનિયમ હેઠળના ગુનાઓના સંદર્ભમાં ડિસ્ચાર્જ અરજી અથવા આરોપ ઘડવાની વિચારણા વખતે નોંધાવવાના સંતોષ કરતાં હળવો હોય છે. આ તબક્કે અદાલતે હાથ ધરવાની પ્રક્રિયા – જામીન મંજૂર કરવા કે નામંજૂર કરવા માટે કારણો દર્શાવવાની – પુરાવાના ગુણદોષોની ચર્ચા કરવાથી સ્પષ્ટપણે ભિન્ન છે. આ તબક્કે પુરાવાનું વિસ્તૃત પરીક્ષણ અથવા વિખંડન કરવાની આવશ્યકતા નથી. અદાલત પાસેથી માત્ર એટલી જ અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે તે વ્યાપક સંભાવનાઓના આધારે જણાવાયેલા ગુનાના આચરણમાં આરોપીની સંડોવણી છે કે નહીં તે અંગે નિષ્કર્ષ નોંધાવે. વડી અદાલત પુરાવાના ગુણદોષોની તપાસના ક્ષેત્રમાં પ્રવેશી ગઈ હતી. ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા સુરક્ષિત સાક્ષીઓના નિવેદનોને, તે સીલબંદ આવરણમાં રાખવામાં આવ્યા હતા અને નિર્ધારિત અદાલતે તેમનું અવલોકન પણ કર્યું નહોતું તેમજ પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ અગાઉથી દાખલ થયેલ આરોપપત્રમાં આવા નિવેદનો નોંધાયા હોવાનો ઉલ્લેખ પણ મળતો નહોતો, એવા દેખાવડા આધાર પર સંપૂર્ણપણે નકારી કાઢવાનો વડી અદાલતનો અભિગમ, સંબંધિત આરોપી વિરુદ્ધ કરાયેલ આક્ષેપ પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સત્ય છે કે નથી તે અંગે પોતાનો અભિપ્રાય નોંધાવવાના અદાલતના કર્તવ્યની સંપૂર્ણ અવગણના સમાન છે. એવો અભિપ્રાય અદાલતે માત્ર એફ.આઈ.આર.માં કરાયેલા આક્ષેપના સંદર્ભમાં જ નહીં, પરંતુ કેસ ડાયરીની વિગતોના સંદર્ભમાં અને આરોપપત્ર

(ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળનો અહેવાલ) તથા તપાસ દરમ્યાન તપાસ એજન્સી દ્વારા એકત્રિત કરવામાં આવેલી અન્ય સામગ્રીના સંદર્ભમાં પણ બનાવવાનો છે. ૧૯૬૭ના અધિનિયમની વિશેષ જોગવાઈ, કલમ ૪૩ડી, ૧૯૬૭ના અધિનિયમના ભાગ ૪ અને ૬ હેઠળના ગુનાઓ માટે એફ.આઈ.આર.ની નોંધણીના તબક્કાથી માંડીને તેની નીચલી અદાલતમાં વિચારણા પૂર્ણ થાય ત્યાં સુધી લાગુ પડે છે. તેના વિરુદ્ધ નોંધાયેલ એફ.આઈ.આર.ના આધારે આરોપીની ધરપકડ થયા બાદ તરત, પરંતુ તપાસ એજન્સી દ્વારા આરોપપત્ર દાખલ થાય તે પહેલાં; પ્રથમ આરોપપત્ર દાખલ થયા પછી અને ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩(૮) હેઠળ વધુ તપાસના પરિણામે અનુપૂરક અથવા અંતિમ આરોપપત્ર દાખલ થાય તે પહેલાં; આરોપો ઘડાય ત્યાં સુધી અથવા અદાલત દ્વારા આરોપો ઘડાયા બાદ અને મુખ્ય સાક્ષીઓના પુરાવા નોંધાયા બાદ વગેરે. જોકે, એકવાર આરોપો ઘડાઈ જાય, ત્યારે એવું માનવું સલામત રહેશે કે અદાલત સમક્ષ રહેલી સામગ્રીના આધાર પર અત્યંત મજબૂત શંકા સ્થપાઈ હતી, જેણે અદાલતને આરોપી વિરુદ્ધ આક્ષેપિત ગુનાનું ઘડતર કરતી વાસ્તવિક તત્ત્વોની અસ્તિત્વ બાબતે અનુમાનાત્મક અભિપ્રાય રચવા પ્રેરિત કરી હતી, જેથી આરોપ ઘડવો ન્યાયસંગત બને. તેવી સ્થિતિમાં, આરોપપત્ર (ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળનો અહેવાલ) સાથે રજૂ કરવામાં આવેલી સામગ્રી છતાં, તેની વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સત્ય છે એવું માનવા માટે વાજબી આધાર ઉભો થતો નથી તે બાબતે અદાલતને સંતોષ અપાવવા માટે આરોપીને કઠિન કાર્ય કરવું પડી શકે.

વર્તમાન કેસમાં જેમ, સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળ કરાયેલા પ્રથમ અહેવાલના દાખલ થયા પછી કરવામાં આવેલી જામીન માટેની પ્રાર્થના પર વિચાર કરતી વખતે પણ અદાલતે આવો જ અભિપ્રાય રચવાનો હોય છે. તે માટે, તપાસ એજન્સી દ્વારા એકત્રિત કરવામાં આવેલી અને સાથે રજૂ કરાયેલ સામગ્રીની સમસ્તતા

અહેવાલ અને તેમાં કેસ ડાયરીનો સમાવેશ થાય છે, તેનું ગણતરીમાં લેવુ જરૂરી છે અને પુરાવાના અથવા પરિસ્થિતિના અલગ-અલગ ટુકડાઓનું વિશ્લેષણ કરીને નહીં. કોઈપણ સ્થિતિમાં, આ તબક્કે દસ્તાવેજને પુરાવામાં ગ્રાહ્ય ન હોવાના આધાર પર ફગાવી દેવાનો પ્રશ્ન અનુમત્ય નથી. કારણ કે, દસ્તાવેજ/પુરાવાની ગ્રાહ્યતાનો મુદ્દો તો વિચારણ માટેનો વિષય રહેશે. અદાલતે દસ્તાવેજની વિષયવસ્તુ પર નજર કરવી અને તે દસ્તાવેજને જેમ છે તેમ ધ્યાનમાં લેવો જોઈએ. [પરા ૧૭-૧૯][૧૦૮૮-બી-ઈ; ૧૦૯૨-સી-એચ;૧૦૯૩-એ-એફ]

૧. ૩ કલમ ૪૩ડી અનુસાર, અદાલતનું આ અવશ્યક કર્તવ્ય છે કે તે કેસ ડાયરી અને/અથવા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળ બનાવવામાં આવેલ અહેવાલ તેમજ તપાસ એજન્સી દ્વારા રજૂ કરાયેલ અન્ય તમામ સંબંધિત સામગ્રી/પુરાવાનું પરિશીલન કરીને પોતાનું મંતવ્ય નોંધે. નિવેદનોની ગ્રાહ્યતા તથા સક્ષમ પ્રાધિકારી દ્વારા આપવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રોની, જે સંપાદિત નિવેદનો સાથે જોડાયેલા છે, અસરકારકતા સંબંધિત મુદ્દો વિચારણા માટેનો વિષય રહેશે અને

ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૪૬૩ના સંદર્ભે પુરાવાના આધિન રહેશે.[પરા ૨૧, ૨૩][૧૧૦૧–ઈ–; ૧૧૦૨–સી]

૧. ૪ સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળ કરવામાં આવેલા અહેવાલની સમગ્રતા તથા તેની સાથેના દસ્તાવેજો અને અદાલત સમક્ષ અગાઉથી જ રજૂ કરાયેલા પુરાવા/સામગ્રીને, જેમાં સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા સુરક્ષિત સાક્ષીઓના સંપાદિત નિવેદનોનો પણ સમાવેશ થાય છે, ધ્યાનમાં લેતાં, પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ કરાયેલા આરોપો પ્રથમ દૃષ્ટિએ સચ્ચા છે એવું માનવા માટે વાજબી આધાર ઉપલબ્ધ છે. વધુ તપાસ પ્રગતિમાં છે. તપાસ એજન્સીએ અત્યાંસુધી રજૂ કરેલી સામગ્રી (વધુ તપાસ બાકી હોવા છતાં) પ્રતિસાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦)નો એ–૩, એ–૪, એ–૫ અને એ–૬ સાથેનો સંબંધ તથા તે જ રીતે પ્રતિસાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) અને એ–૩ થી એ–૧૨ વચ્ચેના સંબંધો, જે સી.ડી.આર. વિશ્લેષણમાંથી પ્રકાશિત થાય છે, દર્શાવે છે. ચાર્ટ એમાં નામોદ્દેશિત આરોપીઓ વચ્ચેના પરસ્પર સંબંધો દર્શાવવામાં આવ્યા છે અને ચાર્ટ બીમાં નામોદ્દેશિત આરોપીઓના અન્ય લોકો સાથેના પરસ્પર સંબંધો તથા સંબંધિત અવધિ દરમિયાન ફોન પર તેમની પરસ્પર વાતચીતની આવર્તનતા દર્શાવવામાં આવી છે. પ્રતિવાદી વિરુદ્ધનો આરોપ ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૧૭ મુજબ આતંકવાદી કૃત્યો માટે નાણાં એકત્ર કરવાની બાબત સુધી મર્યાદિત નથી, પરંતુ ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમો ૧૩, ૧૬, ૧૮, ૨૦, ૩૮, ૩૯ અને ૪૦ના સંદર્ભમાં પણ છે. કલમ ૧૩, ૧૯૬૭ના અધિનિયમના પ્રકરણ ૨માં છે. તેમ છતાં, કલમ ૪૩ડી(૫) હેઠળ જામીન બાબતેની વિશેષ

જોગવાઈઓ પ્રકરણ ૪ અને ૬ હેઠળ દંડનીય ગુનાઓ અંગે આકર્ષાય છે, જેમ કે ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમો ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૮, ૩૯ અને ૪૦. કલમો ૩૯ અને ૪૦ પ્રકરણ ૬નો ભાગ બને છે, જ્યારે અન્ય કલમો (કલમ ૧૩ સિવાય) પ્રકરણ ૪નો ભાગ બને છે, જેમાં વર્તમાન જામીન સંબંધિત જોગવાઈઓ લાગુ પડે છે, અને તે મુજબ અદાલતે એવો સંતોષ નોંધવો ફરજિયાત બને છે કે આવા વ્યક્તિ વિરુદ્ધનો આરોપ પ્રથમ દૃષ્ટિએ સચ્ચો છે એવું માનવા માટે વાજબી આધાર છે. પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) વિરુદ્ધનો આરોપ એવો છે કે આરોપી એ–૩ થી એ–૧૦ ઓલ પાર્ટીઝ હુરિયત કોન્ફરન્સનો ભાગ છે, જે પોતાને રાજકીય મોરચો કહે છે, જ્યારે તેમનું એજન્ડા ભારત સંઘમાંથી જે એન્ડ કેને અલગ કરવાની ધ્યેયસાધના માટે અનુકૂળ વાતાવરણ ઊભું કરવાનો છે. પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦)ને સોંપવામાં આવેલી ભૂમિકા વિશાળ કાવતરાનો ભાગ બનવાની તથા નાણાં એકત્ર કરનાર અને નાણાકીય માધ્યમ તરીકે કાર્ય કરવાની છે. જે એન્ડ કેના હુરિયત નેતાઓ અને આતંકવાદીઓ/આતંકવાદી સંસ્થાઓ વચ્ચેના સંબંધો તેમજ ભારત સરકાર વિરુદ્ધ યુદ્ધ ચલાવવા માટેની તેમની સતત પ્રવૃત્તિઓ દર્શાવવા માટે પૂરતી પ્રમાણમાં સામગ્રી એકત્રિત કરવામાં આવી છે.[પરિચ્છેદ ૨૪–૨૮][૧૧૦૨–ઈ–એચ; ૧૧૧૨–ઈ–એફ; ૧૧૧૩–સી–ઈ]

૧. ૫ પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) ના પરિસરેથી શોધ અને જપ્તી દરમિયાન જપ્ત કરાયેલ વસ્તુઓ/દસ્તાવેજો સંદર્ભે તા. ૩જી જૂન, ૨૦૧૭ નો ડી–૩/૬ તરીકે વર્ણવાયેલ જપ્તી પંચનામું, પ્રતિવાદીની પ્રવૃત્તિઓ, જેમાં તેના નાણાકીય

સોદા અંગેની બાબતોનો પણ સમાવેશ થાય છે, તેને ઉઘાડું પાડે છે. ડી–૩જી/૨૦ તરીકે વર્ણવાયેલ અન્ય એક મહત્વપૂર્ણ દસ્તાવેજ પ્રતિવાદી પાસેથી મેમો ડી–૩ દ્વારા જપ્ત કરાયેલ સંપર્ક ડાયરી છે, જેમાં પાકિસ્તાની નાગરિકનું નામ અને સંપર્ક “ટી.એસ. ००૯૨૪૨૫૭૬૫०૨૨...૨૬એ” નોંધાયેલ છે, જેનું નામ દસ્તાવેજ ડી–૧૩૨(એ)/૨૩ માં પણ દર્શાય છે. કોડ “००૯૨” પાકિસ્તાન સંબંધિત છે. પ્રતિવાદી પાસેથી મેમો ડી–૩ દ્વારા અન્ય એક સંપર્ક ડાયરી પણ જપ્ત કરવામાં આવી હતી, જેના પાનું ડી–૩એચ/૨૮ પર એ જ નામ અને સંપર્ક, એટલે કે, “ટી.એસ. ००૯૨૩००૮૪૫૯૭૭૫/ ००૯૨૪૨૫૭૬૫०૨૨” નોંધાયેલ છે. દસ્તાવેજો ડી–૩જે થી ડી–૩જે/૫ પણ આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓમાં પ્રતિવાદીની સંડોવણી દર્શાવે છે, જેમાં આ બાબતનો પણ સમાવેશ થાય છે કે ભૂતકાળમાં તેની વિરુદ્ધ ટાડાના ત્રણ કેસ નોંધાયા હતા અને તેમની તપાસ કરવામાં આવી હતી તથા જે એન્ડ કે પી.એસ.એ., ૧૯૭૮ નો એક કેસ પણ હતો. વડી અદાલતે ભૂલપૂર્વક આ આધાર પર કાર્યવાહી કરી કે આરોપપત્રમાં પ્રતિવાદી વિરુદ્ધના અન્ય કોઈ ફોજદારી કેસનો ઉલ્લેખ જ નથી. વધુમાં, આરોપપત્ર સાથે ડી–૯બી અને ડી–૯સી દસ્તાવેજો જોડાયેલા છે, જે ભૂતપૂર્વ આતંકવાદી એ–૩ ના એકે–૪૭ ધારણ કરેલા તેમજ અન્ય આતંકવાદીઓ સાથે દેખાતા ફોટોગ્રાફ્સ છે. આ ફોટોગ્રાફ્સ ઉક્ત ભૂતપૂર્વ આતંકવાદીના નિવાસસ્થાનેથી તા. ૩જી જૂન, ૨०૧૭ ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદ પક્ષનો કેસ એવો છે કે પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧०) ઉક્ત ભૂતપૂર્વ આતંકવાદી એ–૩ સાથે સતત સંપર્કમાં હતો, જેમ આંતરસંબંધ

દર્શાવતાં ચાર્ટ પરથી જણાય છે. આ હકીકતનો આધાર સી.ડી.આર. વિશ્લેષણ અહેવાલથી પણ મળે છે, જે આરોપપત્રનો ભાગ છે. આરોપપત્રમાં દસ્તાવેજ ડી–૧૮૫/૧૦ પણ છે, જે આરોપી એ–૫ ની ફોરેન્સિક વિશ્લેષણ દ્વારા પ્રાપ્ત કરાયેલ સંપર્ક યાદી છે, જેમાં હુરિયત પક્ષ સાથે સંકળાયેલા વ્યક્તિઓના મોબાઇલ નંબરો છે; તેમજ 'એમ.સી.પી.' નામના એક વ્યક્તિનો પણ સમાવેશ છે, જે અન્ય કોઈ નહીં પરંતુ પાકિસ્તાન હાઈ કમિશનનો પ્રથમ સચિવ છે. તેનું નામ પણ દસ્તાવેજ ડી–૧૩૨(એ)/૨૩ માં દર્શાય છે. નિયુક્ત અદાલતે ઉપરોક્ત દસ્તાવેજોની નોંધ લેતાં ઉપરાંત અન્ય દસ્તાવેજો અને સંભવિત સાક્ષીઓ (ડબ્લ્યુએસ–૧, ૨૮, ૨૯, ૩૮, ૩૯, ૪૩, ૪૪, ૪૮ અને ૫૨) ના નિવેદનોની પણ નોંધ લીધી હતી. વડી અદાલતે આ સામગ્રીની મૂલવણી કરી નથી, જેને નિયુક્ત અદાલતે પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ પ્રતિવાદી વિરુદ્ધનો આક્ષેપ સચોટ છે એવી માન્યતા રાખવા માટે વાજબી આધાર હોવાનું પોતાનું મત નોંધવામાં માન્ય ગણ્યું હતું. વડી અદાલતે નબળી પદ્ધતિ અપનાવી – પ્રથમ દસ્તાવેજ ડી–૧૩૨(એ) ને ત્યજી દીધો અને ત્યારબાદ કલમ ૧૬૧ હેઠળ નોંધાયેલા સાક્ષીઓના નિવેદનો તથા તપાસ એજન્સી દ્વારા સીલબંધ આવરણમાં રજૂ કરાયેલા કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા નિવેદનોને પણ ત્યજી દીધા. વડી અદાલતે સમગ્ર સામગ્રી/પુરાવાનો એકંદર વિચાર કરવો જોઈએ હતો, જે દર્શાવતી હતી કે પ્રતિવાદી ઉક્ત ગુનાઓના આચરણમાં સંકળાયેલ હતો અને કલમ ૧૭ હેઠળ આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ માટે નાણાં એકત્ર કરવાના ગુના ઉપરાંત, વિશાળ ષડયંત્રનો પણ સભ્ય હતો. ૧૯૬૭ ના અધિનિયમની કલમ

૪૩ડી(૫) માં આવેલ ઉપબંધ મુજબ, ૧૯૬૭ ના અધિનિયમના અધ્યાય ૪ અને ૬ સંબંધિત ગુનાના આચરણમાં સંકળાયેલ આરોપી વ્યક્તિને જામીન પર અથવા બોન્ડ પર મુક્ત કરી શકાશે નહીં. તેમ છતાં, અદાલત એવો આરોપી માત્ર ત્યારે જ જામીન પર મુક્ત કરી શકે, જ્યારે કેસ ડાયરી અને/અથવા ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળ બનાવવામાં આવેલા અહેવાલના અવલોકન પરથી તેવું મત થાય કે એવી વ્યક્તિ વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સચોટ છે એવું માનવા માટે "કોઈ વાજબી આધાર નથી". વિપરીત રીતે, જો અદાલતના મત અનુસાર એવી વ્યક્તિ વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સચોટ છે એવું માનવા માટે વાજબી આધાર હોય, તો જામીન મંજૂર કરવાનો પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી, કારણ કે અવરોધ

આવા કેસોમાં જામીન ન આપવાના ઉપબંધના પ્રથમ ભાગ હેઠળ તે અમલમાં આવશે. કલમ ૪૩ડી(૫) માં રહેલી વિશેષ જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં આરોપી પર એવો ઊંચો ભાર છે કે ફરિયાદ પક્ષ તેની વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રથમ દ્રષ્ટ્યે સાચો છે એવું દર્શાવવા માટે વાજબી આધાર અસ્તિત્વમાં છે તે બતાવવામાં સમર્થ રહ્યું નથી, તેવી બાબત દર્શાવવી પડે છે, તે હકીકતથી કે. વીરાસ્વામીમાં પ્રતિપાદિત કાનૂની સ્થિતિમાં કોઈ ફેરફાર થતો નથી; તે મુજબ આરોપપત્રમાં પુરાવાનું વિગતવાર વિશ્લેષણ હોવું આવશ્યક નથી. જામીન માટેની અરજી પર વિચાર કરતી અદાલતનું કાર્ય એ છે કે તે તપાસ એજન્સી દ્વારા ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળના અહેવાલ સાથે રજૂ કરાયેલ સામગ્રી/પુરાવાનું સમગ્રરૂપે મૂલવણ કરે, જેથી નામજદ આરોપી વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રથમ દ્રષ્ટ્યે

સાચો છે કે નહીં તે માનવા માટે વાજબી આધાર છે કે કેમ તે અંગે પોતાનું મંતવ્ય બનાવે. [ફકરા ૨૯–૩૧][૧૧૨૧–એફ–એચ; ૧૧૨૨–એ–એચ;૧૧૨૩–બી–એફ]

૧. ૬ નિર્ધારિત અદાલતે સંબંધિત સામગ્રી/પુરાવા, જે આ હકીકત દર્શાવે છે કે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રથમદર્શી રીતે સત્ય હોવાનું માનવા માટે વાજબી આધાર છે, તેની નોંધ લઈ જામીન અરજીને યોગ્ય રીતે નકારી હતી. તપાસ અધિકારીએ રજૂ કરેલ સામગ્રી અને પુરાવાની ગ્રાહ્યતા તથા વિશ્વસનીયતાનો પ્રશ્ન નીચલી અદાલતમાં ચલાવાનારી સુનાવણીનો વિષય રહેશે. વર્તમાન કેસમાં, જામીન મંજૂર કરવાની પ્રાર્થનાનો વિચાર કરતી વખતે વડી અદાલતે અનુચિત અભિગમ અપનાવ્યો હતો. વડી અદાલતે નોંધપર રહેલી સામગ્રી અને પુરાવાની સમગ્રતાનો, જેમ છે તેમ, વિચાર કરવો જોઈએ હતો અને તેને ગ્રાહ્ય ન ગણતાં ફગાવી દેવું જોઇએ નહોતું. વડી અદાલતે સ્થિર કાનૂની સ્થિતિને સ્પષ્ટ રીતે અવગણી હતી કે જામીન માટેની પ્રાર્થના પર વિચાર કરતી અવસ્થાએ સામગ્રીનું તોલમાપ કરવું જરૂરી નથી, પરંતુ તેના સમક્ષ રહેલી સામગ્રીના આધારે વ્યાપક સંભાવનાઓને ધ્યાને લઈ માત્ર અભિપ્રાય રચવાનો હોય છે. અદાલત પાસેથી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે તે પોતાનું મન લગાવી નિર્ધારિત કરે કે આરોપી વિરુદ્ધના આક્ષેપો પ્રથમદર્શી રીતે સત્ય છે કે નહીં. [પરા ૩૩–૩૫][૧૧૨૮–ઈ–એફ; ૧૧૨૯–બી; ઈ–જી]

૧. ૭ નિર્ધારિત અદાલતે યોગ્ય રીતે એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે પ્રતિવાદી સામેનો આરોપ પ્રથમદ્રષ્ટ્યા સત્ય હોવાનું માનવા માટે વાજબી આધાર છે.

પ્રતિવાદીને જામીન મંજુર કરતો વડી અદાલતનો પસાર કરાયેલ આદેશ પલટવામાં આવે છે. હાલના મામલામાં, પ્રતિવાદી દર્શાવાયેલા ગુનાઓના સંબંધમાં, ખાસ કરીને ૧૯૬૭ ના અધિનિયમના પ્રકરણ ૪ અને ૬ હેઠળ આવતા ગુનાઓ અંગે, જામીન મેળવવા હકદાર નથી. પડકારાયેલ ચુકાદો અને આદેશ રદ કરવામાં આવે છે અને તેના સ્થાને, અત્રેના પ્રતિવાદીએ જામીન મંજુર કરવાની કરેલી અરજી નામંજૂર કરતો નિર્ધારિત અદાલતનો પસાર કરાયેલ આદેશ યથાવત્ રાખવામાં આવે છે. [પરિછેદ ૩૬–૩૮][૧૧૩૦–એ–ડી] કે. વીરાસ્વામી વિ. યુનિયન ઑફ ઇન્ડિયા અને અન્ય. (૧૯૯૧) ૩ એસ.સી.સી. ૬૫૫ : [૧૯૯૧] ૩ એસ.સી.આર. ૧૮૯ – અનુસરવામાં આવ્યું.

સલીમ ખાન વિ. સંજય સિંહ અને અન્ય. (૨૦૦૨) ૯ એસ.સી.સી. ૬૭૦ ;

રંજિતસિંહ બ્રહ્મજીતસિંહ શર્મા વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય. (૨૦૦૫) ૫ એસ.સી.સી. ૨૯૪ : [૨૦૦૫] ૩ એસ.સી.આર. ૩૪૫ – ઉપર આધાર રાખવામાં આવ્યો.

હિતેન્દ્ર વિષ્ણુ ઠાકુર અને અન્ય વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય . (૧૯૯૪) ૪ એસ.સી.સી. ૬૦૨ : [૧૯૯૪] ૧ સપ્લ. એસ.સી.આર. ૩૬૦ ; નિરંજન સિંહ કરમ સિંહ પંજાબી, એડવોકેટ વિ. જિતેન્દ્ર ભીમરાજ બિજ્જયા અને અન્ય (૧૯૯૦) ૪ એસ.સી.સી. ૭૬ : [૧૯૯૦] ૩ એસ.સી.આર. ૬૩૩ ; મનોહર લાલ શર્મા વિ. ભારત સંઘ (૨૦૧૭) ૧૧ એસ.સી.સી. ૭૮૩ ; જયંત કુમાર ઘોષ અને અન્ય વિ. આસામ રાજ્ય અને અન્ય એક (૨૦૧૦) ૬ ગૌહાટી લો રિપોર્ટ્સ ૭૨૭ ; દવેન્દર ગુપ્તા વિ.

રાષ્ટ્રીય તપાસ એજન્સી (૨૦૧૪) એસીસી ઓનલાઈન એપી ૧૯૨ ; સંજય ચંદ્ર વિ. સીબીઆઈ એઆઈઆર ૨૦૧૨ એસસી ૮૩૦ :

[૨૦૧૧] ૧૩ એસસીઆર ૩૦૯ ; સેન્ટ્રલ બ્યૂરો ઑફ ઇન્વેસ્ટિગેશન વિ. વી. સી. શુક્લા અને અન્ય (૧૯૯૮) ૩ એસસીસી ૪૧૦ : [૧૯૯૮] ૧ એસસીઆર ૧૧૫૩ ; ચેન્ના બોયન્ના કૃષ્ણ યાદવ વિ. સ્ટેટ ઑફ મહારાષ્ટ્ર અને અન્ય એક (૨૦૦૭) ૧ એસસીસી ૨૪૨ : [૨૦૦૬] ૧૦ સપ્લ. એસસીઆર ૩૮૧ ; સ્ટેટ ઑફ યુ.પી. થ્રૂ સીબીઆઈ વિ.

અમરમણી ત્રિપાઠી (૨૦૦૫) ૮ એસ.સી.સી. ૨૧ : [૨૦૦૫] ૩ સપ્લ.

એસસીઆર ૪૫૪ ; ખોડે ડિસ્ટિલરીઝ લિ. અને અન્ય વિ. કર્ણાટક રાજ્ય અને અન્ય (૧૯૯૫) ૧ એસસીસી ૫૭૪ : [૧૯૯૪] ૪ સપ્લ.

એસ.સી.આર. ૪૭૭ – નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો.

<u>કેસ કાનૂન સંદર્ભ</u>

[૧૯૯૪] ૧ સપ્લ. એસ.સી.આર. ૩૬૦ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો પેરા ૩

[૧૯૯૦] ૩ એસ.સી.આર. ૬૩૩ નો સંદર્ભ લેવાયો છે પરા ૩

(૨૦૧૭) ૧૧ એસ.સી.સી. ૭૮૩ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે ફકરો ૩

(૨૦૧૦) ૬ જી. એલ. રિપોર્ટ્સ ૭૨૭ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે ફકરો ૩

[૧૯૯૧] ૩ એસ.સી.આર. ૧૮૯ અનુસરાયું ફકરો ૮

[૨૦૧૧] ૧૩ એસ.સી.આર. ૩૦૯ નો પરિછેદ ૧૨ માં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો

(૨૦૦૨) ૯ એસ.સી.સી. ૬૭૦ પર પરિચ્છેદ ૧૩ માં આધાર રાખવામાં આવ્યો

[૧૯૯૮] ૧ એસ.સી.આર. ૧૧૫૩ નો પરા ૧૪ માં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો

[૨૦૦૫] ૩ એસ.સી.આર. ૩૪૫ પર પેરા ૧૪ માં આધાર રાખવામાં આવ્યો

[૨૦૦૬] ૧૦ સપ્લિ. એસ.સી.આર. ૩૮૧ નો ઉલ્લેખ પરિચ્છેદ ૧૪ માં કરવામાં આવ્યો

[૨૦૦૫] ૩ સપ્લિ. એસ.સી.આર. ૪૫૪ નો પરિચ્છેદ ૧૫ માં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો

[૧૯૭૫] ૩ એસસીઆર ૮૩૯ પેરા ૨૩ માં ઉલ્લેખિત

[૧૯૯૪] ૪ સપ્લ. એસ.સી.આર. ૪૭૭ નો પરા ૩૪ માં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

ક્રીમીનલ એપેલેટ જ્યુરીસડીક્શનઃ ક્રીમીનલ અપીલ ક્રમાંક ૫૭૮ / ૨૦૧૯, જે નવી દિલ્હીની દિલ્હી વડી અદાલત દ્વારા ક્રીમીનલ અપીલ ક્રમાંક ૭૬૮ ઓફ ૨૦૧૮ માં તા. ૧૩.૦૯.૨૦૧૮ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી છે.

કે.કે. વેણુગોપાલ, એટર્ની જનરલ, આર. બાલાસુબ્રમણિયન, સુશ્રી સુહાસિની સેન, સુચિન્દ્રન ભાસ્કર નારાયણ, સુરિન્દર સિંહ (એસ.આર. પી.પી./ એન.આઇ.એ.), બી. વી. બલરામ દાસ, અપીલકર્તા તરફથી વકીલો.

શેખર નફાડે, આર. એ. જાન, વરિષ્ઠ વકીલો, શારિક જે. રેયાઝ, અભિકલ્પ પ્રતાપ સિંહ, સુશ્રી એસ. લક્ષ્મી અય્યર, શકીલ અહેમદ સૈયદ, પ્રતિવાદી તરફથી વકીલો.

અદાલતનો ચુકાદો નીચે મુજબ આપવામાં આવ્યો હતો

એ. એમ. ખાનવિલકર, ન્યાયાધીશ ૧. અનુમતિ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૨. પ્રતિવાદીનું નામ તા. ૩૦મી મે, ૨૦૧૭ની પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં આરોપી નં. ૧૦ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યું છે, જે પોલીસ સ્ટેશન, એન.આઈ.એ., દિલ્હી ખાતેના ઇન-ચાર્જ અધિકારીએ ભારતીય દંડ સંહિતા ("આઈ.પી.સી.") ની કલમો ૧૨૦બી, ૧૨૧ અને ૧૨૧એ તેમજ ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ (સંક્ષેપમાં "૧૯૬૭નો અધિનિયમ") ની કલમો ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૮, ૩૯ અને ૪૦ હેઠળ દંડનીય ગુનાઓ માટે નોંધાવ્યો હતો. પ્રતિવાદીએ (આરોપી નં. ૧૦એ) જિલ્લા અને સેશન્સ જજ, વિશેષ અદાલત (એન.આઈ.એ.), નવી દિલ્હી સમક્ષ જામીન માટે અરજી દાખલ કરી હતી, જે તા. ૮મી જૂન, ૨૦૧૮ના રોજ નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. તે આદેશને નવી દિલ્હીમાં આવેલી દિલ્હી વડી અદાલતે ક્રીમીનલ અપીલ નં. ૭૬૮/૨૦૧૮માં તા. ૧૩મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૮ના આદેશથી પલટ્યો હતો. વડી અદાલતે પ્રતિવાદીને કેટલીક શરતોને આધીન જામીન પર મુક્ત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. તે નિર્ણય જ અહીંના અપીલકર્તા એવા ફરિયાદ પક્ષની એજન્સી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી આ અપીલનો વિષય છે.

૩. નિર્દિષ્ટ અદાલતે એવો અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો હતો કે પ્રતિવાદી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) વિરુદ્ધ અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ સાથે સાજિશમાં ગેરકાયદેસર કૃત્યો અને આતંક માટે નાણાં પુરા પાડવામાં સંકળાયેલા હોવાના ગંભીર આક્ષેપો છે; તેણે આતંકવાદી આરોપી ક્રમાંક ૧ હાફિઝ મુહમ્મદ સઈદ, આઈ.એસ.આઈ., પાકિસ્તાન હાઈ કમિશન, નવી દિલ્હી તેમજ દુબઈ સ્થિત એક સ્ત્રોત પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલા નાણાં હુર્રિયત નેતાઓ/વિચ્છેદવાદીઓ/આતંકવાદીઓ સુધી પહોંચાડવા માટે માધ્યમ તરીકે કાર્ય કર્યું હતું; અને સુરક્ષા દળો તથા શાસકીય સંસ્થાઓ પર વારંવાર હુમલા કરીને તેમજ શાળાઓ સળગાવવી વગેરે સહિત જાહેર સંપત્તિને નુકસાન પહોંચાડીને ભારત સરકાર વિરુદ્ધ યુદ્ધ ચલાવવામાં તેમને સહાય કરી હતી. ત્યારબાદ અદાલતે નોંધ્યું હતું કે પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) વિરુદ્ધનો આક્ષેપ એ હતો કે તે ભારત સંઘમાંથી જે એન્ડ કેને અલગ પાડવાના હેતુથી સ્થાપિત વ્યવસ્થાને પદ્ધતિસર ઉથલાવી નાખવાની વિશાળ સાજિશનો એક ભાગ હતો. ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૪૩ડીની વિશેષ જોગવાઈઓ તથા હિતેન્દ્ર વિષ્ણુ ઠાકુર અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઑફ મહારાષ્ટ્ર અને અન્ય ૧, નિરંજન સિંહ કરમ સિંહ પંજાબી, એડવોકેટ વિ. જિતેન્દ્ર ભીમરાજ બિજ્જયા અને અન્ય ૨, મનોહર લાલ શર્મા વિ. યુનિયન ઑફ ઈન્ડિયા ૩ અને જયંત કુમાર ઘોષ અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઑફ અસામ અને અન્ય એક ૪ માં કરાયેલા સ્પષ્ટીકરણને ધ્યાનમાં રાખીને, તેણે નોંધ પર રહેલી સામગ્રીનું વિશ્લેષણ કરવાનું શરૂ કર્યું અને આ પ્રમાણે અવલોકન કર્યું: "૭.૫ હવે હું આ બાબત જોઊં કે નોંધ પર રહેલી

સામગ્રીના આધારે આરોપી વિરુદ્ધના આક્ષેપો પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સ્થાપિત થાય છે કે નહીં. આ વાતનું ભાન રાખીને કે નોંધ પર મુકાયેલા પુરાવાનું વિગતવાર પરીક્ષણ અને વિશ્લેષણ કરવાનો આ તબક્કો નથી, હું તેનો ઉલ્લેખ કરું છું. આરોપી વિરુદ્ધનો આક્ષેપ કે તેની કેટલીક વેપારી પ્રવૃત્તિઓ વિદેશથી/આતંકવાદી એ-૧/હાઈ કમિશન, પાકિસ્તાન/દુબઈ/અન્ય સ્ત્રોતોથી પ્રાપ્ત થતી રકમોના માર્ગીકરણ માટે માત્ર આવરણ/બનાવટી ઉપક્રમ હતાં અને હિસાબ બહારના નાણાકીય વ્યવહારો હતા, તે પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સાક્ષીઓ પી.ડબલ્યુ.૧, પી.ડબલ્યુ.૨૮ અને પી.ડબલ્યુ.૨૯ના નિવેદનો તથા ડી-૨૦૨ અને ડી-૨૧૪ સહિતના દસ્તાવેજોમાંથી સમર્થિત થાય છે. આરોપીની ટ્રાઈસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન્સ પ્રા. લિ., એમ/એસ ટ્રાઈસન ઈન્ટરનેશનલ, એમ/એસ યાસિર એન્ટરપ્રાઈઝિસ, એમ/એસ ૩વાય, એમ/એસ કાશ્મીર વીનિયર ઈન્ડસ્ટ્રીઝ અને એમ/એસ થ્રી ૧ નામની પેઢીઓ/કંપનીઓની તુલનાપત્રિકાઓ તૈયાર કરનાર પી.ડબલ્યુ.૩૮ અને પી.ડબલ્યુ.૩૯ના નિવેદનોમાં પણ આ વાત સામે આવી છે કે (૧૯૯૪) ૪ એસ.સી.સી. ૬૦૨

૨ (૧૯૯૦) ૪ એસસીસી ૭૬

૩ (૨૦૧૭) ૧૧ એસ.સી.સી. ૭૮૩

૪ (૨૦૧૦) ૬ ગૌહાટી લો રિપોર્ટ્સ ૭૨૭

આ વાત નોંધપાત્ર છે કે આરોપીએ તેના માલિકીની એનઝેડ-ઈન્ટરનેશનલ દુબઈ- એફઝેડસી પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલી રકમોની હવાલગી અંગે ક્યારેય કોઈ સમર્થક દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા નહોતા; અને પીડબ્લ્યુ૩૯ દ્વારા પૂછવામાં આવ્યાં

છતાં, તેણે વ્યવસાયના વાસ્તવિક અમલીકરણ વિશે પણ જાણ કરી નહોતી. એમ/એસ ટ્રાઈસન ઇન્ટરનેશનલ, એમ/એસ ૩વાયની બેલેન્સ શીટ્સ સુરક્ષિત સાક્ષી પીડબ્લ્યુ૪૩ પાસેથી કોઈ દસ્તાવેજ આપ્યા વિના બળજબરીથી હસ્તાક્ષર કરાવવામાં આવી હતી, તે બાબત તેના નિવેદનમાં સામે આવી છે. એ જ રીતે, પીડબ્લ્યુ૪૪ના નિવેદનમાં પણ સામે આવ્યું છે કે ઉપરોક્ત કંપનીઓનો ઓડિટ અહેવાલ ચકાસણી માટેના હિસાબી પુસ્તકો રજૂ કર્યા વિના તેની પાસેથી હસ્તાક્ષર કરાવવામાં આવ્યો હતો."

ફરીથી પરિચ્છેદ ૭.૮ થી ૭.૧૦ માં અદાલતે નોંધ્યું:

"૭.૮ આરોપીએ વિદેશમાંથી / એ–૧, પ્રતિબંધિત (આતંકવાદી) સંગઠનના મુખ્ય, એચ.સી.પી. (પાકિસ્તાન ઉચ્ચ આયોગ) તથા અન્ય પાસેથી નાણાં પ્રાપ્ત કર્યા હતા અને તે જણાવેલ નાણાં હુરિયતના નેતાઓને પહોંચાડતો હતો, તે હકીકત ડી–૧૫૨ ને પી.ડબલ્યુ.૨૯ના નિવેદન તથા ડી–૧૫૪ (નિષ્ણાતનો અહેવાલ) સાથે વાંચતાં પ્રથમદ્રષ્ટ્યા પ્રતિપાદિત થાય છે; જેના મુજબ ડી–૧૫૨ પર આરોપીના હસ્તાક્ષરોની તેની સ્વીકારેલી હસ્તલિપિ સાથે તુલના કરવામાં આવી હતી અને તેની પુષ્ટિ થઈ હતી તથા તે સમાન હોવાનું જણાયું હતું. આથી, વિદ્વાન બચાવ પક્ષના વકીલની એ દલીલ કે જણાવેલ દસ્તાવેજ/ડી–૧૫૨ ને પ્રથમદ્રષ્ટ્યા અભિપ્રાય રચવા માટે પણ ક્યારેય ધ્યાનમાં લઈ શકાય નહીં, સ્વીકાર્ય નથી. તેથી, વિદ્વાન બચાવ પક્ષના વકીલ દ્વારા આધારરૂપ બતાવવામાં આવેલ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતનો મનોહર લાલ શર્મા કેસ (સુપ્રા) નો ચુકાદો પણ આરોપીને કોઈ સહાય કરતો નથી.

૭. ૯ વધુમાં, અલ્તાફ અહમદ શાહ @ ફન્ટૂશ (એ–૪), ફારૂક અહમદ દાર @ બિટ્ટા કરાટે (એ–૬) નો આરોપી સાથેનો સંબંધ/નિકટતા પણ સંરક્ષિત સાક્ષી પીડબ્લ્યુજ૪૮ના નિવેદન પરથી પ્રથમ દૃષ્ટિએ પ્રતિપાદિત થાય છે. પાકિસ્તાનના શાસનકાર્યમાં ભૂમિકા ધરાવતા લોકો સાથે તેમજ હુરિયતના નેતાઓ સાથે આરોપીના સંબંધો પણ પી ડબ્લ્યુપરના નિવેદન, દસ્તાવેજો ડી–૩, ડી–૪ (ઈ) વગેરે તથા નોંધ પરના અન્ય સામગ્રીથી પ્રથમ દૃષ્ટિએ નોંધ પર આવ્યા છે.

૭. ૧૦ ઉપરોક્ત તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓ, એન.આઈ.એ. દ્બારા નોંધ પર મૂકવામાં આવેલ સાક્ષીઓના નિવેદનો/સામગ્રી/દસ્તાવેજો અને અન્ય સામગ્રીને ધ્યાનમાં લેતા, આરોપી સામે આક્ષેપિત ગુનાઓ પ્રથમદ્રષ્ટ્યા સ્થાપિત થાય છે. તેથી, યુ.એ.(પી) અધિનિયમની કલમ ૪૩ડી(૫) ની જોગવાઈના પરંતુક હેઠળના પ્રતિબંધને ધ્યાનમાં લેતા, આરોપીની જામીન માટેની પ્રાર્થના મંજૂર કરી શકાય તેમ નથી. ”

વધુમાં અદાલતે નિરીક્ષણ કર્યું:

૮.૧.૧ માનનીય વિશેષ સરકારી વકીલ, એન.આઈ.એ. એ પણ રજૂ કર્યું હતું કે અરજદાર/આરોપી એક પ્રભાવશાળી વ્યક્તિ/વ્યવસાયી છે અને ખીણ વિસ્તારમાં તેનો મોટો પ્રભાવ છે, જેમ કે પી.ડબલ્યુ.૪૮ ના નિવેદનમાં આવ્યું છે. બધા સાક્ષીઓ અરજદાર/આરોપીને ઓળખે છે. અરજદાર/આરોપીને અંતરિમ જામીન પર પણ મુક્ત કરવામાં આવે તો તે સાક્ષીઓને પ્રભાવિત કરવાની/ધમકાવવાની અથવા પુરાવા સાથે ચેડાં કરવાની સંપૂર્ણ સંભાવના છે.

૪. પ્રતિવાદીએ આરોગ્ય આધાર પર જામીન મંજૂર કરવા માટે પણ પ્રાર્થના કરી હતી, જે વિનંતિનું યોગ્ય રીતે વિચારણ કરવામાં આવ્યું હતું અને નીચે મુજબના શબ્દોમાં તે નામંજૂર કરવામાં આવી હતી:

"૮.૨ મેં બંને પક્ષો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોનો યથાવત વિચાર કર્યો છે. નોંધપોથીના અવલોકનથી જાણવા મળે છે કે આરોપીએ જ્યારે જ્યારે વિનંતી કરી ત્યારે ત્યારે તેને સમયાંતરે તબીબી સારવાર ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવી હતી. આ અદાલતના નિર્દેશોને અનુસરીને, જરૂરી તબીબી તપાસ માટે આરોપીને ભારતની અગ્રણી તબીબી સંસ્થા ભારત આયુર્વિજ્ઞાન સંસ્થા/એ.આઈ.આઈ.એમ.એસ. ખાતે લઈ જવામાં આવ્યો હતો. આ ઉપરાંત, જેલ હોસ્પિટલમાં યોગ્ય તબીબી ધ્યાન આપવામાં આવ્યું હતું તથા ડૉ. આર.એમ.એલ. હોસ્પિટલમાં ૦૧.૦૯.૨૦૧૭ થી ૦૫.૦૯.૨૦૧૭ દરમિયાન આંતરિક દર્દી તરીકે સારવાર આપવામાં આવી હતી. તા. ૨૬.૦૯.૨૦૧૭ના તબીબી સ્થિતિ અહેવાલ અનુસાર, આરોપીની છાતીમાં દુખાવા બાબતે ડૉ. આર.એમ.એલ. હોસ્પિટલમાં વિસ્તૃત તપાસ કરવામાં આવી હતી અને હૃદયરોગનું કારણ ન હોવાનું નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ પણ, આરોપીની સેન્ટ્રલ જેલ હોસ્પિટલમાં ફરી તપાસ કરવામાં આવી હતી તથા રક્તની વિગતવાર તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને દવાઓ આપવામાં આવી હતી. આરોપીએ તા. ૨૪.૦૯.૨૦૧૭ના રોજ ચિંતા, કમરના નીચેના ભાગમાં ભારે દુખાવો અને મલમાર્ગ દ્વારા રક્તસ્ત્રાવ અંગે ફરિયાદ કરતાં, તેને તા. ૨૪.૦૯.૨૦૧૭ થી ૨૬.૦૯.૨૦૧૭ દરમિયાન એમ.આઈ. રૂમ, ડિસ્પેન્સરી, સેન્ટ્રલ જેલ નં. ૮/૯માં દાખલ કરવામાં આવ્યો

હતો. ત્યારબાદના તા. ૧૧.૧૦.૨૦૧૭ના અહેવાલ દ્વારા, મેડિકલ ઓફિસર ઇન્ચાર્જ, સેન્ટ્રલ જેલ તિહાર, ડિસ્પેન્સરી ૮/૯એ અહેવાલ આપ્યો હતો કે આરોપી મેડિસિન વિશેષજ્ઞ અને જેલ મુલાકાતી એસ.આર. સર્જરીની નિયમિત અનુસરણ હેઠળ સારવાર મેળવી રહ્યો હતો. વધુમાં એ પણ ઉલ્લેખનીય છે કે આરોપીની સતત ટૂંકા અંતરે સમીક્ષા કરવામાં આવતી હતી અને સૂચિત તમામ દવાઓ તેને આપવામાં આવતી હતી.

૮. ૩ તા. ૦૩.૦૧.૨૦૧૮ ની આદેશ–નોંધમાં એ પણ નોંધાયું છે કે નવી દિલ્હી સ્થિત એઆઈઆઈએમએસ તરફથી પ્રાપ્ત આરોપીના તબીબી અહેવાલ મુજબ, આરોપીનું સાત વિશેષતા/અતિ–વિશેષતા ઓપીડીમાં મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ તેના પ્રકાર ૨ ડાયાબિટીસ મેલિટસ, હાયપરટેન્શન અને હાઈપોથાયરૉઈડિઝમના અગાઉથી જાણીતા ઈતિહાસ સિવાય તેને કોઈ વિશિષ્ટ રોગથી પીડિત હોવાનું જોવા મળ્યું નહોતું, જેના માટે નિયમિત રીતે લેવાની આવશ્યક દવાઓ અગાઉથી જ લખી આપવામાં આવી હતી. આરોપીની કોલોનોસ્કોપી તપાસ તા. ૧૫.૦૧.૨૦૧૮ માટે નિર્ધારિત કરવામાં આવી હતી. નવી દિલ્હીની તિહાર કેન્દ્રીય જેલ દવાખાનાના પ્રભારી તબીબી અધિકારી પાસેથી પ્રાપ્ત આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલીની તબીબી સ્થિતિ અંગેના અહેવાલમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે આરોપીને એઆઈઆઈએમએસ હોસ્પિટલમાં તેની સારવાર/આગળના સંચાલનને ચાલુ રાખવા માટે અનેક વખત સમજાવ્યા છતાં, તેણે સારવાર/આગળના સંચાલન માટે એઆઈઆઈએમએસ જવાનું ઇનકાર કર્યું હતું.

૯. ૦ ઉપરોક્તમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજદાર/ આરોપીને જરૂરી તબીબી ધ્યાન/ સારવાર, જ્યારે જ્યારે માંગ કરવામાં આવે ત્યારે, માત્ર જેલની અંદર જ નહીં પરંતુ એ.આઈ.આઈ.એમ.એસ. અને અન્ય સરકારી હોસ્પિટલોમાં પણ આપવામાં આવી રહી છે. તેથી, રેઝ્યુઅલ હુસૈન ખાનના કેસમાં (ઉપરોક્ત) પ્રસ્થાપિત કાયદાને ધ્યાનમાં લેતાં, આરોગ્યના આધારે અંતરિમ જામીન મંજૂર કરવા માટે કોઈ આધાર ઉભો થતો નથી. ૯.૧ તેમ છતાં, જેલ અધિક્ષકને આદેશ આપવામાં આવે છે કે અરજદાર/ આરોપીને માંગ મુજબ/ જરૂરી હોય તેવી યોગ્ય તબીબી કાળજી અને સારવાર પૂરી પાડે."

૫. પ્રતિવાદીએ નેશનલ ઈન્વેસ્ટિગેશન એજન્સી એક્ટ, ૨૦૦૮ ની કલમ ૨૧(૧) સાથે કલમ ૨૧(૪) વંચાતી મુજબ ક્રિમિનલ અપીલ ક્રમાંક ૭૬૮ ઓફ ૨૦૧૮ દ્વારા વડી અદાલત સમક્ષ મામલો રજૂ કર્યો હતો. વડી અદાલતે નોંધ્યું કે ચાર્જશીટ દાખલ થયા પછી આરોપી ક્રમાંક ૧૧ અને ૧૨ ને નિયમિત જામીન મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા, જ્યારે આરોપી ક્રમાંક ૧ અને ૨ ની ધરપકડ કરવામાં આવી ન હતી. પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) સહિતના બાકીના આરોપીઓ ન્યાયિક કસ્ટડીમાં હતા. પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) ની ૧૭મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૭ ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ત્યારથી તે ન્યાયિક કસ્ટડીમાં હતો. ચાર્જશીટમાં દર્શાવ્યા મુજબ તેની ઉંમર અંદાજે ૭૦ વર્ષ હતી. ત્યારબાદ વડી અદાલતે ચાર્જશીટના પરિછેદ ૧૭.૬.૫ થી આગળ [ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતા (સી.આર.પી.સી.) ની કલમ ૧૭૩ હેઠળનો અહેવાલ] નો ઉલ્લેખ કર્યો

અને પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) વિરુદ્ધના આક્ષેપોનો નીચે મુજબ સારાંશ આપ્યો:

"૧૮. અપીલકર્તા અંગે વિશેષરૂપે, આરોપપત્રના ફકરા ૧૭.૬.૫ માં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો છે, જેને 'હવાલા' ઉપશીર્ષક આપવામાં આવ્યું છે।

અપીલકર્તા વિરુદ્ધનો આ મુખ્ય આક્ષેપ હોવાથી, તેનો સારાંશ નીચે મુજબ રજૂ કરવો જરૂરી છે:

(૧) અપીલકર્તા ભારતની બહારના સ્થાનોમાંથી નાણાં લાવી જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં ભારતવિરોધી પ્રવૃત્તિઓને પ્રોત્સાહન આપવા માટેના એક માધ્યમ પૈકીનો એક છે. ફરી એકવાર તે જ દોષારોપક દસ્તાવેજ, અર્થાત્ ડી ક્રમાંક ૧૩૨ (એ), નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવે છે.

(૨) એ–૧૦ "તેણે સ્થાપિત કરેલી અનેક ફર્મો અને કંપનીઓ મારફતે સ્તરબંધ પદ્ધતિથી" ઑફ–શોર સ્થળોથી ભારતમાં નાણાં લાવી રહ્યો હતો. અપીલકર્તાના જે એન્ડ કે બેંકમાં આવેલા એન.આર.ઈ. ખાતાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં, ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૩ સુધી, તેણે 'અજ્ઞાત સ્ત્રોતો'માંથી રૂ.૯૩, ૮૭, ૬૩૯. ૩૧ પ્રાપ્ત કર્યા હોવાનું કહેવામાં આવ્યું છે.

(૩) અપીલકર્તા પોતાની માલિકીની પેઢી એમ/એસ ટ્રિસોન ઇન્ટરનેશનલ, શ્રીનગરમાં 'અન્ય આવક' હેઠળ વિદેશી રેમિટન્સ દર્શાવી રહ્યો હતો. રૂા.૨,૨૬,૮૭,૬૩૯.૩૧ ની રકમના વિદેશી રેમિટન્સ અપીલકર્તાને ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૬ દરમિયાન વિવિધ ખાતાઓમાં પ્રાપ્ત થયા હતા. ફરીથી ઉલ્લેખ કરવામાં

આવે છે કે રૂા.૯૩,૮૭,૬૩૯.૩૧ તેની એન.આર.ઈ. ખાતામાં ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૩ દરમિયાન પ્રાપ્ત થયા હતા.

(૪) એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે રૂપિયા ૧૪ લાખ તેમના પુત્ર માટે જમા કરાવેલ ફી સામે, ૯મી એપ્રિલ, ૨૦૧૩ના રોજ એન.ઈ.એફ.ટી. દ્વારા જમ્મુ સ્થિત એક મેડિકલ કોલેજના ખાતામાં મોકલવામાં આવ્યા હતા (જે સંયોગવશાત્ એક મેડિકલ ડોક્ટર છે અને જેમના મારફતે વર્તમાન અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે). એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે રૂપિયા ૬૦ લાખ અપીલકર્તાના જે એન્ડ કે બેંકના ચલણી ખાતામાં મોકલવામાં આવ્યા હતા. રૂપિયા ૫ લાખ એમ/એસ ટ્રાઇસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન્સ પ્રા. લિ. ('ટી.એફ.સી.પી.એલ.') ના ખાતામાં મોકલવામાં આવ્યા હતા. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે આ બધી વિદેશી રકમ મોકલણીઓ "અજ્ઞાત સ્ત્રોતોમાંથી છે".

(૫) ૭મી નવેમ્બર, ૨૦૧૪ના રોજ, નવલ કિશોર કપૂર નામના એક વ્યક્તિએ (જે શરૂઆતમાં સાક્ષી હતા પરંતુ આરોપપત્ર દાખલ થયા બાદ તેમને પોતે જ આરોપી તરીકે સામેલ કરવામાં આવ્યા છે), જે યુનાઇટેડ અરબ અમીરાત ('યુએઈ')ના રહેવાસી છે, ટી.એફ.સી.પી.એલ. સાથે એક કરાર કર્યો, જેના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર ('એમડી') અપીલકર્તા છે, જેથી જમ્મુ અને કાશ્મીરના બડગામ ખાતે ૨૦ કનાલ જમીન ૪૦ વર્ષની પ્રારંભિક અવધિ માટે ભાડાપટ્ટે લેવા માટે, જે અવધિ પરસ્પર સંમતિથી લંબાવી શકાતી હતી, પ્રીમિયમ તરીકે રૂ.૬ કરોડ અને વાર્ષિક ભાડા તરીકે રૂ.૧,૦૦૦/–ની રકમના પ્રતિફળે લેવાની

હતી. ઉક્ત કરારમાં ટી.એફ.સી.પી.એલ.ને જમીનનો નિર્વિવાદ માલિક જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો. શ્રી કપૂરે ૨૦૧૩ થી ૨૦૧૬ દરમિયાન ૨૨ હપ્તાઓમાં કુલ રૂ.૫.૫૭૯ કરોડની રકમ અપીલકર્તાને મોકલી હતી.

(૬) તપાસ દરમિયાન એવું બહાર આવ્યું કે ઉક્ત કંપનીની બેલેન્સ શીટ મુજબ ટી.એફ.સી.પી.એલ.ના નામે કોઈ જમીન અસ્તિત્વમાં નથી. વધુમાં, એવું નિશ્ચિત કરવામાં આવ્યું કે શ્રી કપૂરે અજ્ઞાત સ્ત્રોતોમાંથી રૂપિયા ૫,૫૭,૯૦,૦૦૦ એકત્રિત કર્યા હતા અને તે અપીલકર્તાને એવી જમીનના પટ્ટા માટે મોકલવામાં આવ્યા હતા, જે ટી.એફ.સી.પી.એલ.ના નામે તો અસ્તિત્વમાં જ નથી, અને તેથી કરાર પોતે જ કાનૂની માન્યતાથી વંચિત છે. એન.આઈ.એ.ના જણાવ્યા અનુસાર, આથી "સાબિત થાય છે કે ઉક્ત કરાર માત્ર એક આવરણ હતો", જે અપીલકર્તા દ્વારા "અજ્ઞાત સ્ત્રોતોમાંથી ભારત ખાતે વિદેશી રકમ મોકલાવવા માટે" રચવામાં આવ્યો હતો.

(૭) વિવિધ વર્ષો ૨૦૧૩-૧૪ થી ૨૦૧૫-૧૬ દરમ્યાન એમ/એસ ટ્રિસોન ઈન્ટરનેશનલ., ટીએફસીપીએલ અને એમ/એસ યાસિર એન્ટરપ્રાઈઝિસની ઓડિટ થયેલી બેલેન્સ શીટ પર હસ્તાક્ષર કરનાર ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ ('સીએ') એ "કોઈપણ સમર્થક દસ્તાવેજો જોયા વગર તેમ કર્યું હતું". એન.આઇ.એ.ના જણાવ્યા મુજબ, ઉપરોક્ત એકમો/કંપનીઓની બેલેન્સ શીટો વિઝકિડ ઓફિસ, શ્રીનગરમાંથી મુસ્તાક મીર, કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ અને શબીર મીર, સીએ દ્વારા ઈમેઈલ મારફતે તે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટને મોકલવામાં આવતી હતી અને તેને દિલ્હી ખાતે કોઈ દસ્તાવેજો દર્શાવ્યા વગર તેના પર હસ્તાક્ષર કરવા કહેવામાં

આવતું હતું. એન.આઈ.એ.ના જણાવ્યા મુજબ, આથી એ પણ સ્પષ્ટ રીતે દર્શાતું હતું કે અપીલકર્તા અજ્ઞાત સ્ત્રોતોમાંથી પ્રાપ્ત થયેલા નાણાં ભારત ખાતે મોકલી રહ્યો હતો.

(૮) ટી.એફ.સી.પી.એલ.એ કંપનીના નિર્દેશકો, અર્થાત્ અપીલકર્તા, તેમની પત્ની અને તેમના ત્રણ પુત્રો પાસેથી નાણાકીય વર્ષ ('એફ.વાય.') ૨૦૧૦-૧૧ દરમિયાન રોકડ તેમજ ચેક બંને સ્વરૂપે રૂપિયા ૨,૬૫,૫૫,૫૩૨/-ની બિનસુરક્ષિત ધિરાણ રકમ ઉપાડી હતી અને તેનો ઉપયોગ જે એન્ડ કે બેન્કના હિસાબી પુસ્તકોમાં દર્શાવેલ રૂપિયા ૨,૯૪,૫૩,૩૫૩/-ની સુરક્ષિત ધિરાણ રકમની પરતફેર કરવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો. નિર્દેશકો પાસે રહેલી રકમનો સ્ત્રોત અપીલકર્તા દ્વારા સંતોષકારક રીતે સમજાવવામાં આવ્યો નહોતો.

(૯) અપીલકર્તાના મકાનમાંથી આઈ.એસ.આઈ.ના અધિકારીઓની યાદી અને અલ શાફી ગ્રુપના માલિક તારિક શાફી દ્વારા પી.એચ.સી.ને સંબોધીને અપીલકર્તાને વિઝા મંજૂર કરવાની ભલામણ કરતો પત્ર જપ્ત થવો, "પાકિસ્તાની સ્થાપન સાથે તેની નજીકતા દર્શાવે છે". એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે અપીલકર્તાઓના કેશિયર-કમ-હિસાબનીશ ગુલામ મોહદ. ભટ્ટના મકાનમાંથી જપ્ત કરવામાં આવેલા વિદેશી યોગદાન સંબંધિત દસ્તાવેજમાં તારિક શાફીનું નામ દર્શાય છે."

૬. વડી અદાલતે આરોપપત્રકના ફકરા ૧૭.૯ અને ૧૭.૧૦ માં પ્રતિવાદી (આરોપી નં.૧૦) વિરુદ્ધના આક્ષેપો તરફ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું, જેનો સાર એવો હતો કે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા આધારિત સી.ડી.આર.માંથી ખુલાસો થતો હતો કે

આરોપી વ્યક્તિઓ “એકબીજાના સંપર્કમાં, કેટલાક આતંકવાદીઓ/ઓ.જી.ડબલ્યુઝ (ઓવર ગ્રાઉન્ડ વર્કર્સ) તથા હવાલા માર્ગ” એટલે કે પ્રતિવાદી (આરોપી નં.૧૦) અને અન્ય આરોપીઓ સાથે સંપર્કમાં હતા; પ્રતિવાદી (આરોપી નં.૧૦) આ–૩, આ–૪, આ–૫ અને આ–૬ સાથે ટેલિફોન પર સતત સંપર્કમાં હતો; અને આ–૩ થી આ–૧૨ એકબીજાના સીધા અથવા પરોક્ષ સંપર્કમાં હતા. આરોપપત્રકના ફકરા ૧૭.૧૦ માં જણાવવામાં આવ્યું છે કે પ્રતિવાદી (આરોપી નં.૧૦) જાણીતો હવાલા વેપારી અને નાણાં પુરા પાડનાર હતો અને તેના વિરુદ્ધ અનેક કેસો નોંધાયેલા હતા, જેઓની તપાસ સહયોગી તપાસ એજન્સીઓ દ્વારા કરવામાં આવી રહી હતી. તેમ છતાં, વડી અદાલતે નોંધ્યું હતું કે આરોપપત્રકે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ નોંધાયેલા અને તપાસ હેઠળ રહેલા અન્ય કેસોની વિગતો આપેલી નહોતી અને તેમ જ તેની વિગતો અદાલત સમક્ષ પણ રજૂ કરેલી નહોતી. વડી અદાલતે ફકરા ૧૮.૧૦, ૧૮.૧૩ અને ૧૮.૧૪ માં પ્રતિવાદી (આરોપી નં.૧૦) વિરુદ્ધના આક્ષેપો પણ નોંધ્યા હતા, જેમાં આ–૩ થી આ–૧૦ વચ્ચેની કડી પ્રગટ થતી હતી અને જે એન્ડ કેમાં આ–૧ અને આ–૨ તથા અન્ય હુરિયત નેતાઓ અને અન્ય આતંકવાદી સંગઠનોના સમર્થનમાં કાવતરું રચવામાં ઉક્ત આરોપીઓ વચ્ચે સ્પષ્ટ માનસિક એકમતતા દર્શાવતી હતી.

૭. પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ દાખલ કરાયેલ આરોપપત્રમાંથી ઉદ્‌ભવતા સંબંધિત તથ્યો નોંધ્યા બાદ, વડી અદાલતે નીચલી અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા નિષ્કર્ષો તરફ ધ્યાન દોર્યું. ત્યારબાદ, તેણે હિતેન્દ્ર વિષ્ણુ ઠાકુર (ઉપરોક્ત) અને નિરંજન

સિંહ કરમ સિંહ પંજાબી (ઉપરોક્ત) માં કરાયેલ વ્યાખ્યાના પ્રકાશમાં, આતંકવાદી અને વિક્ષેપકારી પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૫ (" ટાડા ") અને મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ અધિનિયમ, ૧૯૯૯ (" એમકોકા ") અંગે આ અદાલતના નિર્ણયો હેઠળના સિદ્ધાંત તેમજ ૧૯૬૭ના અધિનિયમની સંબંધિત જોગવાઈઓનું વિશ્લેષણ કર્યું અને પોતાને જ એવો પ્રશ્ન કર્યો કે વર્તમાન કેસમાં એન.આઈ.એ. દ્વારા એકત્રિત કરાયેલ સામગ્રી એવી હતી કે નહીં કે જેના આધારે નીચલી અદાલત આ નિષ્કર્ષે આવી શકી હોત કે પ્રતિવાદી (આરોપી નં.૧૦) વિરુદ્ધનો આરોપ પ્રથમ દૃષ્ટિએ સચ્ચો હોવાનું માનવા માટે વાજબી આધાર હતા. આ રીતે નોંધ્યા બાદ, તેણે અવલોકન કર્યું કે ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૬૧ હેઠળ નોંધાયેલા પ્રસ્તાવિત/સંભવિત સાક્ષીઓના નિવેદનો સ્વીકાર્ય પુરાવા બનતા નથી. તેનો ઉપયોગ તો માત્ર ત્યારબાદ વિચારણા દરમિયાન હાજર થનારા સાક્ષીઓનો સામનો કરાવવા માટે જ થઈ શકતો હતો. તેણે નોંધ્યું કે તે તબક્કે આવા નિવેદનોનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે આ મહત્વપૂર્ણ પાસું ધ્યાનમાં રાખવું આવશ્યક હતું. ત્યારબાદ વડી અદાલતે નોંધ્યું કે તપાસ એજન્સીએ ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા હતા, પરંતુ તે જ આરોપપત્ર સાથે જોડાયેલ સીલબંધ આવરણમાં રાખ્યા હતા. વડી અદાલતે નોંધ્યું કે ક્રમાંક નં.૨૭૭ અને ૨૭૮ પરનાં નિવેદનો અનુક્રમે સંરક્ષિત સાક્ષીઓ " ચાર્લી " અને " રોમિયો " ના હતા, અને ક્રમાંક નં.૨૭૯ થી ૨૮૪ પરનાં નિવેદનો સંરક્ષિત સાક્ષીઓ " રોમિયો ", " આલ્ફા ", " ગામા ", " પાઈ ", " પોટર ", " હેરી " અને "

એક્સએક્સએક્સ ” ના નિવેદનો તરીકે વર્ણવાયા હતા. આ નિવેદનો સીલબંધ આવરણમાં રાખવામાં આવ્યા હતા અને પ્રતિવાદી (આરોપી નં.૧૦) ને પૂરા પાડવામાં આવ્યા ન હતા. વધુમાં, સંભવતઃ આ નિવેદનો નિયુક્ત અદાલત દ્વારા અવલોકિત પણ કરવામાં આવ્યા ન હતા. નોંધનીય છે કે આ સાક્ષીઓને રક્ષણ આપવા માટે ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૪૪ હેઠળ તપાસ એજન્સીએ કરેલી અરજી નિયુક્ત અદાલત સમક્ષ બાકી રહી હતી. અહીં ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય છે કે આ અદાલત સમક્ષ વર્તમાન અપીલ બાકી રહેલી દરમિયાન, ઉક્ત અરજીનો નિર્ણય તપાસ એજન્સીના પક્ષમાં નિયુક્ત અદાલતે તા. ૧૧ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ ના આદેશ દ્વારા કર્યો છે. અમે તેનો ઉલ્લેખ થોડું આગળ કરીશું.

૮. વડી અદાલતના ચુકાદા તરફ ફરી આવતાં, તેણે એવો અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો કે ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળના ઉક્ત નિવેદનો ધ્યાનમાં લઈ શકાય નહીં, કારણ કે તેની નકલો પ્રતિવાદીને આપવામાં આવી નહોતી. ત્યારબાદ તેણે એવું ઠરાવ્યું કે ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૪૪ ફક્ત એટલું જ અનુમતિ આપે છે કે આવા સાક્ષીઓની ઓળખ અને સરનામું અદાલત દ્વારા ગુપ્ત રાખવામાં આવે. તેણે એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો કે ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ સાથે વાંચવાની કલમ ૨૦૭ના અપવાદરૂપે એન.આઈ.એ.ની કલમ ૧૭ અથવા ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૪૪નું વાંચન કરવું શક્ય નથી; કારણ કે આ જોગવાઈ ફરમાવે છે કે આરોપીને પોલીસ અહેવાલ અને આરોપપત્રમાં ફરિયાદ પક્ષે આધારિત રાખેલા અન્ય દસ્તાવેજોની નકલો વિલંબ વિના અને નિઃશુલ્ક પૂરી પાડવામાં આવશે. ત્યારબાદ તેણે ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની

કલમો ૨૦૭, ૧૬૧, ૧૬૪ અને ૧૭૩ વચ્ચેના પારસ્પરિક સંબંધનું વિશ્લેષણ કર્યું અને એવો અભિપ્રાય આપ્યો કે ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૧ હેઠળ નોંધાયેલા નિવેદનો બાબતે પણ આખા દસ્તાવેજને આરોપીને આપવાથી સંપૂર્ણપણે બહાર રાખવાનો કોઈ પ્રશ્ન નહોતો. જે મંજૂર હતું તે દસ્તાવેજના એવા ભાગનું વિલોપન હતું, જે નિવેદન કરનારની ઓળખ અને સરનામું જાહેર કરી શકે. નોંધનીય છે કે પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલની સુનાવણી આગળ વધારતા પહેલાં ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૪૪ હેઠળ તપાસ એજન્સીએ દાખલ કરેલી અરજીએ નિયુક્ત અદાલત પહેલા નિર્ણય કરે એવી દિશા આપવી જરૂરી છે એવું વડી અદાલતે માન્યું નહોતું. તેના બદલે, વડી અદાલતે સીલબંધ આવરણમાં રાખવામાં આવેલા તે નિવેદનોને વિચારણામાંથી બહાર રાખવાનું વધુ યોગ્ય માન્યું. વડી અદાલતે ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૪૮ તરફ ધ્યાન આપ્યું નહોતું, જે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે આ અધિનિયમની જોગવાઈઓને, આ અધિનિયમ સિવાયના અન્ય કોઈ અધિનિયમ વગેરેમાં રહેલી તેની સાથે અસંગત કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, પ્રભાવી અમલ મળશે. ત્યારબાદ વડી અદાલતે વધુમાં નોંધ્યું કે તપાસ એજન્સીએ જેમના સંબંધે સંરક્ષણ માગ્યું હતું એવા સાક્ષીઓના ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા નિવેદનોનો આરોપપત્રમાં કોઈ ઉલ્લેખ નહોતો. તપાસ એજન્સીએ પોતાની આ દલીલને મજબૂત કરવા માટે, કે આરોપપત્રમાં પુરાવાનો વિગતવાર વિશ્લેષણ હોવું આવશ્યક નથી અને નીચલી અદાલતે આરોપપત્રમાં વર્ણવેલી હકીકતો જ નહીં પરંતુ તેની સાથે જોડાયેલા તમામ દસ્તાવેજોનો પણ

વિચાર કરવો જોઈએ, આ અદાલતના કે. વીરાસ્વામી વિ. યુનિયન ઑફ ઈન્ડિયા અને અન્ય ૫ ના નિર્ણયનો આધાર લીધો હતો; પરંતુ વડી અદાલતે તે નિર્ણયને ભિન્ન ગણાવ્યો. જોકે, વડી અદાલતે એવો અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો કે ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૪૩ડી(૫) ના ઉપબંધના પરિપ્રેક્ષ્યમાં આરોપી પર મૂકાયેલા તુલનાત્મક રીતે ઊંચા ભારને જોતા, એટલે કે ફરિયાદ પક્ષ એ બતાવવામાં નિષ્ફળ ગયું છે કે તેના વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ સાચો છે એવું દર્શાવતાં વાજબી આધાર અસ્તિત્વમાં છે કે નહીં તે આરોપીએ દર્શાવવાનું હોય છે, ત્યારે ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૧ હેઠળના નિવેદનો કરતાં વધુ સાબિતીમૂલ્ય ધરાવતા ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળના નિવેદનોનો આરોપપત્રમાં કોઈ ઉલ્લેખ ન હોવો મહત્વપૂર્ણ બાબત હતી. તેથી તેણે નોંધ્યું કે આવા નિવેદનો આરોપી પાસેથી ગુપ્ત રાખી શકાય નહીં. પરિણામે, ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા સંરક્ષિત સાક્ષીઓના નિવેદનોને વડી અદાલતે વિચારણાથી બહાર રાખ્યા, અને પક્ષકારોને યોગ્ય તબક્કે નીચલી અદાલત સમક્ષ સ્વતંત્ર રીતે રજૂઆતો કરવાની છૂટ આપી.

૯. ત્યારબાદ વડી અદાલતે આરોપપત્રનો ભાગ બનેલા દસ્તાવેજ ડી–૧૩૨(એ) ની અસરકારકતાનું સીધેસીધું વિશ્લેષણ કરવાનું શરૂ કર્યું. જેની પાસેથી તે જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો એવા ગુલામ મોહમ્મદ ભટ્ટના નિવેદનના પ્રકાશમાં, તેણે આક્ષેપિત ચુકાદાના પરિચ્છેદ ૬૧ માં નોંધ્યું કે ૧૬મી ઑગસ્ટ, ૨૦૧૭ સુધી દસ્તાવેજ ડી–૧૩૨(એ) ગુલામ મોહમ્મદ ભટ્ટના

નિવાસસ્થાનમાંથી જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો તેવી સંભાવના નહોતી, અને ત્યારબાદ તેણે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

"૬૨. દસ્તાવેજ ૧૩૨ (એ) ની વાસ્તવિકતા અને તેની પુરાવાકીય કિંમત નીચલી અદાલતમાં એન.આઇ.એ. દ્વારા હજી સ્થાપિત કરાવાની બાકી છે, તેમ છતાં અપીલકર્તા વિરુદ્ધ તેના કેસમાં આ એક જ દસ્તાવેજ પર એન.આઇ.એ. કેન્દ્રસ્થિત આધાર તરીકે નિર્ભર રહી રહી હોવાથી, નીચલી અદાલતને અને હવે આ અદાલતને પણ તેની કેટલીક વિગતવાર ચર્ચા કરવી અનિવાર્ય બને છે, માટે ૫ (૧૯૯૧) ૩ એસ.સી.સી. ૬૫૫

અપીલકર્તાને જામીન પર મુક્ત કરી શકાય કે નહીં તે નક્કી કરવાનો હેતુ.

૬૩. જે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે એ છે કે ઉપરોક્ત દસ્તાવેજ ક્રમાંક ૧૩૨ (એ) માં ઉલ્લેખિત દરેક તારીખના સંદર્ભમાં એવું દર્શાવતું કશું છે કે નહીં કે દરેક તારીખે નોંધ સામે દર્શાવેલ આંકડા (જે વિશિષ્ટ નાણાંની રકમો હોવાનો તાત્પર્ય ધરાવે છે) વાસ્તવમાં અપીલકર્તાએ પોતાના વ્યક્તિગત હિસાબોમાં અથવા તેની કોઈપણ સંસ્થાના હિસાબોમાં પ્રાપ્ત કર્યા હતા. જોકે એન.આઈ.એ.નો કેસ એવો છે કે નાણાં પ્રાપ્ત થયા છે, છતાં એવો કોઈ દસ્તાવેજ અથવા નિવેદન, જે આરોપપત્રનો ભાગ બને છે, હકીકતમાં આ દર્શાવતું નથી.

૬૪. ઉપરોક્ત દસ્તાવેજ પર એન.આઈ.એ. દ્વારા પણ અપીલકર્તાના એ-૧ સાથેના સંબંધોના પુરાવા તરીકે, તા. ૩ મે, ૨૦૧૫ની એન્ટ્રી દ્વારા, અને પાકિસ્તાન હાઈ કમિશન (પી.એચ.સી.) સાથેના સંબંધોના પુરાવા તરીકે, તા. ૧૫મી અને ૨૦મી ઑક્ટોબર, ૨૦૧૬ની એન્ટ્રીઓ દ્વારા, આધાર રાખવામાં

આવ્યો છે. તેમ છતાં, પી.એચ.સી.માંથી કોઈ વ્યક્તિનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી, તો દૂરની વાત, એવી વ્યક્તિનું નિવેદન પણ નોંધવામાં આવ્યું નથી જેથી ખાતરી થાય કે તે આંકડા પી.એચ.સી. પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલા નાણાં દર્શાવતા હતા.

૬૫. આરોપપત્રમાં એન.આઈ.એ.નો મામલો એવો છે કે આ જ દસ્તાવેજ એ હકીકતનો પણ પુરાવો છે કે આ રીતે પ્રાપ્ત થયેલી રકમ હુરિયતના નેતાઓને આગળ પહોંચાડવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત દસ્તાવેજના ચોથા કૉલમનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં હુરિયતના કેટલાક નેતાઓના નામો દર્શાવવામાં આવ્યા છે. જોકે, એવું દર્શાવતું કશું જ નથી કે રકમ અપીલકર્તાએ પ્રાપ્ત કરી હતી અને પછી તેના દ્વારા નામોદ્દિષ્ટ હુરિયતના કોઈ પણ નેતાને મોકલવામાં આવી હતી. તેમજ શ્રી ભટ્ટ સહિતના કોઈપણ 'સંભવિત સાક્ષીઓ'એ પણ તે અંગે કોઈ નિવેદન આપ્યું નથી.

૬૬. શ્રી લુથ્રાએ દલીલ કરી કે દસ્તાવેજના જમણા હાથના તળિયાના ખૂણે આવેલા અપીલકર્તાના હસ્તાક્ષરની હસ્તલેખ નિષ્ણાત દ્વારા પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે કે તે અપીલકર્તાના નમૂનાત્મક હસ્તાક્ષર સાથે મેળ ખાય છે. તેના જવાબમાં અપીલકર્તા તરફથી રજૂ થયેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી વિકાસ પહવાએ સૂચવ્યું કે માત્ર એટલા માટે કે અપીલકર્તાનું હસ્તાક્ષર દસ્તાવેજ પર દેખાય છે, તેનાથી એવો અર્થ નીકળતો નથી કે તેણે વાસ્તવમાં તેની સામગ્રીની સત્યતાને સ્વીકારીને તે દસ્તાવેજ પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા. તેમના મતે, અપીલકર્તાએ જ્યારે તે કાગળ પર હસ્તાક્ષર કર્યા, જો ખરેખર કર્યા હોય તો, તેણે

ખાલી લીલા રંગના કાનૂની કદના કાગળ પર પોતાનું હસ્તાક્ષર કર્યું હતું કે નહીં, જેનો બાદમાં સોગંદનામું વગેરે જેવા કાનૂની હેતુઓ માટે ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોઈ શકે, તે અંગે અનુમાન લગાવવું હજી બહુ વહેલું છે.

૬૭. આ મામલામાં અપીલકર્તાએ દસ્તાવેજ ટાઇપ થયા પછી વાસ્તવમાં તેના પર સહી કરી હતી કે નહીં, અને તેની સહીથી તેમાંના વિષયવસ્તુના સત્યનો સ્વીકાર થાય છે કે નહીં, અથવા તે બાબતે પણ કે પ્રશ્નમાં આવેલ દસ્તાવેજની વિષયવસ્તુ, એન.આઇ.એ. જે રીતે આક્ષેપ કરે છે તે મુજબ, તે દસ્તાવેજ એવું જ છે તે બાબતનો નિર્ણાયક પુરાવો બને છે કે નહીં, તે અંગે અનુમાન કરવું હજી નિઃસંદેહ બહુ વહેલું છે.

૬૮. પરિસ્થિતિઓમાં, અદાલત આ બાબતે સંતોષ પામતી નથી કે ટાઇપ કરેલી નોંધો ધરાવતું અને ઢીલા સ્વરૂપમાં રહેલું કાગળનું એક પાનું, જે અપીલકર્તા અથવા તેની વ્યાવસાયિક સંસ્થાઓ દ્વારા નિયમિતપણે જાળવવામાં આવતાં હિસાબના પુસ્તકોનો ભાગ હોવાનું દર્શાવાયું નથી, તે અપીલકર્તાને તે ગુન ๑๖๓๑๖, જેના માટે તેની સામે આરોપ મૂકવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવી રહ્યો છે, પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ પણ જોડતું સામગ્રી બની શકે. નીચલી અદાલતનું આ નિષ્કર્ષ કે આ દસ્તાવેજ આતંકી નાણાંપુરવઠા અંગે અપીલકર્તાનો અન્ય આરોપીઓ સાથેનો સંબંધ દર્શાવે છે, તે દસ્તાવેજના સરળ વાચન પરથી ન તો તર્કસંગત રીતે અને ન તો કાયદેસર રીતે ઉત્પન્ન થાય છે."

૧૦. ત્યારબાદ વડી અદાલતે અન્ય દસ્તાવેજો તરફ ધ્યાન દોર્યું. તેણે સંબંધિત દસ્તાવેજોનું વિશ્લેષણ કરીને એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો કે દસ્તાવેજોના સમગ્ર

જથ્થામાંથી એવું પ્રગટ થતું નથી કે પ્રતિવાદીએ હાથ ધરેલી વેપારી પ્રવૃત્તિઓ, આરોપપત્રમાં આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે તેમ, આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓને નાણાંકીય સહાય પૂરી પાડવા માટે અનુકૂળિત હતી. આ સંદર્ભમાં પડકારાયેલ ચુકાદામાંથી સંબંધિત અંશ પુનઃપ્રસ્તુત કરવો યોગ્ય રહેશે, જે આ પ્રમાણે છે:

"૬૯. શ્રી લુથરાએ ત્યારબાદ મુસ્તાક અહમદ મીર અને શબ્બીર અહમદ મીરના નિવેદનો, શ્રી મુસ્તાક અહમદ મીરનો જવાબ (આંક ડી–૨૧૪), ૬મી નવેમ્બર, ૨૦૧૭ની તારીખનો સીએફએસએલ અહેવાલ (દસ્તાવેજ ડી–૧૫૪); અપીલકર્તાના નિવાસસ્થાનમાંથી કરવામાં આવેલી પુનઃપ્રાપ્તિ અંગે ૩જી જૂન, ૨૦૧૭ની તારીખનો જપ્તી નોંધપત્રક (દસ્તાવેજ ડી–૩); તે જ તારીખનો ટીએફસિપીએલના કાર્યાલયમાંથી થયેલી પુનઃપ્રાપ્તિઓનો જપ્તી નોંધપત્રક (દસ્તાવેજ ડી–૪); અને નીચલી અદાલતે ઉલ્લેખિત અપીલકર્તા પાસેથી જપ્ત કરાયેલા કાગળોના ગોચર [ડી–૪(ઈ)] નો સંદર્ભ આપ્યો.

૭૦. છેલ્લે ઉલ્લેખિત દસ્તાવેજ, [ડી–૪(ઈ)], થી શરૂઆત કરતાં, તે વાસ્તવમાં દસ્તાવેજોના એક સમૂહરૂપ છે, જેમાંનો પ્રથમ દસ્તાવેજ ૨૮મી જૂન, ૨૦૧૬ તારીખનો પત્ર છે, જે પાકિસ્તાનના પ્રધાનમંત્રી શ્રી મહંમદ નવાઝ શરીફે અપીલકર્તાને લખ્યો હતો, જેમાં તેમણે પોતાની સારી તબિયત અને કલ્યાણ માટે પાઠવેલ શુભેચ્છાઓ સાથે મોકલવામાં આવેલ પુષ્પગુચ્છ બદલ તેમનો આભાર માન્યો હતો.

૭૧. ત્યારબાદ, અપીલકર્તાને સંબોધિત આઝાદ જમ્મુ અને કાશ્મીર ચેમ્બર્સ ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રીના પ્રમુખ દ્વારા શ્રીનગર ખાતે અપીલકર્તાની માનદ

વેપાર પરામર્શક તરીકે નિમણૂક કરતાં તા. ૨૦મી નવેમ્બર, ૨૦૦૭નો એક પત્ર છે. તેમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે પાકિસ્તાન અને ભારતે નજીકના ભૂતકાળમાં નિયંત્રણ રેખા (લાઇન ઓફ કંટ્રોલ)ની બંને બાજુના કાશ્મીરીઓને રાહત પૂરી પાડવા માટે કાશ્મીર સંબંધિત અનેક સી.બી.એમ્સ (વિશ્વાસ સ્થાપન પગલાં) શરૂ કર્યા હતા/હાથ ધર્યા હતા:

૧. પાકિસ્તાન અને ભારતે તાજેતરના ભૂતકાળમાં એલ.ઓ.સી.ના બંને બાજુના કાશ્મીરીઓને રાહત પૂરી પાડવા માટે કાશ્મીર સંબંધિત વિશ્વાસ નિર્માણ ઉપાયોનો એક સંખ્યાબંધ પ્રારંભ કર્યો છે/હાથ ધર્યા છે. એવો જ એક વિશ્વાસ નિર્માણ ઉપાય, જે હાલમાં સક્રિય વિચારણા હેઠળ છે, તે કાશ્મીરના બંને ભાગો વચ્ચે વેપાર શરૂ કરવાનો છે. વેપાર માટેની વસ્તુઓ સહિતની આવશ્યક કાર્યપદ્ધતિઓ ઘડી કાઢવામાં આવી રહી છે.

૭૨. અન્ય દસ્તાવેજો અપીલકર્તાની વ્યાવસાયિક એકમો અને લાહોર ખાતે મુખ્ય મથક ધરાવતા અલ–શાફી ગ્રુપ ઑફ કંપનીઝ સહિતની અન્ય એકમો વચ્ચે વ્યવસાયના નિયમિત પ્રવાહમાં કરવામાં આવેલ પત્રવ્યવહાર દર્શાવે છે. અલ–શાફી ગ્રુપ ઑફ કંપનીઝના નિર્દેશક મહંમદ તારિક શાફીએ અપીલકર્તાને વ્યવસાયિક વાટાઘાટો માટે તેઓને મુલાકાત લેવા બાબતે તા. ૭મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૪ના રોજ વ્યાવસાયિક આમંત્રણ આપ્યું હતું. તે જ તારીખનું શ્રી મહંમદ તારિક શાફી દ્વારા નવી દિલ્હી સ્થિત પી.એચ.સી.ને સંબોધાયેલું એક પત્ર પણ છે, જેમાં અપીલકર્તાને પાકિસ્તાન બિઝનેસ વિઝા મંજૂર કરવા વિનંતી કરવામાં આવી છે.

૭૩. આ તબક્કે નોંધવું આવશ્યક છે કે એન.આઈ.એ. આ બાબતનો વિવાદ કરતી નથી કે અપીલકર્તા કાશ્મીરમાં અગ્રણી વ્યાપારી છે. તે વ્યાપારિક એકમોના એક સમૂહનું સંચાલન કરે છે અને ઇન્ડો–પાકિસ્તાન વેપારના સંદર્ભમાં સક્રિય રહ્યો છે. દસ્તાવેજોના સમગ્ર જથ્થામાંથી આ અદાલત સમક્ષ એવું કંઈ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી જે સૂચવે કે આ વેપારિક પ્રવૃત્તિઓ, ચાર્જશીટમાં આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે તેમ, આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓને નાણાંકીય પુરવઠો પૂરો પાડવા માટે અભિમુખ હતી.”

૧૧. ત્યારબાદ વડી અદાલતે મુસ્તાક અહમદ મીર અને શબ્બીર અહમદ મીરના નિવેદનોનો ઉલ્લેખ કર્યો અને નોંધ્યું કે તેવા નિવેદનોને કોઈ સાક્ષ્યમૂલ્ય ન હતું, કારણ કે તેઓ ફક્ત ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૧ હેઠળના નિવેદનો જ હતા અને તેમનો મુખમૂલ્યે સ્વીકાર કરવામાં આવે તો પણ, તેઓ માત્ર એટલું જ દર્શાવતા હતા કે હિસાબોમાંની કેટલીક નોંધો અને વિશેષ કરીને જમા નોંધોની આવકનો સ્ત્રોત યોગ્ય રીતે સમજાવવામાં આવ્યો ન હતો. આગળ, પ્રતિવાદીની સંસ્થાઓના હિસાબો નિયમિત રીતે લેખાપરીક્ષિત થતા હતા અને પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ એવો નિષ્કર્ષ કાઢવો શક્ય ન હતો કે આ અજાણ્યા સ્ત્રોતો હકીકતમાં અન્ય આરોપીઓ સાથે સંકળાયેલા હતા અને આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ માટે પાકિસ્તાન અથવા યુ.એ.ઈ. તરફથી રકમ મોકલવામાં આવી હતી. અદાલતે નોંધ્યું કે માત્ર લેખાપરીક્ષિત હિસાબો, જેમાં આવી નોંધો હોઈ શકે કે જેઓ અંગે આવકવેરા સત્તાધિકારીઓ સમક્ષ સ્પષ્ટીકરણ આપવું જરૂરી બને, તેનાથી વધુ કૈંક સબળ સામગ્રી હોવી આવશ્યક છે. પરિણામે, વડી અદાલતે નિષ્કર્ષ આપ્યો

કે તપાસ એજન્સી દ્વારા આધારરૂપ રાખવામાં આવેલા દસ્તાવેજો અદાલતને પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ એવો નિષ્કર્ષ કાઢવા માટે પ્રેરિત કરતા નથી કે પ્રતિવાદીને એ–૧ અથવા પાકિસ્તાન હાઈ કમિશન અથવા અન્ય લોકોથી નાણાં પ્રાપ્ત થયા હતા અને તે આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ તથા પથ્થરમારો માટે નાણાં પૂરાં પાડવા હુરિયત નેતાઓ સુધી તે નાણાં પહોંચાડતો હતો. વડી અદાલતે 'સંરક્ષિત સાક્ષી' ડબ્લ્યુ–૪૮ના નિવેદનનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો, જે પ્રતિવાદી (આરોપી નં. ૧૦)ની એ–૪ અને એ–૬ સાથેની નિકટતા વિશે હતું, અને એવો અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો કે તેને એવી સામગ્રી તરીકે ગણાવી શકાય નહીં કે જેના આધારે ફરિયાદ પક્ષ પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓને નાણાં પૂરાં પાડ્યાનો આક્ષેપ પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સાચો છે તે દર્શાવી શકે. અંતે, વડી અદાલતે નવલ કિશોર કપૂરને સંકળાવતી ભાડાપટ્ટાની લેવડદેવડનો વિચાર કર્યો અને નીચે મુજબ નોંધ્યું:

૭૭. શ્રી નાવલ કિશોર કપૂર સંકળાયેલ ભાડાપટ્ટાની લેવડદેવડ તરફ વળતાં, અપીલકર્તાની તરફથી સમજાવવામાં આવે છે કે માત્ર કાશ્મીરમાં વસવાટનો અધિકાર ધરાવતા વ્યક્તિઓ જ ત્યાં સંપત્તિ રાખી શકે છે. કંપનીઓ દ્વારા જમીનો પર 'માલિકી' અંગે કોઈ ઘોષણા કરવામાં આવી નહોતી અને કોઈ પણ સ્થિતિમાં તે ભાડાપટ્ટો હતો. ભાડાપટ્ટો પોતે જ ખોટી લેવડદેવડ હતો તેવું દર્શાવવામાં આવ્યું નથી. એન.આર.ઈ. ખાતા અંગે, એવું દર્શાવવામાં આવે છે કે તે ત્યારથી બંધ કરવામાં આવ્યું છે અને દંડની રકમ પણ ચૂકવવામાં આવી હતી. સી.ડી.આર. અંગે, એવું દર્શાવવામાં આવે છે કે અપીલકર્તા અને એ–૬ વચ્ચે કૉલનો આદાનપ્રદાન થયો હોઈ શકે, પરંતુ અપીલકર્તા અને એ–૩, એ–૪

અથવા એ–૫ વચ્ચે એવો આદાનપ્રદાન થયો નહોતો. આ તબક્કે તેને એવું દર્શાવતી સામગ્રી તરીકે કહી શકાતું નથી કે અપીલકર્તા અને એ–૬ વચ્ચે આતંકવાદી ગુનાઓના આચરણ માટેની ફોજદારી સાજિશનો આક્ષેપ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સત્ય છે. આ અપીલની સુનાવણી દરમિયાન એ પણ બહાર આવ્યું કે એ.પી.એચ.સી. તથા તેની ૨૬ ઘટક સંસ્થાઓમાંથી કોઈપણ 'પ્રતિબંધિત' સંસ્થા યુ.એ.પી.એ.ના અર્થમાં નથી.

૧૨. આ રીતે કહીને, વડી અદાલતે ત્યારબાદ એવો નિષ્કર્ષ નોંધ્યો કે નિર્ધારિત અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ સંક્ષિપ્ત હતો અને તથ્યો તેમજ કાયદા બન્નેના દૃષ્ટિકોણે ટકાઉ નહોતો. ત્યારબાદ તેણે નોંધ્યું કે નોંધપાત્ર દસ્તાવેજી નોંધમાં એવું દર્શાવતું કશું નહોતું કે પ્રતિવાદીનો કોઈપણ ગુનામાં અગાઉનો ફોજદારી સંડોવણી રહ્યો હતો અથવા જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવે તો પ્રતિવાદી ન્યાયથી ફરાર થઈ જવાની કોઈ શક્યતા હતી. વધુમાં, પ્રતિવાદી, જે સિત્તેર વર્ષથી વધુ વયનો હતો અને વિવિધ આરોગ્ય સંબંધિત વ્યાધિઓથી પીડાતો હતો, તે એક વર્ષથી વધુ સમયથી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં હતો અને તેણે પુરાવા સાથે કોઈ ચેડાં કર્યા નહોતા કે કોઈપણ 'ભાવિ/સુરક્ષિત' સાક્ષીઓમાં હસ્તક્ષેપ કર્યો નહોતો. ત્યારબાદ વડી અદાલતે દવેન્દ્ર ગુપ્તા વિ. નેશનલ ઈન્વેસ્ટિગેટિંગ એજન્સી ૬ અને સંજય ચંદ્ર વિ. સી.બી.આઈ. ૭ માં દર્શાવાયેલા સિદ્ધાંત પર આધાર મૂક્યો. અંતે, વડી અદાલતે પ્રતિવાદીને જામીન પર મુક્ત કરવાની દિશા આપી અને તે સંદર્ભે વિવાદિત ચુકાદાના અંતિમ ભાગમાં દર્શાવેલ શરતોને આધિન રહીને આદેશો કર્યા, જે આ મુજબ છે:

" નિષ્કર્ષ

૮૨. તેથી, નીચલી અદાલતનો તા. ૮મી જૂન, ૨૦૧૮નો આક્ષેપિત આદેશ રદ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તાને જામીન પર મુક્ત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે, શરતે કે તે નીચલી અદાલતને સંતોષ થાય તેવી રીતે રૂપિયા ૨ લાખની રકમનો પોતાનો વ્યક્તિગત બોન્ડ તથા સમાન રકમની બે જામીનદારી રજૂ કરે, અને વધુમાં નીચે દર્શાવેલ શરતોના આધિન રહેશે:

(૧) અપીલકર્તા કેસના તપાસ અધિકારીને જ્યારે જ્યારે આવશ્યક થાય ત્યારે હાજરી આપશે. તે તપાસ અધિકારી તેમજ નીચલી અદાલતને એવો મોબાઇલ ફોન નંબર આપશે જેના પર તેનો સંપર્ક કરી શકાય અને તેનું વર્તમાન સરનામું આપશે જ્યાં તે ઉપલબ્ધ રહેશે. બંનેમાંથી કોઈ એકમાં પણ કોઈ ફેરફાર થાય તો તે તપાસ અધિકારી અને નીચલી અદાલત બંનેને તેની તાત્કાલિક જાણ કરશે.

(૨) તે પ્રસ્તાવિત/ સંભાવિત સી.આર.એલ.એ.૭૬૮/૨૦૧૮ પાનું ૪૦ માંથી ૪૦ ફરિયાદ પક્ષના સાક્ષીઓને કોઈ પ્રભાવ હેઠળ મૂકશે નહીં અથવા ધમકાવશે નહીં તથા ફરિયાદ પક્ષના પુરાવા સાથે કોઈપણ રીતે ચેડાં કરશે નહીં.

(૩) અપીલકર્તા જામીન બોન્ડોના અમલીકરણ વખતે નીચલી અદાલત સમક્ષ પોતાનો પાસપોર્ટ જમા કરાવશે. તે નહીં ૬ (૨૦૧૪) એસ.સી.સી. ઓનલાઈન એ.પી. ૧૯૨

૭ એ.આઈ.આર. ૨૦૧૨ એસ.સી. ૮૩૦

નીચલી અદાલતની પૂર્વ પરવાનગી વિના દેશની બહાર પ્રવાસ કરવો નહીં।

(૪) જો ઉપરોક્ત શરતોમાંથી કોઈનો ભંગ થાય, તો જામીન રદ કરાવવા માટે નીચલી અદાલત સમક્ષ અરજી કરવા એન.આઈ.એ.ને ખુલ્લું રહેશે.

૮૩. સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે આ આદેશમાં આ અદાલત દ્વારા તથ્યો અને કાયદા બંને સંબંધે કરવામાં આવેલી અવલોકનો ચાર્જશીટનો ભાગ બનેલી સામગ્રીના આધારે છે અને પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સ્વરૂપની છે તથા અપીલકર્તાને જામીન મંજૂર કરવાની બાબતમાં તેના કેસના વિચાર માટે મર્યાદિત હેતુસર છે. તેઓનો હેતુ અહીંથી આગળ કેસના કોઈપણ તબક્કે નીચલી અદાલતના નિર્ણયોને પ્રભાવિત કરવાનો નથી.

૮૪. ઉપરોક્ત શરતો મુજબ અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે."

૧૩. વડી અદાલતે આ રીતે સ્વીકારેલ દૃષ્ટિકોણને અહીંના અપીલકર્તા એવી તપાસ એજન્સીએ વિવિધ આધારો પર પડકાર્યો છે. અપીલકર્તાના જણાવ્યા મુજબ, વડી અદાલતે વાસ્તવમાં એક લઘુ-વિચારણ ચલાવી છે અને તપાસ એજન્સી દ્વારા આધાર લેવાયેલા દસ્તાવેજોની યથાર્થતા પર પણ પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો છે. આ સંદર્ભમાં, વડી અદાલતે પાકિસ્તાનના હાઈ કમિશનના કોઈ અધિકારીને આરોપી તરીકે નામિત ન કરવા અથવા અસમજ્ય કારણોસર તેમના નિવેદનો સાક્ષી તરીકે નોંધ્યા ન હોવા બદલ તપાસ એજન્સીની ખામી દર્શાવતો વિલક્ષણ અભિગમ અપનાવ્યો. આવી નોંધ કરતા વડી અદાલતે સ્પષ્ટપણે એ હકીકત અવગણેલી કે હાઈ કમિશનના અધિકારીઓને રાજદ્વારી મુક્તિ અપાયેલી હોય છે. એટલું જ નહીં, ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૧ હેઠળ નોંધાયેલા સાક્ષીઓના નિવેદનો પર વિચાર કરતી વખતે, વડી અદાલતે આગળ વધીને

એવો અવલોકન કર્યો કે તે પુરાવામાં ગ્રાહ્ય નથી અને પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) વિરુદ્ધના આક્ષેપો પ્રથમદર્શનીય રીતે સત્ય છે કે કેમ તે અંગે અભિપ્રાય રચવા માટેની વિચારણામાંથી તેને બાજુએ મૂકી દીધા. તેમ છતાં, અદાલત સલિમ ખાન વિ. સંજય સિંહ અને અન્યર ૮ માં કરવામાં આવેલા નિવેદનના પ્રકાશમાં ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૧ હેઠળ નોંધાયેલા તમામ નિવેદનો પર વિચાર કરવા બંધાયેલ હતી. તેવી જ રીતે, કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા અને સીલબંધ આવરણમાં રજૂ કરાયેલા નિવેદનોને પણ સંપૂર્ણપણે બાજુએ મૂકી દેવામાં આવ્યા હતા. વિદ્વાન એટર્ની જનરલ દલીલ કરે છે કે ઓછામાં ઓછું કહેવું હોય તો, જામીન માટેની પ્રાર્થનાના વિચારણાના તબક્કે વડી અદાલતનો અભિગમ નબળો અને અનુમત્ય ન હતો. વડી અદાલતે કરેલ વિશ્લેષણ ૮ (૨૦૦૨) ૯ એસ.સી.સી. ૬૭૦

જામીન માટેની પ્રાર્થનાના વિચારણા તબક્કે જાણે કે લઘુ–વિવેચન ચલાવ્યું હોય તે રીતે આદેશ તર્કવિરુદ્ધતા સુધી પહોંચે છે. અપીલકર્તાના જણાવ્યા મુજબ, પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ દાખલ કરાયેલ આરોપપત્ર સાથે દસ્તાવેજી પુરાવા, સંભાવિત સાક્ષીઓના નિવેદનો તથા અન્ય પુરાવાઓ જોડાયેલા હતા, જે પ્રતિવાદીની સંડોવણી દર્શાવતા હતા અને તેના વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલા આક્ષેપો પ્રથમદર્શનીય રીતે સચ્ચા હોવાનું વધુ મજબૂત બનાવતા હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જામીન અંગે વિચારણા કરતી વેળાએ પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ ઉપલબ્ધ સમસ્ત પુરાવાની એકંદરતા ગણતરીમાં લેવી આવશ્યક છે અને જે સ્વરૂપે તે ઉપલબ્ધ છે તે જ સ્વરૂપે, વધુ કંઈ ઉમેર્યા વિના, ધ્યાનમાં લેવાં

જોઈએ. આવા પુરાવાની ગ્રાહ્યતાનો પ્રશ્ન તો વિચારણા માટેનો વિષય રહેશે. પુરાવા પૂરતા છે કે અપૂરતા છે, તે જામીન મંજૂર કરવાની પ્રાર્થનાનો નિર્ણય કરવા માટે આધાર બની શકતું નથી. વધુમાં એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા સંરક્ષિત સાક્ષીઓના નિવેદનો પર વિચારણા કર્યા બાદ, તે જ પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલા આક્ષેપો પ્રથમદર્શનીય રીતે સચ્ચા હોવાનું વધુ મજબૂત બનાવે છે. તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વડી અદાલતનો આદેશ રદ કરવામાં આવે અને પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) દ્વારા કરવામાં આવેલી જામીન અરજી નામંજૂર કરવામાં આવે.

૧૪. પ્રતિવાદી તરફથી વિદ્વાન વકીલે, બીજી તરફ, રજૂ કર્યું કે વડી અદાલત યોગ્ય રીતે આ નિષ્કર્ષે પહોંચી હતી કે આક્ષેપિત ગુનાઓના આચરણમાં પ્રતિવાદીની સંકળાયેલાપણું દર્શાવે તેવો કોઈ પુરાવો સામે આવ્યો નહોતો અને તપાસ એજન્સીએ આધાર રાખેલા દસ્તાવેજો તથા પુરાવા આક્ષેપોને ટકાવી રાખવા માટે પૂરતા નહોતા, તો પ્રથમદ્રષ્ટ્યે સત્ય હોવાનું માનવા માટે તો બહુ ઓછા હતા. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ચાર્જશીટમાં પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલા આક્ષેપો ૧૯૬૭ના અધિનિયમના પ્રકરણ ૪ અને ૬ હેઠળ આવતા નથી. વધુમાં, નિર્ણાયક દસ્તાવેજ ડી–૧૩૨(એ) પ્રતિવાદી પર કોઈપણ ફોજદારી જવાબદારી નિશ્ચિત કરવા માટે પૂરતો નહોતો. હકીકતમાં, ઉક્ત દસ્તાવેજ કાગળની એક ઢીલી પાનખી છે અને પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૩૪ના આદેશને ધ્યાનમાં લેતા તેની તરફ જોવામાં આવી શકતી નથી. આ

રજૂઆતને સમર્થન આપવા માટે સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઑફ ઇન્વેસ્ટિગેશન વિ. વી.સી. શુક્લા અને અન્ય ૯ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે. કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં, ઉક્ત દસ્તાવેજ પોતે જ પ્રથમદ્રષ્ટ્યે એ સૂચવતો નથી અને સૂચવી શકતો પણ નથી કે દર્શાવેલ નાણાં દસ્તાવેજમાં વર્ણવેલ રીતથી પ્રાપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા અને વિતરણ કરવામાં આવ્યા હતા. વધુમાં, કોઈ સ્વતંત્ર પુષ્ટિ પણ સામે આવી નથી, પ્રતિવાદીની સંકળાયેલાપણું સ્થાપિત કરવા માટે તો બહુ ઓછું, જેથી ૯ (૧૯૯૮) ૩ એસ.સી.સી. ૪૧૦

૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૧૭ની અનિવાર્ય આવશ્યકતાઓ. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉક્ત દસ્તાવેજની સામગ્રીને જેમ છે તેમ સ્વીકારવામાં આવે તો પણ, આરોપી નં. ૪ (અલ્તાફ અહમદ શાહ @ ફન્તૂશ) સિવાય, જેઓને રકમ ચૂકવવામાં આવી હતી અથવા જેઓ પાસેથી રકમ પ્રાપ્ત કરવામાં આવી હતી એવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આરોપપત્રમાં આરોપી તરીકે સામેલ કરવામાં આવ્યો નથી. ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૬૧ અથવા કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધવામાં આવેલા સાક્ષીઓના નિવેદનોમાં પ્રતિવાદીએ ઉલ્લેખિત ગુનાઓના આચરણમાં ભાગ લીધો હોવાનું કંઈપણ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી. સહ-આરોપીઓના નિવેદનોને સ્વીકૃતિ તરીકે ગણવામાં આવી શકતા નથી, તો પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ તેનો ઉપયોગ કરવાનો તો પ્રશ્ન જ નથી. વધુમાં, વ્યાપક ષડયંત્રમાં પ્રતિવાદીની સંડોવણી દર્શાવે તેવો કોઈ પુરાવો નહોતો, આતંકવાદી પ્રવૃત્તિ અંગેનો તો વધુમાં વધુ નહોતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલા આક્ષેપો પ્રથમદ્રષ્ટ્યા સત્ય હતા કે કેમ તે

બાબતે પોતાની સંતોષપ્રાપ્તિ માટે વડી અદાલતે નોંધપરના સામગ્રીનું વિશ્લેષણ કરવામાં યોગ્યતા દાખવી હતી. આવી તપાસ રણજિતસિંહ બ્રહ્મજિતસિંહ શર્મા વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય ૧૦ અને ચેન્ના બોયન્ના કૃષ્ણ યાદવ વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય ૧૧ માં કરવામાં આવેલા કાનૂની નિવેદન મુજબ અનુમત્ય હતી. પ્રતિવાદી મુજબ, વડી અદાલતના અભિગમમાં કોઈ દોષ દર્શાવી શકાય તેમ નથી અને વડી અદાલતે લેવાયેલ અભિપ્રાય સંભવિત અભિપ્રાય હોઈ, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૩૬ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કરતાં તેમાં કોઈ હસ્તક્ષેપ જરૂરી નહોતો. અંતમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આ અદાલત, જો તેને યોગ્ય લાગે, તો વડી અદાલતે પારિત કરેલા જામીનના આદેશને યથાવત્ રાખતાં વધારાની શરતો લાદી શકે.

૧૫. પ્રતિસ્પર્ધી રજૂઆતોનું વિશ્લેષણ કરવા આગળ વધીએ તે પહેલાં, જામીન માટેની અરજીનો નિર્ણય કરતી વખતે વિચારવા યોગ્ય બાબતો અંગે સ્થિર થયેલી કાનૂની સ્થિતિનું પુનર્વક્તન કરવું યોગ્ય છે, અર્થાત્, (૧) શું એવો કોઈ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ અથવા વાજબી આધાર છે કે જેના આધારે એવું માનવા મળે કે આરોપીએ ગુનો કર્યો હતો; (૨) આરોપનું સ્વરૂપ અને ગંભીરતા; (૩) દોષિત ઠરવાના પ્રસંગે સજાની કડકતા; (૪) જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવે તો આરોપી ફરાર થઈ જવાનો અથવા ભાગી છૂટવાનો ભય; (૫) આરોપીનું ચરિત્ર, વર્તન, સાધનસામગ્રી, સ્થિતિ અને પ્રતિષ્ઠા; (૬) ગુનો ફરીથી થવાની સંભાવના; (૭) સાક્ષીઓ સાથે છેડછાડ થવાની વાજબી આશંકા; અને (૮) જામીન મંજૂર

થવાથી ન્યાયમાં અવરોધ ઊભો થવાનો ભય, નિશ્ચિતરૂપે. (સ્ટેટ ઑફ યુ.પી. થ્રૂ સીબીઆઈ વિ. અમરમણી ત્રિપાઠી ૧૨).

૧૬. જ્યારે ૧૯૬૭ના અધિનિયમ જેવા વિશેષ અધિનિયમો હેઠળ દંડનીય ગુનાઓનો પ્રશ્ન આવે છે, ત્યારે વધુ કંઈક ધ્યાનમાં રાખવું આવશ્યક બને છે ૧૦ (૨૦૦૫) ૫ એસ.સી.સી. ૨૯૪

૧૧ (૨૦૦૭) ૧ એસ.સી.સી. ૨૪૨

૧૨ (૨૦૦૫) ૮ એસ.સી.સી. ૨૧ (ફકરો ૧૮)

૧૯૬૭ ના અધિનિયમની કલમ ૪૩ડી માં સમાવાયેલ, અને ૨૦૦૮ ના અધિનિયમ ૩૫ દ્વારા તા. ૩૧મી ડિસેમ્બર, ૨૦૦૮ થી અમલમાં આવેલ વિશેષ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને. તેની ઉપકલમો (૫), (૬) અને (૭) આ મુજબ છે:

" ૪૩ડી. સંહિતાની અમુક જોગવાઈઓનો સંશોધિત અમલ.– એક્સ એક્સ એક્સ એક્સ

(૫) સંહિતામાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, આ અધિનિયમના પ્રકરણ ૪ અને ૬ હેઠળ દંડનીય ગુનામાં આરોપિત કોઈપણ વ્યક્તિને, જો તે કસ્ટડીમાં હોય, તો જામીન પર અથવા પોતાના બોન્ડ પર મુક્ત કરવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે આવી મુક્તિ માટેની અરજી પર સરકારી વકીલને સાંભળવાની તક આપવામાં આવી હોય:

પરંતુ એ શરતે કે આવા આરોપીને જામીન પર અથવા તેના પોતાના બોન્ડ પર મુક્ત કરવામાં આવશે નહીં, જો અદાલત કેસ ડાયરી અથવા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળ કરવામાં આવેલ અહેવાલના અવલોકન પરથી એ મત પર પહોંચે કે આવા વ્યક્તિ સામેનો આક્ષેપ પ્રથમદર્શને સાચો હોવાનું માનવા માટે વાજબી આધાર હાજર છે.

(૬) જામીન મંજૂર કરવા અંગે ઉપકલમ (૫) માં નિર્દિષ્ટ પ્રતિબંધો, સંહિતા અથવા હાલ અમલમાં રહેલા અન્ય કોઈપણ કાયદા હેઠળ જામીન મંજૂર કરવા અંગેના પ્રતિબંધો ઉપરાંત છે.

(૭) ઉપકલમો (૫) અને (૬) માં સમાવાયેલ કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, આ અધિનિયમ હેઠળ દંડનીય ગુનાનો આરોપિત કોઈ વ્યક્તિને, જો તે ભારતીય નાગરિક ન હોય અને તેણે દેશમાં અનધિકૃત રીતે અથવા ગેરકાયદેસર રીતે પ્રવેશ કર્યો હોય, તો અત્યંત અપવાદરૂપ પરિસ્થિતિઓ સિવાય અને લખિતમાં નોંધવાના કારણો વિના જામીન આપવામાં આવશે નહીં."

૧૭. ઉપકલમ (૫) ના પરંતુકને આધિન, આરોપી સામેનો આરોપ પ્રથમદર્શનીય રીતે સચ્ચો છે કે નહીં તે અંગે વિશ્વાસ રાખવા માટે યુક્તિપૂર્ણ આધારો હાજર છે તેની બાબતમાં અદાલત સંતુષ્ટ થવું તેનું કર્તવ્ય છે. આ અદાલતના તે નિર્ણયોની તરફ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું, જેમાં ટાડા અને એમસીઓસીએ હેઠળની સમાન વિશેષ જોગવાઈઓ સાથે વ્યવહાર કરવાનો અવસર આવ્યો હતો. તે નિર્ણયોના આધારભૂત સિદ્ધાંતનો ૧૯૬૭ ના અધિનિયમ હેઠળના ગુનાઓ સંદર્ભે જામીન માટેની પ્રાર્થના પર વિચાર કરતી

વખતે પણ કેટલોક પ્રભાવ હોઈ શકે. ખાસ કરીને, ટાડા, એમસીઓસીએ અને નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાઇકોટ્રોપિક સબસ્ટાન્સિસ અધિનિયમ, ૧૯૮૫ જેવી વિશેષ કાનૂની જોગવાઈઓ હેઠળ અદાલતે એવો મત નોંધવાનો રહે છે કે આરોપી કથિત ગુનામાં "દોષિત નથી" એવો વિશ્વાસ રાખવા માટે યુક્તિપૂર્ણ આધારો હાજર છે. અદાલતે એવો સંતોષ નોંધવાનો કે આરોપી એવો ગુનો કરવા બાબતે "દોષિત નથી" એવો વિશ્વાસ રાખવા માટે યુક્તિપૂર્ણ આધારો છે અને ૧૯૬૭ ના અધિનિયમના હેતુઓ માટે એવો સંતોષ નોંધવાનો કે આવી વ્યક્તિ સામેનો આરોપ "પ્રથમદર્શનીય રીતે" સચ્ચો છે એવો વિશ્વાસ રાખવા માટે યુક્તિપૂર્ણ આધારો છે — આ બન્ને વચ્ચે માત્રામાં તફાવત છે. પોતાના સ્વભાવથી જ "પ્રથમદર્શનીય રીતે સચ્ચો" એવો પ્રયોગ એવો અર્થ આપે છે કે સંબંધિત આરોપી સામે પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં કરાયેલા આરોપના સંદર્ભમાં તપાસ એજન્સી દ્વારા સંકલિત સામગ્રી/પુરાવા, અન્ય પુરાવાથી તેનો વિરોધ ન થાય અને તેને પાર ન પાડવામાં આવે અથવા ખંડિત ન કરવામાં આવે ત્યાં સુધી પ્રબળ માનવાના રહે છે, અને બહારથી જોતા તે દર્શાવે છે કે ઉલ્લેખિત ગુનો કરવામાં આવા આરોપીની સંડોવણી છે. જો તેનો પ્રતિખંડન કે વિરોધ ન થાય, તો તે આપેલા તથ્યને અથવા ઉલ્લેખિત ગુનાનું રચન કરતી તથ્યોની કડીને સ્થાપિત કરવા માટે બહારથી જ સારો અને પૂરતો હોવો જોઈએ. એક અર્થમાં, જ્યારે અદાલતે એવો મત આપવાનો હોય કે આરોપ "પ્રથમદર્શનીય રીતે સચ્ચો" છે, ત્યારે આવશ્યક સંતોષની માત્રા, અન્ય વિશેષ કાનૂની જોગવાઈઓ હેઠળ જરૂરી એવા "આરોપી દોષિત નથી" એવા મતની સરખામણીએ હળવી છે. કોઈ

પણ સ્થિતિમાં, આરોપી સામેનો આરોપ પ્રથમદર્શનીય રીતે સચ્ચો છે એવો વિશ્વાસ રાખવા માટે યુક્તિપૂર્ણ આધારો છે એવો મત નોંધવા માટે અદાલતે જે સંતોષ નોંધવાનો હોય છે, તે ૧૯૬૭ ના અધિનિયમ હેઠળના ગુનાઓ સંબંધે મુક્તિ અરજી અથવા આરોપ ઘડવાની પ્રક્રિયા પર વિચાર કરતી વખતે નોંધવાના સંતોષ કરતાં હળવો છે. તેમ છતાં, અમે રણજિતસિંગ બ્રહ્માજીતસિંગ શર્મા (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં કરાયેલા વ્યાખ્યાયનમાંથી માર્ગદર્શન લઈ શકીએ, જેમાં આ અદાલતની ત્રણ–ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠને અદાલતની જામીન મંજૂર કરવાની સત્તાના વ્યાપ પર વિચાર કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું. અનુચ્છેદ ૩૬ થી ૩૮ માં, અદાલતે આ પ્રમાણે અવલોકન કર્યું હતું:

"૩૬. શું આ અધિનિયમ એવી માંગણી કરે છે કે કોઈ વ્યક્તિને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવે તે પહેલાં અદાલતને, યદ્િપ પ્રથમદ્રષ્ટ્યા, એ નિષ્કર્ષે પહોંચવું આવશ્યક છે કે તે આવા ગુનામાં દોષિત નથી? શું અદાલત માટે આવી નોંધ કરવી આવશ્યક છે? શું અદાલત સમક્ષ એવી કોઈ વ્યવસ્થા ઉપલબ્ધ હશે કે જેના આધારે એ નિશ્ચિત કરી શકાય કે એકવાર આરોપીને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવે પછી તે કોઈપણ પ્રકારનો કોઈ ગુનો નહીં કરે?

૩૭. જામીન મંજૂર કરવા માટે અને અન્ય કોઈ હેતુ માટે નહીં, માત્ર નોંધ પર રહેલી સામગ્રીના આધારે નિષ્પક્ષ નિષ્કર્ષે પહોંચવાના હેતુસર જ આવા નિષ્કર્ષો નોંધવા આવશ્યક છે.

૩૮. વધુમાં, અમારો એવો મત છે કે જામીન મંજૂર કરવાની અદાલતની સત્તા પરના પ્રતિબંધોને અતિશય હદ સુધી આગળ ધપાવવા જોઈએ નહીં. જો

અદાલત, રેકોર્ડ પર લાવવામાં આવેલી સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને, તે બાબતે સંતુષ્ટ થાય કે તમામ સંભાવનામાં અંતે તેની દોષસિદ્ધિ ન પણ થાય, તો જામીન મંજૂર કરવાનો આદેશ પસાર કરી શકાય. જામીન પર રહેલી અવધિ દરમિયાન તે ગુનો નહીં કરે તેવી શક્યતા અંગે અદાલતની સંતુષ્ટિનો અર્થ અધિનિયમ હેઠળનો ગુનો એવો કરવો જોઈએ, અને કોઈપણ પ્રકારનો અન્ય કોઈ ગુનો, ભલે તે નાનો હોય કે મોટો, એવો નહીં. ... વધુમાં, અદાલતના ભાગે જે જરૂરી રહેશે તે એ છે કે આરોપીની દોષભાવના અને કોઈ સંગઠિત ગુનાના આચરણમાં તેની સીધી અથવા પરોક્ષ સંડોવણીનું અવલોકન કરવું. જામીન મંજૂર કરવાની અરજી પર વિચાર કરતી વખતે અદાલત એ પ્રશ્નનો વિચાર આ દષ્ટિકોણથી કરશે કે શું તેની પાસે આવશ્યક દોષી મનોદશા હતી કે નહીં...."

અને ફરીથી પરિચ્છેદો ૪૪ થી ૪૮ માં, અદાલતે અવલોકન કર્યું:

"૪૪. અમારી દષ્ટિએ, કલમ ૨૧(૪) ના શબ્દપ્રયોગથી એવો નિષ્કર્ષ નીકળતો નથી કે અદાલતે જામીન માટે અરજદારએ અધિનિયમ હેઠળનો ગુનો કર્યો નથી એવો હકારાત્મક નિષ્કર્ષ અનિવાર્ય રીતે નોંધવો જ પડે. જો એવો અર્થ સ્વીકારવામાં આવે, તો જામીન આપવા ઇચ્છતી અદાલતે એવો નિષ્કર્ષ નોંધવો પડશે કે અરજદારે એવો ગુનો કર્યો નથી. આવી સ્થિતિમાં, ફરિયાદ પક્ષ માટે અરજદાર વિરુદ્ધ દોષારોપણનો ચુકાદો પ્રાપ્ત કરવો અશક્ય બની જશે. એવો વિધાનમંડળનો આશય હોઈ શકે નહીં. તેથી, એમ.સી.ઓ.સી.એ. ની કલમ ૨૧(૪) નો અર્થઘટન યુક્તિસંગત રીતે કરવો જોઈએ. તેનો એવો અર્થ કરવો જોઈએ કે અદાલત, નિર્દોષ છૂટકારાના ચુકાદા અને દોષારોપણના ચુકાદા વચ્ચે

તથા નીચલી અદાલતમાં કાર્યવાહી શરૂ થાય તેનાથી ઘણાં પહેલાં જામીન આપવાના આદેશ વચ્ચે, સૂક્ષ્મ સમતોલન જાળવી શકે. તેવી જ રીતે, જામીન મળ્યા પછી તે ગુનો કરવાની સંભાવના અંગે પણ અદાલતે નિષ્કર્ષ નોંધવાનો રહેશે. જોકે, ભવિષ્યમાં થનાર એવો ગુનો અધિનિયમ હેઠળનો જ ગુનો હોવો જોઈએ, અન્ય કોઈ ગુનો નહીં. કારણ કે આરોપીના ભાવિ વર્તનનું અનુમાન લગાવવું મુશ્કેલ છે, અદાલતે આ મુદ્દાના આ પાસાને આરોપીના પૂર્વવૃત્ત, તેની પ્રવૃત્તિપ્રવૃત્તિઓ અને તેણે કયા સ્વરૂપે અને કઈ રીતથી ગુનો કર્યો હોવાનો આક્ષેપ છે તે બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને અવશ્ય વિચારવો પડશે.

૪૫. જામીન મંજૂર કરવાની અરજી પર વિચારણા કરવાની હેતુસર, વધુમાં, આ સ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે, યદ્યપિ વિગતવાર કારણો દર્શાવવાની આવશ્યકતા નથી, તેમ છતાં ખાસ કરીને ગંભીર મામલાઓમાં જામીન મંજૂર કરતો આદેશ એવો હોવો જોઈએ કે તેમાંથી મનનો યોગ્ય ઉપયોગ થયેલો દેખાય કે અરજદારને જામીનનો વિશેષાધિકાર શા માટે મંજૂર કરવામાં આવ્યો છે અથવા શા માટે નકારવામાં આવ્યો છે.

૪૬. આ તબક્કે અદાલતનું કર્તવ્ય પુરાવાનું સૂક્ષ્મતાપૂર્વક તોલમાપ કરવાનું નથી, પરંતુ વ્યાપક સંભાવનાઓના આધારે નિષ્કર્ષ પર પહોંચવાનું છે. તેમ છતાં, એમ.સી.ઓ.સી.એ. જેવા વિશેષ અધિનિયમ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે, અધિનિયમની કલમ ૨૧ ની ઉપકલમ (૪) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતાં, અદાલતે મુદ્દાની વધુ ઊંડાણપૂર્વક તપાસ કરવી પડી શકે, જેથી તે એવો નિષ્કર્ષ પર પહોંચી શકે કે તપાસ દરમિયાન આરોપી વિરુદ્ધ એકત્રિત

કરાયેલ સામગ્રી દોષસિદ્ધિના ચુકાદાને ન્યાયસંગત ઠરાવતી ન હોઈ શકે. જામીન મંજૂર કરતી અથવા નામંજૂર કરતી વખતે અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા નિષ્કર્ષો નિઃસંદેહ પ્રાથમિક સ્વરૂપના જ હશે, જેનો કેસના ગુણદોષ પર કોઈ પ્રભાવ ન પણ હોય, અને તેથી નીચલી અદાલત મુદામાલાના આધારે નહીં પરંતુ ટ્રાયલ દરમિયાન રજૂ થયેલા પુરાવાના આધારે, તેના કારણે કોઈ રીતે પૂર્વગ્રહિત થયા વિના, કેસનો નિર્ણય કરવા માટે સ્વતંત્ર રહેશે.

૪૭. કલ્યાણ ચંદ્ર સરકાર વિ. રાજેશ રંજન૧૩ માં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું: (એસસીસી પૃષ્ઠ ૫૩૭–૩૮, પરિચ્છેદ ૧૮)

‘ ૧૮ . અમે સહમત છીએ કે બંને પક્ષો દ્વારા આગ્રહપૂર્વક રજૂ કરાયેલા મુદ્દાઓ અંગે અંતિમ અને નિશ્ચિત નિષ્કર્ષ પર પહોંચવાની અપેક્ષા જામીન અરજી પર વિચાર કરતી અદાલત પાસેથી રાખી શકાતી નથી. તેમ છતાં, આ અદાલતે પુરણ વિ. રામબિલાસ ૧૪ ના કેસમાં અવલોકન કર્યું છે તેમ, એ ભૂલવું જોઈએ નહીં : (એસ.સી.સી. પૃ. ૩૪૪, પરિચ્છેદ ૮)

કારણો આપવું એ કેસના ગુણદોષોની ચર્ચા કરવાથી ભિન્ન બાબત છે. જામીન મંજૂર કરવાની અવસ્થાએ પુરાવાનું વિગતવાર પરીક્ષણ અને કેસના ગુણોના વિસ્તૃત દસ્તાવેજીકરણ હાથ ધરવાનું નથી. ... તેમ છતાં તેનો અર્થ એવો નથી કે જામીન મંજૂર કરતી વખતે પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ શા માટે જામીન આપવામાં આવી રહ્યા છે તે અંગેના કેટલાક કારણો દર્શાવવાના રહેતા નથી.

અમે આ અદાલતના ઉપરોક્ત નિર્ધારણ સાથે આદરપૂર્વક સંમત છીએ. અમને એવું પણ લાગે છે કે જામીન મંજૂર કરવા માટે પ્રથમદ્રષ્ટ્યાના કારણોની આવી

અભિવ્યક્તિ, એવા કેસોમાં કાનૂનની આવશ્યકતા છે જ્યાં આવું ૧૩ (૨૦૦૪) ૭ એસસીસી ૫૨૮

૧૪ (૨૦૦૧) ૬ એસ.સી.સી. ૩૩૮

જામીન અરજી અંગેના આદેશો અપીલપાત્ર હોય છે, વિશેષ કરીને તે હકીકતને કારણે કે અપીલી અદાલતને જામીન મંજૂર કરવાના આધાર વિશે જાણવાનો પૂર્ણ અધિકાર છે. તેથી, આરોપી તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે રજૂ કરેલી આ દલીલ સાથે અમે સંમત નથી કે જામીન મંજૂર કરતી વખતે વડી અદાલતે તેની સમક્ષ રજૂ કરાયેલા તમામ મુદ્દાઓ પર પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ નિષ્કર્ષ સૂચવવાની પણ અપેક્ષા રાખવી નહોતી, વિશેષ કરીને આ કેસની હકીકતોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, જ્યાં હકીકતો પરથી સ્થાપિત થાય છે કે પ્રતિવાદીને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યા પછી પરીક્ષિત કરાયેલા મોટી સંખ્યામાં સાક્ષીઓ પ્રતિકૂળ બની ગયા હતા અને કેસના સાક્ષીઓને પ્રતિવાદી અથવા તેના સમર્થકો દ્વારા ધમકીઓ આપવામાં આવી હોવા અંગે અદાલત સમક્ષ ફરિયાદો કરવામાં આવી હતી. આવી પરિસ્થિતિમાં, તપાસ એજન્સીએ રજૂ કરેલા આક્ષેપો પર અદાલત માટે મનન કરવું કર્તવ્ય હતું અને આ આક્ષેપોને લગતા ઓછામાં ઓછો પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ નિષ્કર્ષ આપવો જોઈએ હતો, કારણ કે તે જામીન માંગવાના આરોપીના અધિકારના મૂળ સુધી જાય છે. પ્રતિવાદી જામીન પર હતો તે અવધિ દરમિયાન પ્રતિવાદી દ્વારા સાક્ષીઓને ધમકી અથવા લાલચ આપ્યાના આક્ષેપોને લગતી આ મહત્વપૂર્ણ હકીકતોનો વિચાર ન થવાથી પ્રતિવાદીને જામીન આપતી વખતે વડી અદાલતે પહોંચેલા નિષ્કર્ષો દૂષિત થયા છે. અટકાયતના આધાર સિવાય,

વડી અદાલતને જામીન આપવા માટે પ્રેરિત કરનાર બીજો આધાર એ હતો કે હજુ મોટી સંખ્યામાં સાક્ષીઓની તપાસ બાકી છે અને નજીકના ભવિષ્યમાં વિચારણાનો અંત આવે તેવી કોઈ સંભાવના નથી. ઉપરોક્ત મુજબ, આ કેસની હકીકતોમાં આ આધાર પણ, એકલા અથવા અટકાયતની અવધિ સાથે મળીને, પ્રતિવાદીને જામીન પર મુક્ત કરવા માટે પૂરતો નથી, કારણ કે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ સાક્ષીઓ સાથે ચેડાં કર્યાના ગંભીર આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા છે.'

૪૮. જયેન્દ્ર સરસ્વથી સ્વામીગલ વિ. ટી.એન. રાજ્ય ૧૫ માં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું: (એસ.સી.સી. પૃ. ૨૧–૨૨, પરા ૧૬)

' ૧૬ . ... જામીનપાત્ર ન હોય તેવા ગુનાઓમાં જામીન મંજૂર કરતી વખતે સામાન્ય રીતે અદાલત જે પરિબળોને ધ્યાનમાં લે છે, તે આ અદાલતે સ્ટેટ વિ. કેપ્ટ. જગજિત સિંહ૧૬ અને ગુરચરણ સિંહ વિ. સ્ટેટ (દિલ્હી એડમિન.)૧૭ માં સમજાવ્યા છે અને મૂળભૂત રીતે તે આ મુજબ છે — ૧૫ (૨૦૦૫) ૨ એસ.સી.સી. ૧૩

૧૬ (૧૯૬૨) ૩ એસ.સી.આર. ૬૨૨

૧૭ (૧૯૭૮) ૧ એસ.સી.સી. ૧૧૮

ગુનાનું સ્વરૂપ અને તેની ગંભીરતા; પુરાવાનો પ્રકાર; આરોપી સાથે વિશિષ્ટ રીતે સંબંધિત પરિસ્થિતિઓ; નીચલી અદાલતમાં આરોપીની હાજરી સુનિશ્ચિત ન થઈ શકે તેવી વાજબી સંભાવના; સાક્ષીઓ સાથે છેડછાડ થવાની વાજબી આશંકા;

જનતા અથવા રાજ્યના વ્યાપક હિત તથા કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓમાં પ્રાસંગિક હોઈ શકે એવા અન્ય સમાન પરિબળો.' "

૧૮. પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ, આ તબક્કે અદાલતે હાથ ધરવાની કસરત — જામીન મંજૂર કરવા કે ન કરવા માટે કારણો આપવાની — પુરાવાના ગુણદોષોની ચર્ચા કરવા કરતાં સ્પષ્ટપણે ભિન્ન છે. આ તબક્કે પુરાવાનું વિગતવાર પરીક્ષણ અથવા વિચ્છેદન કરવું આવશ્યક નથી. અદાલત પાસેથી માત્ર એટલી જ અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે દર્શાવેલ ગુનાના આચરણમાં આરોપીની સંડોવણી છે કે નથી તે અંગે વ્યાપક સંભાવનાઓના આધારે નિષ્કર્ષ નોંધે. આક્ષેપિત ચુકાદાના વિશ્લેષણ પરથી અમને એવું જણાય છે કે વડી અદાલતે પુરાવાના ગુણદોષોની તપાસ કરવાના ક્ષેત્રમાં પ્રવેશ કર્યો છે. કારણ કે, તેણે નોંધ્યું કે કલમ ૧૬૧ હેઠળ સાક્ષીઓના નિવેદનોના સ્વરૂપમાં રહેલો પુરાવો સ્વીકાર્ય નથી. વધુમાં, તપાસ એજન્સીએ આધારરૂપે રજૂ કરેલા દસ્તાવેજો પણ પુરાવામાં સ્વીકાર્ય નહોતા. તેણે એ પણ નોંધ્યું કે ૧૬ ઑગસ્ટ, ૨૦૧૭ સુધી આ દસ્તાવેજ ગુલામ મહંમદ ભટ્ટના નિવાસસ્થાનમાંથી મળ્યો હતો એવું સંભવિત લાગતું નથી (આક્ષેપિત ચુકાદાનો અનુચ્છેદ ૬૧). તે જ રીતે, ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા સુરક્ષિત સાક્ષીઓના નિવેદનોને માત્ર આ ભ્રામક આધાર પર સંપૂર્ણપણે ફગાવી દેવાનો વડી અદાલતનો અભિગમ — કે તે સીલબંધ આવરણમાં રાખવામાં આવ્યો હતો અને નિર્ધારિત અદાલતે તેનો અવલોકન પણ કર્યો ન હતો, તેમજ પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ પહેલેથી દાખલ કરાયેલી આરોપપત્રમાં આવા નિવેદનો નોંધાયા હોવાનો ઉલ્લેખ મળતો ન હતો — અમારી દૃષ્ટિએ,

સંબંધિત આરોપી વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલ આક્ષેપ પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સાચો છે કે નહીં તે અંગે પોતાનું મંતવ્ય નોંધવાની અદાલતની ફરજનો સર્વથા અવગણના કરતો છે. તે મંતવ્ય અદાલતે માત્ર એફ.આઈ.આર.માંના આક્ષેપોના સંદર્ભમાં જ નહીં, પરંતુ કેસ ડાયરીની સામગ્રીના સંદર્ભમાં અને આરોપપત્ર (ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળનો અહેવાલ) સહિત તથા તપાસ દરમિયાન તપાસ એજન્સીએ એકત્ર કરેલી અન્ય સામગ્રીના સંદર્ભમાં પણ રચવું ફરજિયાત છે. નોંધનીય છે કે ૧૯૬૭ના અધિનિયમની વિશેષ જોગવાઈ, કલમ ૪૩ડી, ૧૯૬૭ના અધિનિયમના અધ્યાય ૪ અને ૬ હેઠળના ગુનાઓ બાબતે એફ.આઈ.આર.ના નોંધાણાના તબક્કાથી લઈને તેની નીચલી અદાલતમાં કાર્યવાહી પૂર્ણ થાય ત્યાં સુધી લાગુ પડે છે. અર્થાત્, આરોપી વિરુદ્ધ નોંધાયેલી એફ.આઈ.આર.ના આધારે તેની ધરપકડ થયા પછી તરત જ, પરંતુ તપાસ એજન્સી દ્વારા આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવે તે પહેલાં; પ્રથમ આરોપપત્ર દાખલ થયા પછી અને કલમ ૧૭૩(૮) ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતા હેઠળ વધુ તપાસના અનુસંધાનમાં પૂરક અથવા અંતિમ આરોપપત્ર દાખલ થાય તે પહેલાં; આરોપ નક્કી થાય ત્યાં સુધી અથવા અદાલત દ્વારા આરોપ નક્કી થયા પછી અને મુખ્ય સાક્ષીઓના પુરાવા નોંધાયા પછી વગેરે. જોકે, એક વાર આરોપ નક્કી થઈ જાય, ત્યારે એ માનવું સુરક્ષિત રહેશે કે અદાલત સમક્ષ રહેલી સામગ્રીના આધાર પર અત્યંત મજબૂત શંકા સ્થાપિત થઈ હતી, જેના કારણે અદાલતે આરોપી વિરુદ્ધ આક્ષેપિત ગુનાના રચનાત્મક તથ્યઘટકોના અસ્તિત્વ અંગે અનુમાનાત્મક મંતવ્ય રચ્યું હતું, જેથી આરોપ નક્કી કરવો ન્યાયસંગત ઠરે.

આવી સ્થિતિમાં, આરોપીએ અદાલતને સંતોષાવવા માટે એક કઠિન કાર્ય કરવું પડી શકે કે આરોપ નક્કી થયેલો હોવા છતાં, આરોપપત્ર (ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળનો અહેવાલ) સાથે રજૂ કરાયેલ સામગ્રી તેના વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સાચો છે એમ માનવા માટે વાજબી આધાર ઉભો કરતી નથી. હાલના કેસમાં જેમ, સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળનો પ્રથમ અહેવાલ દાખલ થયા પછી કરવામાં આવેલી જામીનની અરજીએ વિચારણા કરતી વખતે પણ અદાલતે આવું જ મંતવ્ય રચવું આવશ્યક છે.

૧૯. તે હેતુસર, તપાસ એજન્સીએ એકત્રિત કરેલી અને અહેવાલ સાથે રજૂ કરેલી સામગ્રીની સમસ્તતા, જેમાં કેસ ડાયરીનો પણ સમાવેશ થાય છે, તેનું ધ્યાનમાં લેવુ આવશ્યક છે; અને તે વ્યક્તિગત પુરાવાના ટુકડાઓ અથવા પરિસ્થિતિઓનું વિશ્લેષણ કરીને નહિ. કોઈ પણ સ્થિતિમાં, આ તબક્કે દસ્તાવેજને પુરાવામાં ગ્રાહ્ય ન હોવાના આધાર પર ફગાવી દેવાનો પ્રશ્ન અનુમત્ય નથી. કારણ કે, દસ્તાવેજ/પુરાવાની ગ્રાહ્યતાનો મુદ્દો તો વિચારણાનો વિષય રહેશે. અદાલતે દસ્તાવેજની સામગ્રી તરફ જોવું જોઈએ અને એવો દસ્તાવેજ જેમ છે તેમ જ ધ્યાનમાં લેવો જોઈએ.

૨૦. પ્રશ્ન એ છે કે શું પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલા આરોપો પ્રથમદર્શનીય રીતે સત્ય હોવાનું માનવા માટે વાજબી આધાર છે કે નહીં. તેનો જવાબ પોલીસ અહેવાલ સાથે રજૂ કરવામાં આવેલી સામગ્રી સહિતની તમામ સામગ્રીની સમગ્રતા ધ્યાનમાં રાખીને આપવો પડશે. નોંધનીય છે કે ફરિયાદ પક્ષ પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) વિરુદ્ધ દાખલ કરાયેલ પ્રથમ

આરોપપત્ર (વધુ તપાસ બાકી હોવા છતાં) નો ભાગ બનેલા અનેક દસ્તાવેજો પર નિર્ભર છે, જે કથિત રીતે જણાવાયેલા ગુનાઓના આચરણમાં તેની સંડોવણી દર્શાવે છે. અપીલકર્તાએ અદાલત સમક્ષ સોંપેલા ચાર્ટમાં ઉલ્લેખિત કેટલાક નિર્ણાયક દસ્તાવેજોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. તે, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, આ મુજબ વાંચાય છે:

<u>એન.આઈ.એ. કેસ નં.આર.સી.–૧૦/૨૦૧૭/એન.આઈ.એ./ડી.એલ.આઈ.</u>

<u>જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં આતંકવાદને ધિરાણ</u>

આરોપપત્ર સાથે દાખલ કરાયેલા પુરાવાઓ

(પૂરક આરોપપત્રને બાદ કરતાં)

<u>આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વાતાલી (એ–૧૦) વિરુદ્ધ</u>

આંક દસ્તાવેજોની વિગતવાર વિગતો

ડી–૧ આદેશ ક્રમાંક ૧૧૦૧૧/૨૬/૨૦૧૭–આઈએસ.૪, તા. ૩૦.૦૫.૨૦૧૭, શ્રી એન.એસ. બિષ્ટ, અવર સચિવ, ભારત સરકાર, ગૃહ મંત્રાલય, નવી દિલ્હીનો.

ડી–૨ એફ.આઈ.આર. ક્રમાંક આર.સી.–૧૦/૨૦૧૭/એન.આઈ.એ./ડી.એલ.આઈ. તા. ૩૦.૦૫.૨૦૧૭, પોલીસ સ્ટેશન એન.આઈ.એ., ન્યૂ દિલ્હી.

ડી–૩ જપ્તી મેમો તા. ૦૩.૦૬.૨૦૧૭, આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) ના પરિસરમાંથી જપ્ત કરાયેલ વસ્તુઓ/દસ્તાવેજોની શોધ અને પુનઃપ્રાપ્તિ અંગે.

ડી–૩એ ત્રણ સ્ટાર એન્ટરપ્રાઈઝિસના આવકવેરા રિટર્નો, જે આરોપી જહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) ના પરિસરમાંથી ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

ડી–૩બી ટ્રિસોન્સ ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રાઈવેટ લિમિટેડના આવકવેરા રિટર્ન્સ, જે આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) ના પરિસરમાંથી જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા, તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૧૭.

ડી–૩સી યામીન જહૂર શાહનું આઈટીઆર–૪ સ્વીકૃતિપત્ર, જે આરોપી જહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) ના કબજાવાળા પરિસરમાંથી જપ્ત કરવામાં આવ્યું, તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૧૭.

આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) ના પરિસરમાંથી જપ્ત કરવામાં આવેલ યાવર ઝહૂર શાહનું ડી–૩ડી સ્વીકારપત્ર આઈટીઆર–૪, તા. ૦૩.૦૬.૨૦૧૭.

ડી–૩ઈ આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) ના પરિસરેથી તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરાયેલા એમ/એસ થ્રી વાયના આવકવેરા વળતરો.

ડી–૩એફ આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) ના પરિસરેથી તારીખ

૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરાયેલા યાસિર એન્ટરપ્રાઈઝેસ સંબંધિત આવકવેરા વળતરો.

ડી–૩જી આરોપી ઝહૂર અહેમદ શાહ વાટાલી (એ–૧૦) ના પરિસરમાંથી તા. ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવેલી વાદળી રંગની એક નાની ખિસ્સા ડાયરી. ડી–૩એચ આરોપી ઝહૂર અહેમદ શાહ વાટાલી (એ–૧૦) ના પરિસરમાંથી તા. ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવેલી આઈ.ડી.ડી કોડ્સ અને ફોન નંબરો સમાવવામાં આવેલી એક વાદળી પુસ્તિકા.

ડી–૩આઇ આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વાટાલી (એ–૧૦) ના પરિસરમાંથી ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ તારીખે જપ્ત કરવામાં આવેલા પાકિસ્તાન સ્ટીલ મિલ કોર્પો. લિ. સંબંધિત દસ્તાવેજોનો એક ગુચ્છ.

ડી–૩જે આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વાતાલી (એ–૧૦) ના પરિસરમાંથી જપ્ત કરવામાં આવેલા ઝહૂર અહમદ શાહ વાતાલી સંબંધિત અદાલતી દસ્તાવેજો ધરાવતા કાગળોના સમૂહ, તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૧૭.

ડી–૩કે આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) ના પરિસરમાંથી જપ્ત કરાયેલા ઝહૂર અહમદ શાહ સંબંધિત વિવિધ દસ્તાવેજો ધરાવતો કાગળોનો એક જથ્થો, તા. ૦૩.૦૬.૨૦૧૭.

ડી–૩લ ઝહૂર અહમદ સાથે સંબંધિત વિવિધ લેટર હેડ ધરાવતા કાગળોના એક ગૂચ્છ, જે આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) ના પરિસરમાંથી જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા, તા. ૦૩.૦૬.૨૦૧૭.

ડી–૪ આરોપી જહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦)ના કાર્યાલય, અર્થાત્ ટ્રિસોન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ. માંથી દસ્તાવેજો/વસ્તુઓની જપ્તી બાબતનું ઉત્પાદન સહ જપ્તી નોંધપત્રક, તા. ૦૩.૦૬.૨૦૧૭

ડી–૪અ એન.ઝેડ. ઇન્ટરનેશનલ, યાસિર એન્ટરપ્રાઇઝિસ, ટ્રિસોન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન, ટ્રિસોન ઇન્ટરનેશનલ, ટ્રિસોન પાવર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, મેસર્સ ૩વાય, કાશ્મીર વિનિયર ઇન્ડસ્ટ્રી સંબંધિત દસ્તાવેજોની નકલો તથા ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) અને તેમના કુટુંબના સભ્યોની પાસપોર્ટ વિગતો, જે આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલીનો કચેરી એટલે કે ટ્રિસોન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રાઇવેટ લિમિટેડમાંથી જપ્ત કરવામાં આવી હતી.

ડી–૪બી આરોપી ઝહૂર અહેમદ શાહ વાતાલી (એ–૧૦) ની કચેરી એટલે કે ટ્રિસોન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ. માંથી જપ્ત થયેલ, એક તારિક અહમદ ખાન @ સંજમોલવીની અટકાયત અંગે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ શ્રીનગર દ્વારા જારી કરાયેલ તા. ૨૮.૦૯.૨૦૧૧ના આદેશ ક્રમાંક ડીએમએસ/પીએસએ/૩૭/૨૦૧૧ની નકલ

ડી–૪સી એક નીલા રંગની ડાયરી "એવરગ્રીન ટ્રેડર્સ" જે આરોપી અલ્તાફ અહમદ શાહ @ ફન્ટૂશ (એ–૪) ના પરિસર પરથી ૦૩.૦૬.૧૭ ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવી.

ડી–૪ઇ ભારત વિરોધી વાતો ધરાવતો એક પ્રેસ નોટ, આરોપી અલ્તાફ અહમદ શાહ @ ફન્તૂશ (એ–૪) ના પરિસરમાંથી ૦૩.૦૬.૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યો.

ડી–૬એફ સૈયદ અલી શાહ ગીલાની, અધ્યક્ષ, ઓલ પાર્ટી હુરિયત કોન્ફરન્સના હસ્તાક્ષર હેઠળ ૦૪.૦૮.૨૦૧૬ ના રોજ જારી કરાયેલ કાર્યક્રમ, જે આરોપી અલ્તાફ અહમદ શાહ ઉર્ફે ફન્ટૂશ (એ–૪) ના પરિસરમાંથી ૦૩.૦૬.૧૭ ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યો.

ડી–૬જી ચેરમેન અને અન્ય પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલી રકમની વિગતો દર્શાવતો એક કાગળ, જેમાં રૂ.૧,૧૫,૪૫,૦૦૦/– ની રકમ દર્શાવવામાં આવી છે, જે આરોપી અલ્તાફ અહમદ શાહ ઉર્ફે ફન્તૂશ (એ–૪) ના પરિસરમાંથી ૦૩.૦૬.૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો.

ડી–૭એ હિઝબુલ મુજાહિદ્દીન (એચએમ) ના એરિયા કમાન્ડર દ્વારા આરોપી નઈમ ખાન (એ–૫) ને લખાયેલા તારીખ ૧૦.૦૩.૨૦૦૬ અને ૧૭.૦૩.૨૦૦૬ ના બે પત્રો, જે આરોપી નઈમ ખાનના ઘરેથી તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યા.

ડી–૭બી પ્રતિબંધિત આતંકવાદી સંગઠન લશ્કર–એ–તોયબા (એલઈટી), જમ્મુ અને કાશ્મીરના પત્રમુખો, આરોપી નઈમ ખાન (એ–૫) ના ઘરમાંથી તા. ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યા.

ડી–૭સી આરોપી નઈમ ખાન (એ–૫) દ્વારા પાકિસ્તાનની દૂતાવાસને પાકિસ્તાન મુલાકાત માટે વિસા ભલામણ કરવા બાબતે લખાયેલ પત્ર, જે આરોપી નઈમ ખાનના ઘરેથી જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો, તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૧૭.

ડી–૭ડી નેશનલ ફ્રન્ટના લેટરહેડ્સ, જેમાં ઉર્દૂમાં પાકિસ્તાન સમર્થક અને ભારત વિરોધી વાતો સમાવિષ્ટ છે, જે આરોપી નયીમ ખાન (એ–૫)ના ઘરમાંથી કબજે લેવામાં આવ્યા, તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૧૭.

ડી–૭ઈ મુજાહિદીન જમ્મુ અને કાશ્મીરના એક લેટરહેડ, જે આરોપી નયીમ ખાન (એ–૫) ના મકાનમાંથી જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો, તા. ૦૩.૦૬.૨૦૧૭નો.
ડી–૭જી આરોપી નઈમ ખાન (એ–૫) ના મકાનમાંથી જપ્ત કરાયેલા, વિદ્યાર્થીઓ વગેરે માટે વિઝા બાબતે પાકિસ્તાન એમ્બેસીને લખાયેલા ભલામણપત્રો સમાવતાં હાથથી લખાયેલા અને મુદ્રિત કાગળોનો એક સમૂહ, તારીખ ૦૩.૦૬.૨૦૧૭.
ડી–૯એ લખાણે લખાયેલા (ઉર્દૂ) પત્રો, જે એલ.ઈ.ટી. તરફથી “લશ્કર–એ–તુઈબાહ જમ્મુ કાશ્મીર હેડ ઓફિસ મુઝાફરાબાદ.” શીર્ષકવાળા લેટરહેડ પર હતા, તે આરોપી શાહિદ–ઉલ–ઇસ્લામ @ આફતાબહિલાલી શાહ (એ–૩) ના ઘરેથી ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યા.
ડી–૯બી ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ અફતાબ હિલાલી શાહ @ શાહિદ–ઉલ–ઈસ્લામના નિવાસસ્થાનેથી જપ્ત કરવામાં આવેલ, અન્ય કેડરો સાથે એકે–૪૭ પકડીને ઉભેલા અફતાબ હિલાલી શાહ @ શાહિદ–ઉલ–ઈસ્લામનો એક ફોટોગ્રાફ. ડી–૯સી ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ અફતાબ હિલાલી શાહ @ શાહિદ–ઉલ–ઈસ્લામ (એ–૩) ના નિવાસસ્થાનેથી જપ્ત કરવામાં આવેલ, પ્રતિબંધિત આતંકવાદી સંગઠન હિઝબુલ મુજાહિદ્દીનના પ્રમુખ સૈયદ સલાહુદ્દીન (એ–૨) સાથે અફતાબ હિલાલી શાહ @ શાહિદ–ઉલ–ઈસ્લામ (એ–૩) નો ફોટોગ્રાફ.

ડી–૯ડી ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ અફતાબ હિલાલી શાહ @ શાહિદ–ઉલ–ઇસ્લામ (એ–૩) ના નિવાસસ્થાનેથી જપ્ત કરવામાં આવેલ હસ્તલિખિત ૦૪ ઢીલા કાગળો. ડી–૯ઈ ઓલ પાર્ટીઝ હુરિયત કોન્ફરન્સ સંબંધિત એક લેટરહેડ, જે મીડિયા એડવાઇઝર એ.પી.એચ.સી., એડવોકેટ શાહિદુલ ઇસ્લામ દ્વારા વીસા જારી કરવા બાબતે પાકિસ્તાનના ઉપ ઉચ્ચાયુક્ત, પાકિસ્તાન ઉચ્ચાયોગ, ન્યૂ દિલ્હી ને સંબોધિત છે, અને જે ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ અફતાબ હિલાલી શાહ @ શાહિદ–ઉલ–ઇસ્લામ (એ–૩) ના નિવાસસ્થાનેથી જપ્ત કરવામાં આવેલ.
ડી–૯જી ખીણ વિસ્તારમાં વિવિધ સંગઠનોના સક્રિય આતંકવાદીઓની યાદી (વર્ષ ૨૦૧૬–૧૭), જે ૦૩.૦૬.૨૦૧૭ના રોજ આફતાબ હિલાલી શાહ ઉપનામ શાહિદ–ઉલ–ઇસ્લામ (એ–૩) ના નિવાસસ્થાનમાંથી જપ્ત કરવામાં આવી. ડી–૧૧ડી અફઝલ ગુરુ દ્વારા એસએએસ ગીલાનીને લખાયેલા હસ્તલિખિત પત્રની ફોટોકૉપી, જે ૦૪.૦૬.૧૭ના રોજ મોહદ. અકબર ખાંડે ઉપનામ અયાઝ અકબર (એ–૭) ના પરિસરમાંથી જપ્ત કરવામાં આવી.
ડી–૧૯ પત્ર નં.૨૨/એન.આઈ.એ./સીઆઈવી/સીઆર/૧૭/૬૫૪૭ તા. ૧૨.૦૭.૨૦૧૭, શ્રી કુલબીર સિંહ, એ.આઈ.જી. (સીઆઈવી), પીએચક્યુ, જે એન્ડ કે, શ્રીનગર તરફથી એન.આઈ.એ. પત્ર નં. આર.સી.–૧૦/૨૦૧૭/એન.આઈ.એ.ના જવાબમાં, કેસ આર.સી.–૧૦/૨૦૧૭ સંબંધિત

વિગતો સીઆઈઓ એન.આઈ.એ.ને પૂરી પાડતા.

ડી–૨૦ નિરીક્ષક વિનય કુમારનો ૦૭ સીડી સંબંધિત તપાસ અહેવાલ, જે ફોટો આલ્બમ સાથે પીએચક્યુ, જે એન્ડ કે શ્રીનગર તરફથી પત્ર ક્રમાંક ૨૨/એનઆઈએ/સીઆઈવી/સીઆર/૧૭/૬૫૪૭ તા. ૧૨.૦૭.૨૦૧૭ દ્વારા પ્રાપ્ત થયો હતો.

ડી–૪૨ પત્ર તારીખ ૨૭.૦૬.૨૦૧૭, ટીવી ટુડે નેટવર્ક લિ. ઈન્ડિયા ટુડે ગ્રુપ મીડિયાપ્લેક્સ, ફિલ્મ સિટી, સેક્ટર ૧૬એ, નોઇડા તરફથી સીઆઈઓ, એનઆઈએને, ઈન્ડિયા ટેલિવિઝનના કાચા વિડિયો રેકોર્ડિંગની હૂબહૂ, સાચી અને યોગ્ય નકલ મોકલવા બાબત.

ડી–૪૩ પત્ર ક્રમાંક આર.સી.–૧૦/૨૦૧૭/એન.આઈ.એ./ડી.એલ.આઈ./૭૮૩૧ તા. ૧૪.૦૬.૨૦૧૭, ડીજી, બીએસએફ, લોધી રોડ, નવી દિલ્હી ને, જુલાઈ, ૨૦૧૬ થી કાશ્મીર ઘાટીમાં અહેવાલ મુજબ થયેલી પથ્થરમારો, શાળાઓ અને કોલેજની ઇમારતોને સળગાવવાની ઘટનાઓ તથા સરકારી મિલ્કતને થયેલા નુકસાનની વિગતો આપવા બાબત.
ડી–૪૪ પત્ર ક્રમાંક ૨૬/કેમીઆર/ઓપ્સ(બી)ડબલ્યુ/બીએસએફ/૧૭/૧૮૭૫૮ તા. ૨/૩ ઑગસ્ટ ૨૦૧૭, ડિરેક્ટર જનરલ, બીએસએફ (ઓપ્સ ડિરેક્ટોરેટ), નવી દિલ્હી તરફથી સીઆઈઓ, એન.આઈ.એ. ને, જુલાઈ, ૨૦૧૬ થી કાશ્મીર ઘાટીમાં અહેવાલ મુજબ થયેલી પથ્થરમારો, શાળાઓ અને કોલેજની ઈમારતોને

સળગાવવાની ઘટનાઓ તથા સરકારી મિલ્કતને થયેલા નુકસાનની વિગતો. ડી–૬૩ પત્ર તા. ૨૮.૦૮.૨૦૧૭, નોડલ અધિકારી વોડાફોન, નવી દિલ્હી તરફથી સીઆઇઓ એન.આઈ.એ. ને, મોબાઇલ ક્રમાંક ૯૭૯૬૧૫૮૮૬૪ અને ૯૮૧૧૮૧૩૭૯૬ અંગે સી.ડી.આર., સી.એ.એફ. અને ૬૫બી પ્રમાણપત્રની પ્રમાણિત નકલો મોકલવા બાબત. ડી–૬૫ પત્ર તા. ૦૧.૧૨.૨૦૧૭, નોડલ અધિકારી, રિલાયન્સ જિયો ઇન્ફોકોમ લિ., દિલ્હી તરફથી સીઆઇઓ, એન.આઈ.એ. ને, મોબાઇલ ક્રમાંક ૭૦૦૬૦૪૬૪૭૬, ૭૦૦૬૨૦૮૩૧૪ અને ૭૮૮૯૫૨૧૮૦૩ અંગે સી.ડી.આર., સી.એ.એફ. અને ૬૫બી પ્રમાણપત્રની પ્રમાણિત નકલો મોકલવા બાબત. ડી–૭૦ ઇન્ડિયા ટુડેના પત્રકારો દ્વારા હાથ ધરાયેલા સ્ટિંગ ઓપરેશનના ઑડિયો–વિડિયોના ઉતારાઓ, જે આરોપી મોહમ્મદ નયીમ ખાન (એ–૫) સાથે સંબંધિત છે.
ડી–૭૧ ઇન્ડિયા ટુડેના અહેવાલકારો દ્વારા કરવામાં આવેલ સ્ટિંગ ઓપરેશનના ઓડિયો–વિડિયોના પ્રતિલિપિઓ, જે આરોપી ફારૂક અહમદ ડાર @ બિટ્ટા કરાટે (એ–૬) સાથે સંબંધિત છે. ડી–૭૫ પત્ર ક્રમાંક ૨૨/એન.આઈ.એ.–૩/સી.આઈ.વી/સી.આર/૧૭/૧૦૨૭૫–૭૬ તા. ૨૩.૦૯.૨૦૧૭, શ્રી કુલબીર સિંહ, એ.આઈ.જી (સી.આઈ.વી), જે એન્ડ કે પી.એચ.ક્યૂ., શ્રીનગર તરફથી સીઆઇઓ, એન.આઈ.એ.ને, કેસના આરોપી વ્યક્તિઓની વિગતો મોકલતા.

ડી–૧૨૭ પત્ર ક્રમાંક આઈ એન્ડ ઓ/આઈએમએસ/ટી–એક્ટ/૩/૨૦૧૫ એન.આઈ.એ./૧૦૦૧૧ તા. ૦૩.૦૮.૨૦૧૭, શ્રી વિશ્વાસ કુમાર સિંહ, (ડબલ્યુ–૧૯૬), એ.એસ.પી., આઈ એન્ડ ઓ, એન.આઈ.એ. નવી દિલ્હી તરફથી સીઆઈઓ, એન.આઈ.એ.ને.
ડી–૧૩૦ ગુલામ મોહદ. રાધર@ગુલ્લા (ડબ્લ્યુ–૨૯) ના પરિસરમાંથી મળેલ વસ્તુઓ/દસ્તાવેજોની શોધ અને જપ્તી સંદર્ભે તા. ૧૬.૦૮.૨૦૧૭નું જપ્તી પંચનામું. ડી–૧૩૨ ગુલામ મોહદ. ભટ્ટ (ડબ્લ્યુ–૨૯) ના પરિસરમાંથી મળેલ વસ્તુઓ/દસ્તાવેજોની શોધ અને જપ્તી સંદર્ભે તા. ૧૬.૦૮.૨૦૧૭નું જપ્તી પંચનામું.

ડી–૧૩૨એ ગુલામ મોહદ. ભટ્ટ (ડબલ્યુ–૨૯) ના પરિસરમાંથી ૧૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરાયેલા નાણાકીય વ્યવહારો સંબંધિત વિવિધ પરચુરણ કાગળો.

ડી–૧૩૨બી એક નાની ડાયરી, શીર્ષક અરુણ (૧૧) નોટ્સ પેડ, જે ૧૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ ગુલામ મોહદ. ભટ્ટ (ડબલ્યુ–૨૯) ના પરિસરમાંથી જપ્ત કરવામાં આવી.

ડી–૧૩૨સી વર્ષ ૨૦૦૯ ની એક લીલા રંગની ડાયરી, જે ૧૬.૦૮.૨૦૧૭ ના રોજ ગુલામ મોહદ. ભટ્ટ (ડબ્લ્યુ–૨૯) ના પરિસરેથી જપ્ત કરવામાં આવી હતી.

ડી–૧૩૨ઈ ૨૦૧૦ ની એક ભૂરા રંગની ડાયરી, જે ૧૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ ગુલામ મોહદ. ભટ્ટ (ડબલ્યુ–૨૯) ના પરિસરમાંથી જપ્ત કરવામાં આવી.

ડી–૧૩૨એફ એક ગાઢ ભૂરા રંગની ડાયરી, જેના પર ફ્રેન્કફોર્ડ (અલ્ટ્રામાર્ક ગ્રુપનું એ ડિવિઝન)નું ચિહ્ન છે, ગુલામ મોહદ. ભટ્ટ (ડબલ્યુ–૨૯)ના પરિસરથી ૧૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવી. ડી–૧૩૩ ગુલામ મોહદ. ભટ્ટ@મોહદ. અકબર (ડબલ્યુ–૨૯)ના પરિસરમાંથી મળેલ વસ્તુઓ/દસ્તાવેજોની તલાશી અને જપ્તી બાબતનું ૧૬.૦૮.૨૦૧૭ તારીખનું જપ્તી પંચનામું.
ડી–૧૩૫ ડૉ. પીરઝાદા કૈસર હબીબ હકીમના પરિસરમાંથી મળેલ વસ્તુઓ/દસ્તાવેજોની શોધ અને જપ્તી અંગેનું તા. ૧૬.૦૮.૨૦૧૭નું જપ્તી પંચનામું ડી–૧૩૫એ ટ્રાઇસન ઇન્ટરનેશનલ ગ્રુપ ઓફ કંપનીઝનો એક પારદર્શક ફાઇલ ફોલ્ડર, જે ડૉ. પીરઝાદા કૈસર હબીબ હકીમના પરિસરમાંથી તા. ૧૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યો.
ડી–૧૩૫બી એક નારંગી રંગની એમ/એસ થ્રી સ્ટાર એન્ટરપ્રાઇઝિસના વર્ષ ૨૦૦૫–૦૬ના હિસાબના હિસાબપત્રકની ફાઇલ, જે ડૉ. પીરઝાદા કૈસર હબીબ હકીમના પરિસરમાંથી ૧૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવી હતી. ડી–૧૩૫સી એક ખાખી રંગની જોહર એન્ટરપ્રાઇઝિસની સ્ટેમ્પ પેપર ફાઇલ નં.૪૭/પી, જે ડૉ. પીરઝાદા કૈસર હબીબ

હકીમના પરિસરમાંથી ૧૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવી હતી.

ડી–૧૩૭ ઝહૂર અહમદ

શાહ વટાલી (એ–૧૦) એટલે કે ટ્રાઇસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ.ના કાર્યાલયમાંથી મળેલ

વસ્તુઓ/દસ્તાવેજોની શોધ અને જપ્તી સંદર્ભે તા. ૨૬.૦૮.૨૦૧૭નું જપ્તી પંચનામું

ડી–૧૩૭એ ટ્રિસોન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ. બાબા ધરમ દાસ કોમ્પ્લેક્સ, ખયામ શ્રીનગરનું વર્ષ ૨૦૧૦–૧૧ માટેનું એક લેજર અને રોકડપોથી, ટ્રિસોન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રાઈવેટ લિમિટેડની કચેરીમાંથી ૨૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવેલ.

ડી–૧૩૭બી એમ/એસ યાસિર એન્ટરપ્રાઈઝેસ, બાઘાત બરઝુલ્લાહ, સનત નગર, શ્રીનગરનું વર્ષ ૨૦૧૦–૧૧ માટેનું એક લેજર અને રોકડ પુસ્તક, ટ્રાઈસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રાઈવેટ લિમિટેડના કાર્યાલયમાંથી ૨૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવેલ.

ડી–૧૩૭સી એમ/એસ થ્રી વાય, સનત નગર, શ્રીનગરનું વર્ષ ૨૦૧૦–૧૧ માટેનું એક લેજર અને રોકડ પુસ્તક, ટ્રાઇસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રાઈવેટ લિમિટેડના કાર્યાલયમાંથી ૨૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવેલ.

ડી–૧૩૭બી એમ/એસ યાસિર એન્ટરપ્રાઈઝિસ, બાઘાત બરઝુલ્લાહ, સનત નગર, શ્રીનગરનું વર્ષ ૨૦૧૦–૧૧ માટેનું એક લેજર અને રોકડપુસ્તક, ટ્રાઇસન

ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રાઈવેટ લિમિટેડના કચેરીમાંથી ૨૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવેલ.

ડી–૧૩૭સી એક હિસાબ–ખાતું અને રોકડપોથી એમ/એસ થ્રી વાય, સનત નગર, શ્રીનગરનું વર્ષ ૨૦૧૦–૧૧ માટે, જે ટ્રાઈસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રાઈવેટ લિમિટેડના કાર્યાલયમાંથી ૨૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યું હતું.

ડી–૧૩૭ડી એક લેજર અને રોકડપોથી, એમ/એસ ટિરસન ઈન્ટરનેશનલની, વર્ષ ૨૦૧૦–૧૧ માટેની, જે ટ્રિસોન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રાઈવેટ લિમિટેડના કચેરીમાંથી ૨૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવી હતી.

ડી–૧૩૭એફ એન્ફોર્સમેન્ટ ડિરેક્ટોરેટ સંબંધિત દસ્તાવેજોનો એક જૂથ, જે ટ્રાઈસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રાઈવેટ લિમિટેડની કચેરીમાંથી ૨૬.૦૮.૨૦૧૭ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો.

ડી–૧૫૪ પત્ર અહેવાલ ક્રમાંક સીએફએસએલ–૨૦૧૭/ડી–૯૯૩/૩૯૫૩ તા. ૦૬.૧૧.૨૦૧૭, સીએફએસએલ, (સીબીઆઈ), લોધી રોડ, નવી દિલ્હી તરફથી સીઆઈઓ એનઆઈએને, જેમાં તારાહામા નિવાસી ગુલામ મોહદ. ભટ્ટના મકાનમાંથી જપ્ત કરાયેલા મૂળ કબજા–લેખ સાથે હસ્તલેખ પરીક્ષણ અહેવાલ સમાવેશિત છે.

ડી–૧૬૭ આરોપી મોહદ. નઈમ ખાંન (એ–૫) સંદર્ભે નમૂનારૂપ અવાજના નમૂના માટેનું સ્મારક, તા. ૩૧.૦૭.૨૦૧૭.

ડી–૧૬૮ આરોપી ફારૂક અહમદ ડાર @ બિટ્ટા કરાટે (એ–૬) અંગે નમૂના અવાજના નમૂના માટેનું સ્મરણપત્ર, તા. ૩૧.૦૭.૨૦૧૭.

ડી–૧૬૯ પત્ર ક્રમાંક આઈ એન્ડ ઓ/આઈએમએસ/ડીઈ/૩૩/૨૦૧૭/એનઆઈએ, તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૧૭, ઈન્સ્પેક્ટર, આઈએમએસ, એનઆઈએ ન્યૂ દિલ્હી તરફથી સીઆઈઓ એનઆઈએને, વાતચીતના પ્રતિલેખો અને વિડિઓઓ સાથે.

ડી–૧૮૩ આરોપી ફારૂક અહમદ ડાર @ બિટ્ટા કરાટે (એ–૬) અંગેનો તકનીકી વિશ્લેષણ અહેવાલ ઈન્ટર ઓફિસ નોંધ ક્રમાંક આર.સી.–૧૦/૨૦૧૭/એન.આઈ.એ./ડી.એલ.આઈ./રિપોર્ટ્સ/૧૩૫૧, તા. ૧૦.૧૨.૨૦૧૭ દ્વારા આગળ ધપાવવામાં આવ્યો.

ડી–૧૮૪ ખુલ્લા સ્રોતમાંથી મેળવાયેલ પ્રોટેસ્ટ કૅલેન્ડર અંગેનો અહેવાલ, સ્રોત માર્ગ સાથે, આંતર–કાર્યાલય નોંધ ક્રમાંક આર.સી.–૧૦/૨૦૧૭/એન.આઈ.એ./ડી.એલ.આઈ./રિપોર્ટ્સ/૧૩૫૧, તા. ૧૦.૧૨.૨૦૧૭ દ્વારા મોકલવામાં આવ્યો.

ડી–૧૯૭ પત્ર ક્રમાંક ડી.૩.એ/૨૦૧૭–ઓપ્સ (એન.આઈ.એ) તા. ૨૫.૦૭.૨૦૧૭, ૨ આઈ/સી (ઓપ્સ/ઈન્ટ.), મહાનિરીક્ષક સીઆરપીએફ કાર્યાલય, બ્રેઈન નિશાત, શ્રીનગર, જે એન્ડ કે તરફથી સીઆઈઓ એન.આઈ.એને.

ડી–૨૦૪ એમ/એસ ટ્રિસોન ફાર્મ્સ અને શ્રી નવલ કિશોર કપૂર વચ્ચેના મૂળ કરારના દસ્તાવેજો, તા. ૦૭.૧૧.૨૦૧૪.

ડી–૨૦૫ કલમ ૪૩ (એફ) યુએ(પી) અધિનિયમ હેઠળની તા. ૩૦.૧૧.૨૦૧૭ ની નવલ કિશોર કપૂર (ડબ્લ્યુ–૨૮) ને નિરીક્ષક ટી ટીભુટિયા, એનઆઈએ, ન્યૂ દિલ્હી તરફથી માહિતી/દસ્તાવેજ પૂરાં પાડવા બાબતની નોટિસ.

ડી–૨૦૬ યુ.એ.(પી.) અધિનિયમની કલમ ૪૩(એફ) હેઠળની તારીખ ૩૦.૧૧.૨૦૧૭ ની નોટિસનો નવલ કિશોર કપૂર (ડબલ્યુ–૨૮) તરફથી તારીખ ૪.૧૨.૨૦૧ ની જવાબી નોંધ.

ડી–૨૦૭ ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ અને યુએ (પી) અધિનિયમની ૪૩ (એફ) હેઠળના સાક્ષીને આપવામાં આવેલી ૦૭.૧૧.૨૦૧૭ તારીખની નોટિસ, જે સીવીઓ, એસબીઆઈ, મુંબઈને નવલ કિશોર કપૂર (ડબલ્યુ– ૨૮) ના ખાતા ક્રમાંક ૨૭૪૭૨૪૦૧૯ ની બેંક ખાતાની વિગતો પૂરી પાડવા બાબત, શ્રી જ્યોતિરાદિત્ય, ડીસી તરફથી.

ડી–૨૦૮ પત્ર ક્રમાંક જેન/૨૦૧૭–૧૮/૪૬, તારીખ ૧૮.૧૧.૨૦૧૭, અસીસ્ટન્ટ જનરલ મેનેજર, એસબીઆઈ એનઆરઆઈ શાખા, જાલંધર, પંજાબ તરફથી, નવલ કિશોર કપૂર (ડબલ્યુ–૨૮) ના ખાતા ક્રમાંક ૨૦૦૭૪૭૨૪૦૧૯ના ખાતું ખોલવાના ફોર્મ અને ખાતાના હિસાબની પ્રમાણિત નકલો મોકલવા બાબત.

ડી–૨૧૧ પત્ર નં. એફ.નં. આઈટીઓ/ડબ્લ્યુ–૩(૪) એન્ટગ/૨૦૧૭–૧૮/૩૫૪૦ તા. ૨૦.૧૦.૨૦૧૭/૧૧.૧૨.૨૦૧૭, ઇનકમ ટેક્સ ઓફિસર, અનંતનાગ તરફથી, જેમાં આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) સંબંધે છેલ્લા છ વર્ષના આવકવેરા રિટર્નની વિગતો સમાવિષ્ટ છે.

ડી–૨૧૨ ઉત્પાદન સહ–પ્રાપ્તી યાદી, તા. ૧૭.૧૧.૨૦૧૭, નવલ કિશોર કપૂર (ડબલ્યુ–૨૮) દ્વારા દસ્તાવેજો સાથે રજૂ કરાયેલ દસ્તાવેજોને સંબંધિત.

ડી–૨૨૦ ઉત્પાદન સહ પ્રાપ્તી મેમો તા. ૧૪.૧૨.૨૦૧૭, જે સુશ્રી ટ્રિસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ. વગેરેના લખાણ ઓડિટ અહેવાલોની નકલ તથા ઓડિટ નાણાકીય હિસાબી નિવેદનો રજૂ કરવા અને પ્રાપ્ત થયેલ દસ્તાવેજો સાથે સંબંધિત છે.

ડી–૨૨૨ ઇન્ટર ઓફિસ નોંધ નં. આઈ એન્ડ ઓ/આઈએમએસ/ડીઈ/૩૩/૨૦૧૭/એનઆઈએ/૭૨૨ તારીખ ૧૭.૦૧.૨૦૧૭, ઇન્સ્પેક્ટર એસ.કે. ત્યાગી, આઈએમએસ તરફથી સીઆઈઓ એનઆઈએને, હાફિઝ સઈદનો અવાજ ઓળખાવતા ૦૩ વિડિયો ક્લિપ્સ ભારતીય પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૬૫ બીના પ્રમાણપત્ર સાથે મોકલવા બાબત.

ડી–૨૨૪ પત્ર ક્રમાંક એફ. ક્રમાંક ટી–૩/૧/એફઈ/એસઆરઝેડઓ/૨૦૧૩, તારીખ ૧૨.૧૨.૧૭, શ્રી શરદ કુમાર, (ડબ્લ્યુ–૧), સહાયક નિયામક, અમલવારી નિયામક કચેરી, ભારત સરકાર, દુરાની હાઉસ, રાજબાગ, શ્રીનગર તરફથી શ્રી અજીત સિંહ, એસપી એનઆઈએ (ડબ્લ્યુ–૨૨૯)ને, તેમાં સંલગ્ન

પરિશિષ્ટો સાથે, આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી (એ–૧૦) વિરુદ્ધ ફેમા અધિનિયમ હેઠળની કાર્યવાહી આગળ ધપાવતાં મોકલવામાં આવેલ.

ડી–૨૪૮ પત્ર ક્રમાંક આર.સી.–૧૦/૨૦૧૭/એન.આઈ.એ./ડી.એલ.આઈ./૩૫૪, તા. ૧૧.૦૧.૨૦૧૮, શ્રી રાજેશ કુમાર, ઈન્સ્પેક્ટર એન.આઈ.એ. (ડબલ્યુ–૨૦૯) તરફથી સીઆઈઓને આંતરરાષ્ટ્રીય જોડાણ અંગેનો અહેવાલ, ઇન્ડિયા હિટ અહેવાલ અને પાકિસ્તાન આધારિત હુરિયત પ્રતિનિધિ અંગેનો અહેવાલ ૬૫–બી પ્રમાણપત્ર સાથે મોકલવા બાબત.

ડી–૨૫૨ ક્રમાંક આર.સી.–૧૦/૨૦૧૭/એન.આઈ.એ./ડી.એલ.આઈ./૬૪૬, તા. ૧૫.૦૧.૨૦૧૮, જે એસ.આઈ. સંગ્રામ સિંહ, એન.આઈ.એ. (ડબ્લ્યુ–૨૨૦) તરફથી પ્રાપ્ત થયેલ છે, અને જે ડાઉનલોડ કરાયેલા વિડિઓના પ્રતિલેખો સંબંધિત છે.

ડી–૨૫૬ પત્ર ક્રમાંક આર.સી.–૧૦/૨૦૧૭/એન.આઈ.એ./ડી.એલ.આઈ./૫૭૦૬ તા. ૨૬.૧૨.૨૦૧૭, જીએમ (સી.એમ.), નોડલ અધિકારી, બી.એસ.એન.એલ., જથો માળ, ટેલિફોન એક્સચેન્જ, ત્રિકુટા નગર, આર.બી.આઈ. જમ્મુ નજીક, જે એન્ડ કે ને, સીઆઈઓ એન.આઈ.એ. દ્વારા પત્રમાં ઉલ્લેખિત મોબાઈલ નંબરોના સીડીઆરો, સીએએફ અને ૬૫ પ્રમાણપત્ર પૂરા પાડવા બાબત.

ડી–૨૫૭ મોબાઈલ નંબરો ૯૪૧૯૦૧૧૫૬૧, ૯૪૧૯૫૦૪૩૭૬, ૯૪૧૯૦૭૫૪૬૮, ૯૪૧૯૫૪૭૯૯૯, ૯૪૧૯૦૦૬૩૫૫, ૯૪૧૯૦૦૮૪૨૧,

૯૪૧૯૦૦૧૦૯૭ અને ૯૪૬૯૦૩૭૭૭૪ (બીએસએનએલ જે એન્ડ કે)ના સીડીઆર, સીએએફ અને ફોર્મ ૬૫ બીની પ્રમાણિત નકલો, બીએસએનએલ, જે એન્ડ કે પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલ.

ડી–૨૫૯ ભારતી એરટેલ લિ.ના નોડલ ઓફિસરનો પત્ર, જેમાં મોબાઇલ નંબરો ૯૫૯૬૦૭૦૫૩૦, ૯૯૦૬૫૧૯૫૯૫, ૮૪૯૪૦૭૧૪૭૦ અને ૮૪૯૧૦૦૧૫૬૧ ના સીડીઆર, સીએએફની પ્રમાણિત નકલો તથા ભારતીય પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૬૫બી હેઠળના પ્રમાણપત્ર આગળ ધપાવવામાં આવ્યા છે."

(ભાર મૂકવામાં આવેલ છે ઇટાલિક અને બોલ્ડમાં)

૨૧. સુનાવણી દરમિયાન, વિદ્વાન એટર્ની જનરલ દ્વારા દસ્તાવેજો ડી–૧૩૨, ડી–૧૩૨(એ)/૨૩, ડી–૩/૬, ડી–૩જી/૨૦, ડી–૩એચ/૨૮, ડી–૩જે થી ડી–૩જે/૫, ડી–૯બી, ડી–૯સી, ડી–૧૫૪ અને ડી–૧૮૫/૧૦ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો. આ દસ્તાવેજો ઉપરાંત, ગુલામ મહંમદ ભટ્ટ (ડબલ્યુ–૨૯) ના તા. ૩૦ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૭ અને ૨૩ નવેમ્બર, ૨૦૧૭ ના નિવેદનો તરફ પણ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું, તેમજ કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા સંરક્ષિત સાક્ષીઓ ("ચાર્લી", "રોમિયો", "આલ્ફા", "ગામા", "પાઈ", "પોટર", "હેરી" અને "એક્સએક્સએક્સ") ના સંપાદિત નિવેદનો તરફ પણ, જે હવે તા. ૧૧ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ ના આદેશ મુજબ નિયુક્ત અદાલત દ્વારા રેકોર્ડ પર લેવામાં આવ્યા છે. નોંધપાત્ર રીતે, તે નિવેદનોના સંપાદનને અનુમતિ આપતો નિયુક્ત અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ

પ્રતિવાદી દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો નથી. અમારી દૃષ્ટિએ, વડી અદાલતે, એ નોંધ્યા પછી કે નિયુક્ત અદાલતે સીલબંધ કવરમાં રજૂ કરાયેલા ઉક્ત નિવેદનોનો વિચાર કર્યો નહોતો, અને તેની સાથે જ તપાસ એજન્સી દ્વારા દાખલ કરાયેલ કલમ ૪૪ હેઠળની અરજી નિયુક્ત અદાલત સમક્ષ પ્રલંબિત હતી, જામીન મંજૂર કરવાની પ્રાર્થનાનો અંતિમ જવાબ આપતા પહેલાં, નિયુક્ત અદાલતને સૌપ્રથમ ઉક્ત અરજીનો નિર્ણય કરવા અને જો તે મંજૂર થાય, તો સંપાદિત નિવેદનોનો વિચાર કરવા, તે હેતુસર નિર્દેશ આપવો જોઈતો હતો કે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલ આરોપ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સત્ય છે કે અન્યથા, તે બાબતે માનવા યોગ્ય યુક્તિસંગત આધાર છે કે નહીં તે અંગે તે પોતાનું મત બનાવે. કારણ કે, કલમ ૪૩ડી મુજબ, પોતાનું મત નોંધવા માટે અદાલતનું આ બંધનકારક કર્તવ્ય છે કે તે કેસ ડાયરી અને/અથવા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળ કરવામાં આવેલ અહેવાલ તેમજ તપાસ એજન્સી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ અન્ય તમામ સંબંધિત સામગ્રી/પુરાવાનો પરિચય કરે. અમે પક્ષકારોને વડી અદાલત સમક્ષ પરત મોકલી શક્યા હોત, પરંતુ પ્રતિવાદી તરફથી હાજર રહેલા વકીલે, સૂચનાઓના આધારે, જણાવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નિયુક્ત અદાલતના નિર્ણયની રાહ જોવાનું વધુ પસંદ કરશે અને અધિનિયમની કલમ ૪૪ હેઠળની અરજીના પરિણામ પર આધાર રાખીને, આ સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ જ કાર્યવાહીમાં વિવાદ ઉપસ્થિત કરશે. તદનુસાર, પ્રતિવાદીની વિનંતી પર અમે હાલની અપીલ પ્રલંબિત રાખી. કારણ કે નિયુક્ત અદાલતે તપાસ એજન્સી દ્વારા કરાયેલી અરજીનો અંતિમ નિકાલ તા. ૧૧ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ ના આદેશ દ્વારા કરી દીધો

છે, જેની યોગ્યતા પ્રતિવાદી દ્વારા પડકારવામાં આવી નથી, સંબંધિત સંરક્ષિત સાક્ષીઓના સંપાદિત નિવેદનો રેકોર્ડ પર લેવામાં આવ્યા છે.

૨૨. તદનુસાર, અમે આ મુદ્દાનું વિશ્લેષણ માત્ર એફ.આઈ.આર. તથા કલમ ૧૭૩ હેઠળ રજૂ કરાયેલ આરોપપત્ર અથવા પોલીસ અહેવાલમાં કરાયેલા આક્ષેપોના પ્રકાશમાં જ નહીં, પરંતુ દસ્તાવેજી પુરાવા તથા કલમ ૧૬૧ હેઠળ નોંધાયેલા સંભવિત સાક્ષીઓના નિવેદનોના પ્રકાશમાં પણ કર્યું છે

અને ૧૬૪, જેમાં સુરક્ષિત સાક્ષીઓના સંપાદિત નિવેદનોનો સમાવેશ થાય છે, જામીન માટેની પ્રાર્થનાની વિચારણા કરવા માટે.

૨૩. સંપાદિત નિવેદનો બાબતે, પ્રતિવાદીની આ આક્ષેપ હતો કે સક્ષમ પ્રાધિકારીએ આપેલું પ્રમાણપત્ર ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૪(૪) અનુસાર આપવાનું આવશ્યક પ્રમાણપત્ર સાથે સુસંગત નથી. આ આક્ષેપનો માનનીય એટર્ની જનરલે આ દલીલથી યોગ્ય રીતે પ્રતિખંડન કર્યો હતો કે આ આક્ષેપ ઉક્ત નિવેદનોની ગ્રાહ્યતા અંગેના પ્રશ્નની સીમા સુધી પહોંચે છે. અમને આ રજૂઆતમાં બળ જણાય છે કે નિવેદનોની ગ્રાહ્યતા અંગેનો પ્રશ્ન તથા સક્ષમ પ્રાધિકારીએ આપેલા અને સંપાદિત નિવેદનો સાથે જોડાયેલા પ્રમાણપત્રોની અસરકારકતા, ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૪૬૩ના સંદર્ભમાં પુરાવા પર આધારિત રીતે વિચારણા માટેનો મુદ્દો રહેશે અને આ તબક્કે તેને અવગણાવી શકાય નહીં. આ રીતે જોતા, રામચંદ્ર કેશવ આડકે (મૃત) તેમના કાનૂની પ્રતિનિધિઓ દ્વારા અને અન્ય વિ. ગોવિંદ જોતી ચાવરે અને અન્ય ૧૮ ના

કેસમાં અહેવાલિત ચુકાદાના પરિછેદ ૨૫ માં કરાયેલ નિવેદન પ્રતિવાદીને કોઈ મદદરૂપ બનશે નહીં.

૨૪. આરોપપત્રનો ભાગ બનેલા દસ્તાવેજો અને નિવેદનો તેમજ હાલ નોંધ પર લેવાયેલા સંપાદિત નિવેદનોનું વિશ્લેષણ કર્યા બાદ, વડી અદાલતે નોંધેલા નિષ્કર્ષ સાથે અમે અસહમત છીએ. અમારી મત મુજબ, સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળ કરવામાં આવેલ અહેવાલની સમગ્રતા, તેની સાથેના દસ્તાવેજો તથા અદાલત સમક્ષ પહેલેથી રજૂ થયેલા પુરાવા/સામગ્રી, જેમાં સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા સંરક્ષિત સાક્ષીઓના સંપાદિત નિવેદનોનો પણ સમાવેશ થાય છે, તેને ધ્યાનમાં લેતાં, પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલ આક્ષેપો પ્રથમદર્શનીય રીતે સત્ય છે એવો વિશ્વાસ કરવા માટે યુક્તિસંગત આધાર ઉપલબ્ધ છે. વધુમાં નોંધવું રહ્યું કે વધુ તપાસ પ્રગતિમાં છે. અમે આ નોંધ કરી શકીએ કે જામીન માટેની પ્રાર્થના નામંજૂર કરવી છે, તેથી એવી બાબતો પર વિસ્તૃત ચર્ચા કરવી અમારા માટે યોગ્ય ન ગણાય, જે અંતે વિચારણાની પ્રક્રિયા દરમિયાન પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦)ને કોઈપણ રીતે હાનિકારક ઠરી શકે. આટલું નોંધવું પૂરતું છે કે તપાસ એજન્સીએ અત્યા સુધી રજૂ કરેલી સામગ્રી (વધુ તપાસ બાકી હોવા છતાં) પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦)નો એ-૩, એ-૪, એ-૫ અને એ-૬ સાથેનો સંબંધ દર્શાવે છે અને તે જ રીતે, સી.ડી.આર. વિશ્લેષણમાંથી પ્રગટ થાય છે તેમ, પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) અને એ-૩ થી એ-૧૨ વચ્ચેના સંબંધો પણ દર્શાવે છે. નામિત આરોપીઓ વચ્ચેના પરસ્પર સંબંધો દર્શાવતો ચાર્ટ એ અને નામિત આરોપીઓ તથા અન્ય લોકો વચ્ચેના

સંબંધો તેમજ સંબંધિત અવધિ દરમિયાન ફોન પર તેમની પરસ્પર વાતચીતની આવર્તન દર્શાવતો ચાર્ટ બી નીચે મુજબ છે:

૧૮ (૧૯૭૫) ૧ એસ.સી.સી. ૫૫૯ = એ.આઈ.આર. ૧૯૭૫ એસ.સી. ૯૧૫

૨૫. પ્રથમ અહેવાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો ત્યાં સુધી કરવામાં આવેલી તપાસના પરિણામનો સારાંશ પરિચ્છેદ ૧૭.૧૦ માં નોંધાયેલો છે, જે આ પ્રમાણે વાંચાય છે: " ૧૭.૧૦ સારાંશ:

આથી, જેમ ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી છે, તપાસથી આ સ્થાપિત થયું છે કે:–

૧. આતંકવાદી અને હુર્રિયત નેતાઓનો કાશ્મીર ખીણમાં સક્રિય આતંકવાદીઓ, ઓજીડબ્લ્યુઝ અને પથ્થરમારો કરનારાઓ સાથે ઘનિષ્ઠ સંબંધ છે. તેઓ એકબીજા સાથે નજીકથી સંકલન કરી રહ્યા છે અને સશસ્ત્ર બળવા દ્વારા ભારતના સંઘથી અલગ થવાના તેમના સામૂહિક ધ્યેયને પ્રાપ્ત કરવા માટે આતંકવાદી ટોળકી રચી છે.

૨. અલગાવવાદી પ્રવૃત્તિઓને બળ આપવા માટે, પાકિસ્તાન હુરિયતના નેતાઓને નાણાં પૂરા પાડી રહ્યું છે અને તે જ હવાલા, એલ.ઓ.સી. વેપાર તથા અન્ય સાધનો દ્વારા વહેંચવામાં આવે છે. ક્યારેક, ભારતમાં આવેલ પાકિસ્તાન હાઈ કમિશન દ્વારા નાણાં સીધા જ પૂરા પાડવામાં આવે છે.

૩. હુર્રીયતના પાકિસ્તાનમાં સંયોજક/પ્રતિનિધિ(ઓ) છે, જે પાકિસ્તાનની એજન્સીઓ સાથે તેમજ આઈ.એસ.આઈ.ની કાશ્મીર સેલ, યુનાઈટેડ જેહાદ કાઉન્સિલ અને જમાત–ઉદ–દાવાહ સાથે પણ સંપર્ક સાધે છે.

૪. એલ.ઓ.સી. વેપારમાંથી પ્રાપ્ત થતા લાભો ખીણ વિસ્તારમાં અશાંતિને ઉશ્કેરવા માટે હુરિયત નેતાઓ સુધી પહોંચી રહ્યા છે.

૫. ઝકાત અને બૈતુલ માલના નામે સામાન્ય જનતા પાસેથી દાન એકત્રિત કરીને સ્થાનિક સ્તરે નાણા એકત્ર કરવામાં આવે છે.

૬. હુર્રિયતના નેતાઓ તેમના પાકિસ્તાની સંચાલકોના સૂચનો અનુસાર ગામ સ્તર, બ્લોક સ્તર અને જિલ્લાસ્તર પર પોતાના કાર્યકર્તાઓનું જાળું ઊભું કરીને વ્યવસ્થિત અને સંગઠિત રીતે કાર્ય કરી રહ્યા છે.

૭. નવી દિલ્હી ખાતે પાકિસ્તાનનું ઉચ્ચ આયોગ કાર્યક્રમો અને બેઠકોનું આયોજન કરે છે, જેમાં કાશ્મીરના હુરિયત નેતાઓને આમંત્રિત કરવામાં આવે છે અને તેમને સૂચનાઓ તથા નાણાં આપવામાં આવે છે જેથી ખીણ વિસ્તારમાં અશાંતિને આયોજિત રીતે પ્રોત્સાહિત કરી શકાય.

૮. હુરિયત નેતાઓ સુરક્ષા દળોની કાર્યવાહીની દરમિયાન ઘાયલ થયેલા/માર્યા ગયેલા યુવાનોને મદદ કરવાના નામે પાકિસ્તાની સ્થાપનો/એજન્સીઓ પાસેથી નાણાં એકત્રિત કરી રહ્યા છે.

૯. સક્રિય આતંકવાદીઓના પરિવારો તથા માર્યા ગયેલા આતંકવાદીઓના પરિવારોને હુરિયતના નેતાઓ દ્વારા આર્થિક રીતે, સામાજિક રીતે તેમજ તેમના સંતાનોને પાકિસ્તાનમાં ઉચ્ચ શિક્ષણની વ્યવસ્થા કરીને સહાય કરવામાં આવે છે.

૧૦. હુરિયતના નેતાઓ માર્યા ગયેલા આતંકવાદીઓના અંતિમ સંસ્કારમાં હાજરી આપે છે, તેમને 'શહીદો' તરીકે બિરદાવે છે, તેમની ભારત–વિરોધી પ્રવૃત્તિઓને

'વીરતાપૂર્ણ' તરીકે વખાણે છે અને ભારત સરકાર વિરુદ્ધ ભાષણો આપે છે તેમજ કાશ્મીરની કહેવાતી આઝાદી માટે સશસ્ત્ર સંઘર્ષના માર્ગે આતંકવાદમાં જોડાવા કાશ્મીરના યુવાઓને પ્રેરિત કરે છે. તેઓ ભારત સરકાર વિરુદ્ધ ખોટો પ્રચાર ફેલાવી સામાન્ય માણસને ભ્રમિત કરે છે.

૧૧. આ ષડયંત્રને વધુ આગળ વધારવા માટે, હુર્રીયતના નેતાઓ, આતંકવાદીઓ/ આતંકવાદી સંગઠનો અને પથ્થરમારો કરનારાઓ એકમેક સાથે મળીને કાર્ય કરી રહ્યા છે અને તેમને પાકિસ્તાન તરફથી આર્થિક તથા લોજિસ્ટિક સહાય પ્રાપ્ત થઈ રહી છે."

૨૬. પ્રતિવાદી સહિત આરોપી સામેનો આક્ષેપ અને આરોપ અહેવાલના પરિછેદ ૧૮ માં છે, જે આ મુજબ વાંચે છે:

" ૧૮. આરોપ :

૧૮. ૧ વર્તમાન મામલામાં, દોષારોપક દસ્તાવેજો, સાક્ષીઓના નિવેદનો તથા ડિજિટલ પુરાવાના સ્વરૂપમાં પૂરતા પુરાવા ઉપલબ્ધ છે, જે કોઈપણ યુક્તિસંગત શંકાથી પરે આ બાબત સ્થાપિત કરે છે કે આરોપી વ્યક્તિઓ, એટલે કે હુરિયત નેતાઓ, આતંકવાદીઓ અને પથ્થરમારો કરનારાઓ, પાકિસ્તાની સ્થાપત્ય અને એજન્સીઓના સર્વાંગી આશ્રય તથા આર્થિક સહાય હેઠળ સુનિયોજિત ષડયંત્રના ભાગરૂપે જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં હિંસા અને અશાંતિ ભડકાવતા રહ્યા છે અને તમામ આરોપી વ્યક્તિઓ તેમના સામાન્ય હેતુ, એટલે કે ભારત સંઘથી જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્યને અલગ કરવાના હેતુસર ભારત સરકાર વિરુદ્ધ યુદ્ધ ચલાવીને, તેના અનુસંધાને કાર્યરત હતા.

૧૮. ૨ વિવિધ તલાશીઓ દરમિયાન જપ્ત કરાયેલા દસ્તાવેજી પુરાવા, જેમ કે પ્રતિબંધિત આતંકવાદી સંગઠનો દ્વારા હુરિયત નેતાઓ પાસે નાણાકીય સહાય માગતા પત્રો, આતંકવાદી સંગઠનોના ખાલી લેટરહેડ, હાફિઝ સઈદ @ બુરહાન વાની, હાફિઝ સઈદ અને આસિયા અંદરાબી વચ્ચે થયેલી વાતચીત, હુરિયત નેતાઓ દ્વારા જાહેર કરાયેલા વિરોધ કેલેન્ડરોને હાફિઝ સઈદ અને સય્યદ સલાહુદ્દીન દ્વારા આપવામાં આવેલ સમર્થન, આ બધું દર્શાવે છે કે હુરિયત અને આતંકવાદી સંગઠનો પરસ્પર સાંઠગાંઠથી કાર્ય કરી રહ્યા છે. તેમનો સામાયિક ઉદ્દેશ જમ્મુ અને કાશ્મીરને ભારત સંઘથી અલગ કરાવવાનો છે અને આ ઉદ્દેશ સિદ્ધ કરવા માટે તેમણે સમગ્ર કાશ્મીર ઘાટીમાં કાર્યકરોનું જાળું સ્થાપિત કર્યું છે, જે યુવાનોને ભારતીય સત્તાના તમામ પ્રતીકો પર, ખાસ કરીને કાયદો અને વ્યવસ્થા જાળવવા માટે ત્યાં તહેનાત ભારતીય સુરક્ષા દળો પર, હુમલો કરવા પ્રેરિત કરે છે અને ઉશ્કેરે છે. પોતાના ઉદ્દેશને સિદ્ધ કરવા માટે તેઓ શક્ય તમામ સ્ત્રોતોમાંથી નાણાં એકત્રિત કરી રહ્યા છે. તેમને પાકિસ્તાન હાઈ કમિશન મારફતે પાકિસ્તાની એસ્ટેબ્લિશમેન્ટ પાસેથી નાણાં મળી રહ્યા છે; હવાલા મારફતે દરિયાપાર સ્થાનોમાંથી ભારત ખાતે નાણાં મોકલવામાં આવી રહ્યા છે અને આરોપી એ–૧૦ ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી તે માટેનો એક મહત્વપૂર્ણ માધ્યમ છે. તેઓ જકાત અને બૈતુલમાલ વગેરે જેવી સ્થાનિક દાનરકમો દ્વારા નાણાં એકત્રિત કરી રહ્યા છે. તેઓ એલઓસી બાર્ટર વેપારમાં ઓછી બીલકિંમત દર્શાવવી અને રોકડ વ્યવહારો જેવી ગેરકાયદેસરતા અને અનિયમિતતાઓનો આશરો લઈને નાણાં પેદા કરી રહ્યા છે. આ બધી રકમનો ઉપયોગ પથ્થરમારોને

નાણાં પૂરાં પાડવા, માર્યા ગયેલા અને સક્રિય આતંકવાદીઓના પરિવારોને સહારો આપવા, પેલેટ પીડિતોને મદદ કરવા અને જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં આતંકવાદને પ્રોત્સાહન આપવા માટે થાય છે, જેના અંતિમ ઉદ્દેશરૂપે જમ્મુ અને કાશ્મીરને ભારત સંઘથી અલગ કરી દેવાનો છે.

૧૮. ૩ તેઓ બધા પોતાનું વિશાળતર લક્ષ્ય પ્રાપ્ત કરવા માટે પરસ્પર સુસંગત રીતે કાર્ય કરી રહ્યા છે. પાકિસ્તાની એજન્સીઓ, હુર્રિયત નેતાઓ અને આતંકી સંગઠનો વચ્ચેનું સાંઠગાંઠ તેમના ઈમેલ એકાઉન્ટો, વોટ્સએપ, ફેસબુક પ્રોફાઈલ્સ અને વેબસાઇટ્સમાંથી પ્રાપ્ત થયેલી ચેટ્સ તથા સંરક્ષિત સાક્ષીઓના નિવેદનો દ્વારા પૂરતા પ્રમાણમાં સ્થાપિત થાય છે. હવાલા માધ્યમ ઝહૂર વટાલી સાથેનું તેમનું સાંઠગાંઠ પણ દસ્તાવેજી અને ડિજિટલ પુરાવાથી સ્થાપિત થાય છે.

૧૮. ૪ જોકે જમ્મુ અને કાશ્મીરનું બંધારણ, ૧૯૫૭, જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્યને ભારતનો અભિન્ન ભાગ જાહેર કરે છે, અને ઉપરોક્ત ઘોષણા અપરિવર્તનીય છે, તેમ છતાં આરોપી વ્યક્તિઓ સતત હિંસાત્મક પ્રવૃત્તિઓમાં સંકળાયેલા રહ્યા છે અને ભારત સરકાર વિરુદ્ધ યુદ્ધ ચલાવી જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં વિધ્વંસક તથા વિભાજનવાદી પ્રવૃત્તિઓ આચરી રહ્યા છે.

૧૮. ૫ તેથી, ઉપરોક્ત પરિચ્છેદોમાં ચર્ચા કરવામાં આવેલ મુજબ, તપાસ દરમિયાન એકત્રિત કરાયેલ પુરાવા, પ્રથમદૃષ્ટ્યાએ, તમામ આરોપી વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ એવો કેસ સ્થાપિત કરે છે કે તેમણે પ્રતિબંધિત આતંકવાદી સંગઠનો એલઈટી અને એચએમના કેડરોનું જાળું સ્થાપિત કરીને તેમજ કથિત રાજકીય

મોરચા, અર્થાત્, ઓલ પાર્ટીઝ હુરિયત કોન્ફરન્સના આવરણ હેઠળ કેડરો ઊભા કરીને, ભારત સરકાર વિરુદ્ધ યુદ્ધ છેડવા માટે કાવતરું રચ્યું હતું.

૧૮. ૬ દસ્તાવેજોની તપાસણી અને ડિજિટલ ઉપકરણોમાંથી થયેલી પુનઃપ્રાપ્તિ પરથી દોષારોપક સામગ્રીનો વિશાળ આંકડો પ્રાપ્ત થયો છે, જેમાં ઉપરોક્ત આરોપી એ–૩ થી એ–૧૨ એક ટોળકીનો ભાગ છે, જે એ–૧ અને એ–૨ તથા અન્ય લોકોની મદદથી એકબીજા સાથે સહકાર અને સંકલન કરીને વ્યૂહરચનાઓ અને કાર્યવાહી યોજના બનાવે છે, જેથી વ્યાપક હિંસક વિરોધ પ્રદર્શન, હડતાલો, બંધ, હડતાલો, સરઘસો અને દેખાવો શરૂ કરવામાં આવે, જેના દરમિયાન સુરક્ષા દળો અને સરકારી સંસ્થાઓ પર પથ્થરમારો ગોઠવવામાં આવે છે. આ દસ્તાવેજો અને ડિજિટલ પુરાવાઓ સ્પષ્ટ રીતે એવી કાર્યવાહી યોજના દર્શાવે છે કે જેના દ્વારા સામાન્ય જનતાને હડતાલો પાળવા, પ્રેસ નિવેદનો, સામાજિક માધ્યમો અને ઈમામો તથા મસ્જિદોના ઉપયોગ દ્વારા ભારત વિરોધી વિરોધ પ્રદર્શનો કરવા માટે ઉશ્કેરવામાં આવે. એ–૪ પાસેથી વિરોધ કેલેન્ડરોની પુનઃપ્રાપ્તિ અને આવા સુનિયોજિત વિરોધોના પ્રત્યક્ષ પ્રભાવને કારણે જાનમાલનું ભારે નુકસાન થયું છે, જેનું વિંગતવાર સ્પષ્ટીકરણ કરવામા આવ્યું છે.

૧૮. ૭ તપાસમાં ઈ–મેઈલ, એસ.એમ.એસ., વોટ્સએપ, વિડિઓ અને સંચારના અન્ય માધ્યમો દ્વારા આપવામાં આવતી સૂચનાઓના જાળ દ્વારા એ–૧ અને એ–૨ નો એ–૩ થી એ–૧૨ સાથેનો સંબંધ ઉજાગર થયો છે, જેથી ઉપરોક્ત આરોપીઓ અને હુરિયત કોન્ફરન્સના નેતાઓ વચ્ચેનો સ્પષ્ટ સંબંધ

સ્થાપિત થાય છે. અનેક દોષારોપક વિડિઓની જપ્તી, જેમાં અલગાવવાદી નેતાઓ અને આરોપીઓ સામાન્ય જનતાને ઉશ્કેરે છે, આતંકવાદીઓને સહાનુભૂતિ દર્શાવે છે, આતંકી પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવા માટે સમર્થન અને દાન માંગે છે અને સામાન્ય જનતાને, ખાસ કરીને યુવાનોને, બળવો ઉભો કરવા અને સુરક્ષા દળો સામે હિંસા શરૂ કરવા તેમજ ભારત સરકાર વિરુદ્ધ યુદ્ધ ચલાવવા માટે પ્રેરિત કરે છે, તે સ્પષ્ટ રીતે સ્થાપિત થયેલ છે.

૧૮. ૮ અલગાવવાદીઓ, ખાસ કરીને હુરિયત કોન્ફરન્સના નેતાઓ અને આરોપીઓ, નાણાં એકત્રિત કરીને પોતાની વિચારસરણી અને અલગાવવાદ તથા દેશના કાયદાને હાનિકારક એવી વિધ્વંસક પ્રવૃત્તિઓના એજન્ડાનો પ્રચાર કરવા માટે રચાયેલી આતંકવાદી યોજનાઓનો એક ભાગ છે. તપાસમાં સ્પષ્ટપણે બહાર આવ્યું છે કે હુરિયતે જિલ્લા પ્રમુખો, બ્લોક સ્તરના નેતાઓ અને કાર્યકરો ધરાવતું એક સુવ્યવસ્થિત જાળું રચ્યું છે, જે જનતા, વેપારીઓ, સફરજન ઉગાડનારાઓ પાસેથી દાન એકત્ર કરે છે અને અનિયંત્રિત એલ.ઓ.સી. વેપારના નફામાંથી લાભ મેળવે છે. આ નાણાં હવાલા હસ્તાંતરણ અને રોકડ વહનકારોની જટિલ પદ્ધતિ દ્વારા, એ–૧૦ જેવા માધ્યમોનો ઉપયોગ કરીને, જે નવી દિલ્હીમાં પાકિસ્તાન હાઈ કમિશન પાસેથી નાણાં એકત્ર કરે છે અને યુ.એ.ઈ. તથા અન્ય દેશોમાં ઉભી કરાયેલ નકલી અને બોગસ કંપનીઓ મારફતે, વહન કરવામાં આવે છે અને તે નાણાં વિધ્વંસક પ્રવૃત્તિઓ માટે હુરિયતના નેતૃત્વને પહોંચાડવામાં આવે છે.

તે અસરના પુનઃપ્રાપ્ત દસ્તાવેજો અને સાક્ષીઓના નિવેદનો પણ ભંડોળની વ્યવસ્થાની પદ્ધતિ તથા હિંસક વિરોધ પ્રદર્શનનું આયોજન કરવા, ઉગ્રવાદીઓને સહાયતા પહોંચાડવા અને આતંક, અરાજકતા તથા અનિશ્ચિતતાનું વાતાવરણ ઊભું કરવા માટે તેના વધુ ઉપયોગાર્થે ભંડોળ ઊભું કરવામાં આરોપીની સંડોવણીને સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે.

૧૮. ૯ તપાસ દરમિયાન આરોપીઓના ભૂતકાળના વર્તન અંગે તપાસ કરતાં એ નિશ્ચિત થયું છે કે એ–૧ પ્રતિબંધિત આતંકવાદી સંગઠન લશ્કર–એ–તોઇબા નો વડા હોવાથી નિયુક્ત આતંકવાદી છે, એ–૨ પ્રતિબંધિત સંગઠન હિઝબ–ઉલ–મુજાહિદ્દીન નો વડા છે. એ–૩, એ–૪, એ–૫, એ–૬, એ–૮, એ–૯ પૂર્વ ઉગ્રવાદીઓ છે અને તેમના વિરુદ્ધ આતંકવાદ સંબંધિત વિવિધ ગુનાઓના કેસો છે તથા તેમને જાહેર સલામતી અધિનિયમ હેઠળ અનેક પ્રસંગોએ અટકાયતમાં લેવામાં આવ્યા છે. એ–૧૦ જાણીતો હવાલા વ્યવહારી અને નાણાં પુરા પાડનાર છે અને તેના વિરુદ્ધ અનેક કેસો છે, જેઓની તપાસ સંબંધિત અન્ય તપાસ એજન્સીઓ દ્વારા કરવામાં આવી રહી છે.

૧૮. ૧૦ સીડીઆર કડીઓ અને સામાજિક માધ્યમોના તકનીકી વિશ્લેષણથી સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત થાય છે કે આરોપી એ–૩ થી એ–૧૦ એકબીજા સાથે સતત સંચારમાં છે અને ઉપરોક્ત આરોપીઓમાં, એ–૧ અને એ–૨ તેમજ હુર્રીયત કૉન્ફરન્સના અન્ય વિખંડનવાદી નેતાઓ અને જમ્મુ અને કાશ્મીરની અન્ય પ્રતિબંધિત આતંકવાદી સંસ્થાઓના સમર્થન સાથે, કાવતરું રચવામાં મનમેળ સ્પષ્ટ છે. ૧૮.૧૧ આ કેસ આતંકવાદી કાવતરાનો કેસ છે જેમાં આતંકવાદી કૃત્ય

કોઈ એકલ ઘટના અથવા ઘટનાઓની શ્રેણી જેવા એકમાત્ર આતંકના કૃત્ય પૂરતું નથી. તે યુએ (પી) અધિનિયમ–૧૯૬૭ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત આતંકવાદી કૃત્ય છે, જેમાં આશય એવો છે કે ભારતમાં લોકો અથવા લોકોના કોઈ વર્ગમાં આતંક ફેલાવી, ગુનાહિત બળ દ્વારા અથવા ગુનાહિત બળના પ્રદર્શન દ્વારા દમન પેદા કરી, ભારતની એકતા, અખંડિતતા અને સર્વભૌમત્વને ધમકી આપવી, તથા કોઈ જાહેર કાર્યકર્તાનું મરણ કારવું અથવા તેના મરણ કારવાનો પ્રયાસ કરવો. ઉપરોક્ત આરોપીઓના આતંકવાદી ગેંગે પણ આતંકવાદી કૃત્ય આચર્યું છે, કારણ કે તેમણે જમ્મુ અને કાશ્મીરના નાગરિકોના આવશ્યક સેવાઓ અને દૈનિક જીવનમાં વિક્ષેપ પેદા કર્યો છે અને ભારતમાં એવી મિલ્કતને નુકસાન તથા વિનાશ પહોંચાડ્યો છે, જે ભારત સરકાર, કોઈ રાજ્ય સરકાર અથવા તેમની કોઈ પણ એજન્સીના અન્ય કોઈ હેતુ સાથે સંબંધિત ઉપયોગ માટે નિર્ધારિત હતી.

૧૮. ૧૨ શોધખોળ દરમિયાન જપ્ત કરાયેલા દસ્તાવેજી પુરાવાઓનું વિશ્લેષણ, સાક્ષીઓના નિવેદનો તથા આરોપીઓ પાસેથી જપ્ત કરાયેલા ડિજિટલ માધ્યમમાંથી મેળવાયેલ દોષારોપક સામગ્રી સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે પાકિસ્તાની સ્થાપનાઓ, પાકિસ્તાની એજન્સીઓ તથા પાકિસ્તાનની ભૂમિ પરથી કાર્યરત આતંકવાદી જૂથોના સક્રિય સમર્થન અને મિલીભગતથી, ઉપરોક્ત આરોપીઓએ જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં હિંસાત્મક પ્રવૃત્તિઓમાં સંકળાવા તથા વિઘાતક અને વિભાજનવાદી પ્રવૃત્તિઓ આચરવા માટે ફોજદારી ષડયંત્ર રચ્યું છે અને પોતાના હેતુઓ સિદ્ધ કરવા માટે એવા કાર્યકર્તાઓનું જાળું ઊભું કર્યું છે, જેઓને પાકિસ્તાની એજન્સીઓ દ્વારા હવાલા વ્યવહારકારો, સ્થાનિક માધ્યમો મારફતે

નાણાં પુરાં પાડવામાં આવે છે અને સ્થાનિક દાન દ્વારા નાણાં એકત્ર કરીને તેમજ એલ.ઓ.સી. વિનિમય વેપાર મારફતે ગેરકાયદેસર નફો ઉપજાવીને પણ ભંડોળ મેળવવામાં આવે છે. આરોપીઓએ આ નાણાંનો ઉપયોગ નિયમિત ધોરણે "પ્રોટેસ્ટ કેલેન્ડર" ના સ્વરૂપમાં બહાર પાડવામાં આવતા વિરોધ અને પ્રદર્શનના પૂર્વનિર્ધારિત કાર્યક્રમ અનુસાર સંગઠિત પથ્થરમારો કરાવવા માટે કર્યો છે, જેના પરિણામે જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્યમાં અરાજકતા, આતંક, અનિશ્ચિતતા અને ભયનું વાતાવરણ સર્જાયું છે. આ સમગ્ર ષડયંત્રનો મુખ્ય આશય અને હેતુ ભારતનો અભિન્ન ભાગ એવા જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્યને ભારતના સંઘથી અલગ પાડી દેવાનો અને પોતાના હેતુઓ સિદ્ધ કરવા માટે ભારત સરકાર સામે યુદ્ધ છેડવાનો છે.

૧૮. ૧૩ તેથી, આરોપી વ્યક્તિઓ નીચે દર્શાવેલ કાયદાની કલમો હેઠળ ફરિયાદ ચલાવવા પાત્ર છેઃ– આરોપીનું નામ કાયદાની કલમો હેઠળ ફરિયાદ ચલાવવા પાત્ર આરોપી એ–૧ હાફિઝ મુહમ્મદ સઈદ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી, ૧૨૧, ૧૨૧એ અને ૧૨૪એ, તથા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૮, ૩૯ અને ૪૦. એ–૨ મોહમ્મદ. યુસુફ શાહ @ સૈયદ સલાહુદ્દીન ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી, ૧૨૧, ૧૨૧એ અને ૧૨૪એ, તથા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૮, ૩૯ અને ૪૦. એ–૩ આફતાબ અહમદ શાહ @ આફતાબ હિલાલી શાહ @ શાહિદ–ઉલ–ઇસ્લામ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી, ૧૨૧,

૧૨૧એ અને ૧૨૪એ, તથા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૯ અને ૪૦. એ–૪ અલ્તાફ અહમદ શાહ @ ફંટૂશ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી, ૧૨૧, ૧૨૧એ અને ૧૨૪એ, તથા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૯ અને ૪૦. એ–૫ નઈમ અહમદ ખાન ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી, ૧૨૧, ૧૨૧એ અને ૧૨૪એ, તથા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૯ અને ૪૦. એ–૬ ફારૂક અહમદ ડાર @ બિટ્ટા કરાટે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી, ૧૨૧, ૧૨૧એ અને ૧૨૪એ, તથા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૯ અને ૪૦. એ–૭ એમડી. અકબર ખાંડેય ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી, ૧૨૧, ૧૨૧એ અને ૧૨૪એ, તથા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૯ અને ૪૦. એ–૮ રાજા મેહરાજુદ્દીન કાલવાલ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી, ૧૨૧, ૧૨૧એ અને ૧૨૪એ, તથા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૯ અને ૪૦. એ–૯ બશીર અહમદ ભટ @ પીર સૈફુલ્લાહ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી, ૧૨૧, ૧૨૧એ અને ૧૨૪એ, તથા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૯ અને ૪૦. એ–૧૦ ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ

૧૨૦બી, ૧૨૧, ૧૨૧એ અને ૧૨૪એ, તથા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ(નિવારણ) અધિનિયમ,૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૯ અને ૪૦. એ–૧૧ કમરાન યુસુફ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી, ૧૨૧ અને ૧૨૧એ, તથા ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૮ અને ૨૦.

એ–૧૨ જાવેદ અહમદ ભટ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦બી, ૧૨૧ અને ૧૨૧એ, તેમજ ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૬૭ ની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૮ અને ૨૦.

૧૮. ૧૪ યુ.એ. (પી) અધિનિયમની કલમ ૪૫(૧)(૧)(૨) હેઠળ આરોપી વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ યુ.એ. (પી) અધિનિયમની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૮, ૩૯ અને ૪૦ હેઠળના ગુનાઓ બાબતે તેમજ આઈ.પી.સી.ની કલમ ૧૨૧, ૧૨૧એ અને ૧૨૪એ હેઠળના ગુનાઓ બાબતે દંપ્રસંની કલમ ૧૯૬ હેઠળ ફરિયાદ ચલાવવાની મંજૂરી ભારત સરકારના ગૃહ મંત્રાલય દ્વારા આદેશ ક્રમાંક નં.૧૧૦૧૧/૨૬/૨૦૧૭/આઈએસ–૪ તા. ૧૬મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૮ મુજબ મંજૂર કરવામાં આવી છે. દંપ્રસંની કલમ ૧૮૮ હેઠળ ફરિયાદ ચલાવવાની મંજૂરી પણ ભારતની બહાર કરવામાં આવેલા ગુનાઓ માટે ભારત સરકાર દ્વારા આદેશ ક્રમાંક નં.૧૧૦૧૧/૨૬/૨૦૧૭/આઈએસ–૪ તા. ૧૬મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૮ મુજબ મંજૂર કરવામાં આવી છે. ૧૮.૧૫ તેથી, એવી પ્રાર્થના કરવામાં આવે છે કે, માનનીય અદાલત કૃપા કરીને આઈ.પી.સી.ની કલમો ૧૨૦બી, ૧૨૧, ૧૨૧એ અને ૧૨૪એ તથા ગેરકાયદે પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ,

૧૯૬૭ની કલમો ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૮, ૩૯ અને ૪૦ હેઠળના ગુનાઓનો આરોપી અ–૧ થી અ–૧૨ વિરુદ્ધ (ફકરા ૧૮.૧૩માં દર્શાવ્યા મુજબ) સંજ્ઞાન લે, આરોપી વ્યક્તિઓ સામે પ્રક્રિયા જારી કરે અને ઉપરોક્ત આરોપી વ્યક્તિઓનો વિચારણ કરે તથા કાયદા મુજબ તેમને દંડિત કરે."

(ભારપૂર્વકતા ઇટાલિક અને બોલ્ડમાં દર્શાવવામાં આવી છે)

૨૭. પ્રતિવાદી સામેનો આરોપ આતંકવાદી કૃત્યો માટે નાણાં એકત્ર કરવાની બાબતે ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૧૭ સુધી મર્યાદિત નથી, પરંતુ ૧૯૬૭ના અધિનિયમની કલમ ૧૩, ૧૬, ૧૮, ૨૦, ૩૮, ૩૯ અને ૪૦ના સંદર્ભમાં પણ છે. કલમ ૧૩, ૧૯૬૭ના અધિનિયમના અધ્યાય ૨માં આવેલ છે. પરંતુ કલમ ૪૩ડી(૫) હેઠળ જામીન સંબંધિત વિશેષ જોગવાઈઓ ૧૯૬૭ના અધિનિયમના અધ્યાય ૪ અને ૬ હેઠળ દંડનીય ગુનાઓ અંગે આકર્ષિત થાય છે, જેમ કે કલમ ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૩૮, ૩૯ અને ૪૦. કલમ ૩૯ અને ૪૦ અધ્યાય ૬નો ભાગ બને છે, જ્યારે અન્ય કલમો (કલમ ૧૩ સિવાય) અધ્યાય ૪નો ભાગ બને છે, જેના પર વિષયક જામીનની જોગવાઈઓ લાગુ પડે છે, અને જેના મુજબ અદાલતે એવો સંતોષ નોંધવો ફરજિયાત બને છે કે એવો વિશ્વાસ કરવા માટે વાજબી આધાર છે કે આવા વ્યક્તિ સામેનો આક્ષેપ પ્રથમદ્રષ્ટ્યે સાચો છે.

૨૮. જે દસ્તાવેજો પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે તેમની તરફ ફરીએ તો, દસ્તાવેજ ડી–૧૩૨ પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) ના તે સમયના મુનશી/હિસાબનીસ ગુલામ મહંમદ ભટ્ટ (ડબલ્યુ–૨૯) ના પરિસરમાંથી જપ્ત કરાયેલ મિલકતોનું

જપ્તી મેમો છે. દસ્તાવેજ ડી–૧૩૨(એ) લીલા પાનાનો દસ્તાવેજ છે, જે ઉક્ત ગુલામ મહંમદ ભટ્ટના નિવાસસ્થાને શોધ દરમિયાન જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં વર્ષ ૨૦૧૫/૨૦૧૬ દરમ્યાન પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) ના વિદેશી યોગદાન અને ખર્ચાઓ અંગેની માહિતી સામેલ છે. આ દસ્તાવેજ પુરાવામાં ગ્રાહ્ય છે કે નહીં તે મુદ્દો વિચારણા માટેનો વિષય રહેશે. તેમ છતાં, ઉક્ત દસ્તાવેજ સિવાય, ગુલામ મહંમદ ભટ્ટ (ડબલ્યુ–૨૯) નું નિવેદન ૩૦મી ઑગસ્ટ, ૨૦૧૭ અને ૧લી નવેમ્બર, ૨૦૧૭ ના રોજ નોંધવામાં આવ્યું છે. આ તબક્કે ઉક્ત સાક્ષીની વિશ્વસનીયતા સ્વીકારવી જોઈએ કે નહીં તે પ્રશ્ન ઉઠાવી શકાય નહીં. નિવેદનમાં તેના નિવાસસ્થાનેથી મળેલી ડાયરીઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં વિવિધ પક્ષોને નોંધપાત્ર રોકડ રકમોના હસ્તાંતરણ દર્શાવવામાં આવ્યા છે, અને તે અંગે તેણે સમજાવ્યું છે કે રોકડ વ્યવહારો પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) પોતે જ સંભાળતા હતા. તેણે સ્વીકાર્યું હતું કે તેના નિવાસસ્થાનેથી લીલા રંગનો દસ્તાવેજ મળ્યો હતો, જેમાં પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) ની સહી હતી અને સંબંધિત સમયગાળા ૨૦૧૫ થી ૨૦૧૬ દરમ્યાન પ્રાપ્ત થયેલી તથા વિતરણ કરાયેલ રોકડ રકમોનો ઉલ્લેખ હતો. પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) સામેનો આરોપ એવો છે કે આરોપી એ–૩ થી એ–૧૦ ઑલ પાર્ટીઝ હુરિયત કોન્ફરન્સનો ભાગ છે, જે પોતાને રાજકીય મોરચો કહે છે, જ્યારે તેમનો કાર્યક્રમ જે એન્ડ કે ને ભારતના સંઘથી અલગ કરવાની મંઝિલ માટે અનુકૂળ વાતાવરણ ઊભું કરવાનો છે. પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧0) ને આક્ષેપિત કરાયેલ ભૂમિકા વિશાળ ષડયંત્રના ભાગરૂપે રહેવાની અને નાણાં એકત્ર કરનાર

તથા નાણાકીય માર્ગરૂપે કાર્ય કરવાની છે. જે એન્ડ કે ના હુરિયત નેતાઓ અને આતંકવાદીઓ/આતંકવાદી સંગઠનો વચ્ચેના સંબંધો તથા ભારત સરકાર સામે યુદ્ધ ચલાવવા માટેની તેમની સતત પ્રવૃત્તિઓ દર્શાવવા માટે પૂરતું સામગ્રી એકત્ર કરવામાં આવ્યું છે. જે એન્ડ કે માં આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓને અપાતા નાણાંકીય સહાય અંગે અને ખાસ કરીને પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) ની સંડોવણી અંગે, આરોપપત્રમાં નીચે મુજબ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે:

" ૧૭.૬ જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં વિભાજનવાદી અને આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ માટેનું નાણાંપૂર્તિ:

જો આતંકવાદી જૂથો માટે જાહેર પ્રચાર અને પ્રચારણા ઓક્સિજન સમાન હોય, તો આતંકવાદી નાણાંપૂર્તિ તેમનું પ્રાણરક્ત છે. આતંકવાદી નાણાંપૂર્તિ ભરતી માટે, તાલીમનું કાર્યાન્વયન અને તાલીમ શિબિરો ચલાવવા માટે, હથિયારો અને ગોળા–બારૂદની ખરીદી માટે, આતંકવાદી કૃત્યોના આયોજનના કાર્યકારી ખર્ચ અને સાધનો માટે, ગુપ્ત જાળાઓ ચલાવવા માટે, સુઆયોજિત પથ્થરમારો, શાળાઓ સળગાવવી, નિશાનાસર હુમલાઓ, ન્યાયિક પ્રક્રિયાનો સામનો કરતા આતંકવાદીઓ તથા ભૂગર્ભ સિવાયના કાર્યકરોને કાનૂની સહાય પૂરી પાડવા માટે, આતંકવાદી કામગીરીમાં માર્યા ગયેલા ઉગ્રવાદીઓ માટે અનુકંપા રકમની ચુકવણી માટે, માર્યા ગયેલા અથવા દોષિત ઠરેલા આતંકવાદીઓ અને ઉગ્રવાદીઓના પરિવારોને નિયમિત ચુકવણીઓ માટે, ધર્મગુરૂઓ માટે પ્રચારના ભંડોળ તરીકે તેમજ નાગરિક વસ્તી માટે રાહત પગલાં માટે અને કુદરતી આપત્તિના પ્રસંગે પણ ભંડોળ પૂરૂં પાડે છે. પ્રકરણમાં થયેલી તપાસથી ખુલ્યું છે

કે અલગાવવાદીઓ અશાંતિ ભભૂકતી રાખવા અને જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં ચાલુ અલગાવવાદી અને આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓને ટેકો આપવા માટે તમામ સંભવિત સ્ત્રોતોમાંથી નાણાં એકત્રિત કરી રહ્યા છે.

<u>૧૭.૬. ૧ પાકિસ્તાન તરફથી ભંડોળ:</u>

૧) હુર્રિયતના નેતાઓને પાકિસ્તાન તરફથી મધ્યસ્થ માધ્યમો મારફતે તેમજ પાકિસ્તાન હાઈ કમિશન તરફથી સીધી રીતે પણ નાણા પ્રાપ્ત થઈ રહ્યા હતા. શોધખોળ દરમિયાન ગુલામ મોહદ. ભટ્ટના રહેઠાણમાંથી જપ્ત કરાયેલા દોષારોપક દસ્તાવેજ દ્વારા આ બાબતનું સમર્થન થયું હતું. ગુલામ મોહદ. ભટ્ટ, પ્રખ્યાત હવાલા મધ્યસ્થ એવા આરોપી એ–૧૦ જહૂર અહમદ શાહ વટાલી પાસે કેશિયર–સહ–હિસાબનવિસ તરીકે કામ કરતો હતો. આ દસ્તાવેજ સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે આરોપી એ–૧૦ જહૂર અહમદ શાહ વટાલી, આરોપી એ–૧ હાફિઝ સઈદ (જમાત–ઉદ–દાવાના પ્રમુખ), આઈ.એસ.આઈ., નવી દિલ્હીમાં આવેલ પાકિસ્તાન હાઈ કમિશન તથા દુબઈ સ્થિત એક સ્ત્રોત પાસેથી નાણા પ્રાપ્ત કરતો હતો. આરોપી એ–૧૦ એ જ નાણાં જમ્મુ અને કાશ્મીરના હુર્રિયત નેતાઓ, અલગાવવાદીઓ અને પથ્થરમારો કરનારાઓને મોકલતો હતો. ઉક્ત દસ્તાવેજ તેના વ્યવસાયના નિયમિત પ્રવાહમાં જાળવવામાં આવ્યો હતો અને તેના પર આરોપી જહૂર વટાલીની સ્વહસ્તાક્ષર છે. આ દસ્તાવેજ સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે હુર્રિયતના નેતાઓને પાકિસ્તાન હાઈ કમિશનના અધિકારીઓ મારફતે તથા આરોપી એ–૧૦ જહૂર વટાલી મારફતે પાકિસ્તાન તરફથી નાણા પ્રાપ્ત થઈ રહ્યા હતા.

આરોપી એ–૧૦ ઝહૂર વટાલીની સહીની પણ ચકાસણી કરવામાં આવી છે અને નિષ્ણાતના અહેવાલ મુજબ, વિવાદિત દસ્તાવેજ પરની તેમની સહી તેમના નમૂનાકીય હસ્તલેખ તેમજ તેમના સ્વીકારેલ હસ્તલેખ સાથે મેળ ખાય છે.

૨) વધુમાં, ભારત ટુડે ટી.વી. ન્યૂઝ ચેનલના કાર્યાલય દ્વારા પૂરો પાડવામાં આવેલા ઑડિયો/વિડિયો ના અસંપાદિત સંસ્કરણની તપાસમાં પણ વિભાજનવાદી પ્રવૃત્તિઓને નાણાં પૂરાં પાડવામાં પાકિસ્તાનની ભૂમિકા પ્રકાશમાં આવી હતી, જેમાં આરોપી એ–૫ નઈમ ખાન સ્વીકાર કરે છે કે વેલીના વિભાજનવાદીઓ અને આતંકવાદીઓને પાકિસ્તાન તરફથી આર્થિક સહાય મળી રહી છે અને પ્રતિબંધિત આતંકવાદી સંસ્થા હિઝબ–ઉલ–મુજાહિદ્દીનના કમાન્ડર બુરહાન વાનીની હત્યા પછી ભારત–વિરોધી વિરોધ પ્રદર્શન અને આંદોલનો ગોઠવવા માટે તેમને અંદાજે રૂા. ૨૦૦ કરોડ મળ્યા હતા અથવા મળવાના હતા. તે વધુમાં સૌદી અરેબિયા/દુબઈથી દિલ્હી (બલીમારાન/ચાંદની ચોક) મારફતે હવાલા દ્વારા તેમની પાસે નાણાં પહોંચતા હોવાનો પણ ઉલ્લેખ કરે છે. તે સ્વીકારે છે કે એસ.એ.એસ. ગીલાની (અધ્યક્ષ, એ.પી.એચ.સી.–જી), મીરવાઈઝ ઉમર ફારૂક (એ.પી.એચ.સી.–એમ) અને યાસીન મલિક (જે.કે.એલ.એફ.) ને પાકિસ્તાન તરફથી નાણાં મળી રહ્યા છે. તે વધુમાં સ્વીકારે છે કે પાકિસ્તાન તરફથી સૂચનાઓ પહોંચાડવા અને પ્રાપ્ત કરવા માટે પાકિસ્તાન હાઈ કમિશને કેન્દ્રસ્થ ભૂમિકા ભજવી હતી. નઈમ ખાને વધુમાં જણાવ્યું હતું કે આરોપી હાફિઝ મોહમ્મદ સઈદે બુરહાન વાનીની હત્યા પછી થયેલા ભારત–વિરોધી આંદોલન દરમિયાન એસ.એ.એસ. ગીલાની, અધ્યક્ષ, એ.પી.એચ.સી.–જી ને ઓછામાં

ઓછા ૧૦–૧૨ કરોડની ચુકવણી કરીને સહાય કરી હતી. આરોપી નઈમ ખાને વધુમાં સ્વીકાર્યું હતું કે જો નાણાં પૂરાં પાડવામાં આવે, તો તે કોઈપણ સમયે વેલીમાં અશાંતિ ભભૂકાવી શકે છે.

૩) તે જ રીતે, સ્ટિંગ ઓપરેશનના ઓડિયો/વિડિયોની તપાસથી પણ આ પ્રગટ થાય છે કે આરોપી એ–૬ ફારૂક અહમદ ડાર બિટ્ટા કરાટેએ સ્વીકાર્યું હતું કે બળજબરીથી બંધો ગોઠવવા, ભારત વિરોધી વિરોધપ્રદર્શનો અને મોરચાઓ યોજવા તેમજ સુરક્ષા દળો પર પથ્થરમારો કરાવવા માટે તેની સહિત કાશ્મીર ઘાટીના વિચ્છેદવાદીઓ અને આતંકવાદીઓને પાકિસ્તાન તરફથી નાણાં મોકલવામાં આવે છે. તેણે વધુમાં દાવો કર્યો હતો કે કાશ્મીરના દરેક ભાગમાં તેના કાર્યકરો છે, જે કોઈપણ સમયે તેના આહ્વાન પર કાર્યવાહી કરી શકે છે અને ઘાટીમાં અશાંતિ ભભૂકાવી શકે છે. જ્યારે નાણાકીય સહાયની ઓફર કરવામાં આવી, ત્યારે આરોપી બિટ્ટા કરાટેએ છ મહિના સુધી અશાંતિ ભભૂકાવવા માટે રૂ. ૭૦ કરોડની માંગણી મૂકી હતી.

નયીમ ખાન અને ફારૂક અહમદ ડાર @ બિટ્ટા કરાટેના અવાજના નમૂનાઓનું ફોરેન્સિક રીતે પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે અને સીએફએસએલ અહેવાલે તેમના અવાજો સાથેની સમાનતા પુષ્ટિ કરી છે.

૪) વધુમાં, તપાસમાં ખુલાસો થયો છે કે પાકિસ્તાનના હાઈ કમિશનના સર્વોચ્ચ વરિષ્ઠ અધિકારીઓ હુર્રીયત નેતાઓ સાથે નિયમિત સંપર્કમાં હતા. નવી દિલ્હીમાં આવેલ પાકિસ્તાનનું હાઈ કમિશન નવી દિલ્હીમાં કાર્યક્રમો અને બેઠકોનું આયોજન કરતું હતું, જેમાં કાશ્મીરના હુર્રીયત નેતાઓને આમંત્રિત

કરવામાં આવતા અને તેમને નિયમિત ધોરણે સૂચનાઓ તથા નાણાં આપવામાં આવતા. આ નાણાં એ.પી.એચ.સી.ના વિવિધ સંલગ્ન જૂથોને આપવામાં આવતા હતા અને તપાસમાં ખુલાસો થયો છે કે નવી દિલ્હીમાં આવેલા પાકિસ્તાન હાઈ કમિશનના ફર્સ્ટ સેક્રેટરી કક્ષાના એક અધિકારી માધ્યમ તરીકે કાર્ય કરતા હતા અને એ–૧૦ ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી હુર્રીયત નેતૃત્વ સુધી નાણાં પહોંચાડવા માટે કુરિયર તરીકે કાર્ય કરતો હતો. ઉપર સમજાવ્યા મુજબ, આ નાણાંનો ઉપયોગ આયોજનબદ્ધ રીતે ખીણ વિસ્તારમાં વિચ્છેદવાદી અને અલગાવવાદી પ્રવૃત્તિઓ તથા અશાંતિ ભડકાવવા માટે કરવામાં આવતો હતો. એવો જ એક આમંત્રણ પત્ર પાકિસ્તાન હાઈ કમિશન તરફથી એ–૬ ફારૂક અહમદ દાર @ બિટ્ટા કરાટેના રહેઠાણમાંથી જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો:–

પાકિસ્તાનના રાષ્ટ્રીય દિવસના અવસરે પાકિસ્તાનના હાઈ કમિશનર અને

સુશ્રી સલમાન બશીર

ની સંગતનો માનપૂર્વક લાભ આપવા વિનંતી

શ્રી ફરુક અહમદ દાર

એક આવકાર સમારંભમાં

શુક્રવારે, ૨૨ માર્ચ ૨૦૧૩ના રોજ ૧૯૩૦ થી ૨૧૦૦ કલાક સુધી.

સ્થળ: આર.એસ.વી.પી.

૨/૫૦–જી, શાંતિપથ, ટેલિ. ૦૧૧–૨૪૧૨૧૮૧૯

ચાણક્યપુરી, ન્યૂ દિલ્હી ફેક્સ ૦૧૧–૨૬૮૭૨૩૩૯

વેશભૂષા:રાષ્ટ્રીય/લાઉન્જ સૂટ/યુનિફોર્મ ઈ–મેલ:પાખ્કન્ડ્ગ્મૈલ.કોમ(કૃપા કરીને આ કાર્ડ તમારી સાથે લઈને આવશો)

તપાસ દ્વારા એ પણ સ્થાપિત થયું છે કે આરોપી એ–૪ નવી દિલ્હીમાં પાકિસ્તાનના હાઇ કમિશનર સાથે સીધા સંપર્કમાં હતો અને જમ્મુ અને કાશ્મીરની પરિસ્થિતિ અંગે તેને અવગત કરાવતો હતો.

<u>૧૭.૬. પાકિસ્તાનમાં સ્થિત આતંકવાદી સંગઠનો તરફથી નાણાકીય સહાય:</u>

તપાસની પ્રક્રિયા દરમિયાન, એ પણ નિશ્ચિત કરવામાં આવ્યું છે કે જમ્મુ અને કાશ્મીરના અલગાવવાદીઓ અને વિખંડનવાદીઓ પાકિસ્તાન/પી.ઓ.કે.માંથી કાર્યરત આતંકવાદીઓ અને આતંકવાદી સંગઠનો પાસેથી પણ નાણાં પ્રાપ્ત કરતા હતા. આરોપી એ–૧૦ જહૂર વટાલી પાસે કેશિયર–કમ–હિસાબનીશ તરીકે કામ કરનાર ગુલામ મહંમદ ભટના ઘરેથી જપ્ત કરાયેલ દોષારોપક દસ્તાવેજ દર્શાવે છે કે જહૂર વટાલીએ જેઉડીના વડા અને પ્રતિબંધિત આતંકવાદી સંગઠન લશ્કર–એ–તોયબાના પ્રમુખ એવા આરોપી એ–૧ હાફિઝ સઈદ પાસેથી નાણાં મેળવ્યા હતા અને તે ભારત સંઘથી જમ્મુ અને કાશ્મીરને અલગ કરવાની વકાલત કરનાર હુરિયત નેતાઓને મોકલ્યા હતા.

<u>૧૭.૬. ૩ સ્થાનિક દાન/ઝકાત/બૈતુલમાલ:</u>

તપાસ દરમિયાન, તે સ્થાપિત થયું છે કે હુરિયતનું જિલ્લાસ્તર તેમજ સ્થાનિક સ્તરે તેના કાર્યકરોનું જાળું છે. જિલ્લા પ્રમુખો અને બ્લોક સ્તરના આગેવાનો છે, જેઓ પર ધાર્મિક તહેવારો તથા રમઝાનના મહિના દરમિયાન દાન મારફતે નાણાં

એકત્રિત કરવાની જવાબદારી છે. સુસ્થાપિત પ્રણાલીમાં રસીદ પુસ્તિકાઓ છપાવવામાં આવે છે અને કાશ્મીરના દુકાનદારો, વ્યાપારીઓ તથા રહેવાસીઓ પાસેથી નાણાં એકત્રિત કરવામાં આવે છે. તેહરીક–એ–હુરિયતના સભ્ય બનવા માટે પણ નાણાં એકત્રિત કરવામાં આવે છે. પસંદ કરાયેલા સભ્યોને રુકુન તરીકે બનાવવામાં આવે છે અને તેમને હુરિયતની વિભાજનવાદી વિચારધારાનો પ્રચાર કરવાની જવાબદારી સોંપવામાં આવે છે. આ રુકુનો મેદાની કાર્યકરો તરીકે કામ કરે છે અને બંધ તથા હડતાળ સફળ થાય તેની ખાતરી કરે છે. તેઓ સરઘસોનું નેતૃત્વ પણ કરે છે અને પથ્થરમારમાં પણ ભાગ લે છે.

તપાસથી એ પણ સ્થાપિત થયું કે વિવિધ જિલ્લા પ્રમુખો બૈતુલમાલ તરીકે પ્રતિ જિલ્લામાં રૂ. ૫ થી ૧૦ લાખ વસૂલ કરે છે. સફરજન ઉગાડનારાઓ અને વેપારીઓ પાસેથી પણ નાણાં એકત્ર કરવામાં આવે છે, જેઓને હુરિયતના કેન્દ્રીય કચેરીને દાન આપવા માટે બળજબરી કરવામાં આવે છે. આ નાણાંનો ઉપયોગ વિરોધ પ્રદર્શન અને હડતાળો આયોજન કરવા સંબંધિત વહીવટી અને કાર્યકારી હેતુઓ માટે તેમજ આતંકવાદીઓ અને તેમના પરિવારોને સહાય આપવા માટે કરવામાં આવે છે.

આરોપી એ–૪ અલ્તાફ અહમદ શાહ ફન્તૂશ પાસેથી રૂપિયા ૧,૧૫,૪૫,૦૦૦/– ની બિનહિસાબી આવકોની જપ્તીથી પણ એ દર્શાય છે કે દાનના માર્ગે નાણાં એકત્રિત કરવામાં આવી રહ્યા છે. તેવી જ રીતે, ભંડોળના સંગ્રહ સંબંધિત નોંધપોથીઓ પણ આરોપી એ–૮ મહેરાજુદ્દીન કલવાલના

મકાનમાંથી જપ્ત કરવામાં આવી હતી, જે શ્રીનગર અને ગાંદરબલ માટે તહરીક–એ–હુર્રિયતના જિલ્લા પ્રમુખ પણ હતા.

વધુમાં, તપાસની પ્રક્રિયા દરમિયાન, એ પણ સ્થાપિત થાય છે કે હુરિયતનું નેતૃત્વ જનતાને તેમના કહેવાતા સ્વતંત્રતા આંદોલન માટે દાનરૂપે ઉદારપણે નાણાં ફાળો આપવા અપીલ કરે છે. આ બાબત હુરિયત કોન્ફરન્સની વેબસાઇટ એટલે કે ડબલ્યુડબલ્યુડબલ્યુ.હુરિયતકોન્ફરન્સ.કોમ પર સ્પષ્ટપણે પ્રતિબિંબિત થાય છે, જેમાં એસ.એ.એસ. ગીલાનીનો સંદેશ દર્શાવવામાં આવ્યો છે કે "શહીદો અને કેદીઓના પરિવારોને મદદ કરો..... રમઝાનના મહિનામાં લોકો દાન આપવા માટે આગળ આવે, કારણ કે આ આંદોલનથી પ્રભાવિત લોકોની સંખ્યા મોટી છે". આથી સમર્થન મળે છે કે હુરિયત દાન દ્વારા નાણાં એકત્રિત કરી રહી છે અને તે જ નાણાંનો ઉપયોગ વિભાજનવાદી પ્રવૃત્તિઓને પ્રોત્સાહન આપવા તથા માર્યા ગયેલા અને જેલમાં બંધ આતંકવાદીઓના પરિવારોને આધાર આપવા માટે કરી રહી છે.

<u>૧૭.૬. ૪ એલઓસી વેપાર:</u>

તપાસની પ્રક્રિયા દરમિયાન, એવું સ્થાપિત થયું છે કે વિભાજનવાદી અને અલગતાવાદી નેતાઓ એલ.ઓ.સી. મારફતે નાણાં એકત્ર કરી રહ્યા છે

વેપાર દ્વારા કાશ્મીરી વેપારીઓને એલ.ઓ.સી. વિનિમય વેપાર મારફતે આયાત કરાયેલ માલમાં ઓછી ચલણકિંમત દર્શાવવાનું નિર્દેશ આપીને. તેઓ એ માલ દિલ્હી સ્થિત વેપારીઓને વેચે છે અને તેમાંથી થતો નફાનો એક હિસ્સો હુરિયત નેતાઓ તથા અન્ય વિચ્છેદવાદીઓ સાથે વહેંચવામાં આવે છે, જેનો ઉપયોગ

ત્યારબાદ ભારતવિરોધી પ્રચાર માટે, વિરોધ પ્રદર્શન અને પથ્થરમારો આયોજિત કરવા માટે જનતાને એકત્રિત કરવા માટે તથા માર્યા ગયેલા/જેલબંધીમાં રહેલા આતંકીઓના પરિવારોને સમર્થન આપવા માટે કરવામાં આવે છે. શ્રીનગર, નવી દિલ્હી તથા દેશના અન્ય ભાગોમાં અને વિદેશમાં સ્થિત હવાલા સંચાલકોનો ઉપયોગ આ રીતે ઉત્પન્ન થયેલ નાણાંના હસ્તાંતરણ માટે કરવામાં આવે છે. તપાસમાં ખુલ્યું છે કે તૃતીય પક્ષના માલના વેચાણનો આશરો લઈને, ઓછું વજન દર્શાવીને, ઓછી ચલણકિંમત દર્શાવીને, મોટા પાયે રોકડ વ્યવહારો કરીને અને હિસાબી નોંધોના જતનમાં અનિયમિતતાઓ આચરીને આ નાણાં ઉત્પન્ન કરવામાં આવે છે. આ કાર્યપદ્ધતિના પરિણામે ભારત તરફ વિશાળ પ્રમાણમાં વધારાની રોકડ રકમ ઉત્પન્ન થાય છે, જેને પછી વિવિધ ઔપચારિક બેંકિંગ માધ્યમો તેમજ રોકડ વહનકારો અને હવાલા દલાલો મારફતે જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં સક્રિય વિચ્છેદવાદીઓ અને અલગાવવાદીઓ સુધી પહોંચાડવામાં આવે છે.

તપાસમાં ખુલાસો થયો છે કે એલ.ઓ.સી. પારના વેપારમાં સંકળાયેલા નોંધપાત્ર સંખ્યાના વેપારીઓના સરહદ પાર એવા સગાસંબંધીઓ છે, જેઓ પ્રતિબંધિત આતંકવાદી સંગઠનો, ખાસ કરીને હિઝબ–ઉલ–મુજાહિદીન, સાથે નજીકથી સંકળાયેલા છે. તપાસમાં એ પણ ખુલાસો થયો છે કે કેટલાક ભૂતપૂર્વ આતંકવાદીઓ અને તેમના કુટુંબના સભ્યો પ્રોક્સી કંપનીઓનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે અને વેપારીઓ તરીકે નોંધાયેલા છે. તપાસ દરમ્યાન, એલ.ઓ.સી. વેપાર માર્ગનો ઉપયોગ ગેરકાયદેસર માલ અને હથિયારોની દાણચોરી માટે

કરવામાં આવતો હોવાનો મુદ્દો પણ પ્રકાશમાં આવ્યો છે. એલ.ઓ.સી. વેપારમાં થયેલી અનિયમિતતાઓ સંબંધે અલગ તપાસ ચાલી રહી છે.

<u>૧૭.૬. ૫ હવાલા:</u>

ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત સ્ત્રોતો અને માર્ગો સિવાય, અલગાવવાદીઓ જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં ભારતવિરોધી પ્રવૃત્તિઓને પ્રોત્સાહન આપવા માટે વિદેશસ્થિત સ્થાનોમાંથી ભારતમાં નાણાં લાવવા હવાલા જાળ અને માધ્યમો પર ભારે નિર્ભર રહે છે.

૧) તપાસની પ્રક્રિયા દરમિયાન, એવું નિશ્ચિત કરવામાં આવ્યું કે આરોપી એ–૧૦ જહૂર અહમદ શાહ વટાલી એવો જ એક માધ્યમ છે. તેના કેશિયર–કમ–હિસાબનીશ, એટલે કે ગુલામ મોહદ. ભટ્ટના ઘરમાંથી, જહૂર અહમદ શાહ વટાલીને પાકિસ્તાની સ્થાપનાઓ અને આતંકવાદી સંસ્થાઓ તરફથી પ્રાપ્ત થયેલ વિદેશી ફાળો તથા તેનું જમ્મુ અને કાશ્મીરના હુરિયત નેતાઓ અને વિભાજનવાદીઓને આગળ પ્રેષણ કરવાના સંબંધમાં દોષારોપક દસ્તાવેજની જપ્તી, સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે તે વિદેશમાંથી ભારતમાં નાણાં પ્રેષિત કરીને વિભાજનવાદી પ્રવૃત્તિઓને પ્રોત્સાહન આપવા અને ભારત સરકાર સામે યુદ્ધ છેડવા માટે સક્રિય માર્ગરૂપ હતો.

૨) તપાસની પ્રક્રિયા દરમિયાન એ બહાર આવ્યું છે કે આરોપી એ–૧૦ ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી દ્વારા ઓફ–શોર સ્થળોથી ભારતમાં નાણાં લાવવામાં આવતા હતા અને તે પોતાના દ્વારા શરૂ કરાયેલ અનેક પેઢીઓ અને કંપનીઓ મારફતે તેમના સ્તરીકરણ દ્વારા લાવવામાં આવતા હતા. એ નિશ્ચિત કરવામાં

આવ્યું કે ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી પાસે જે એન્ડ કે બેન્કમાં એન.આર.ઈ. ખાતા ક્રમાંક ૦૨૫૨૦૪૦૨૦૦૦૦૦૫૦૫ છે અને તેને આ ખાતામાં ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૩ સુધી અજ્ઞાત સ્ત્રોતોથી રૂા.૯૩,૮૭,૬૩૯.૩૧/- જેટલી વિદેશી રકમની આવકો પ્રાપ્ત થઈ હતી.

૩) તપાસની પ્રક્રિયા દરમિયાન, આ બાબત પણ નિશ્ચિત કરવામાં આવી હતી કે આરોપી જહૂર અહમદ શાહ વટાલી પોતાની માલિકીની ફર્મ, અર્થાત્ ટ્રિસન ઈન્ટરનેશનલ, શ્રીનગરમાં 'અન્ય આવક' હેઠળ વિદેશી રકમપ્રેષણ દર્શાવતો હતો. તેના બેંક ખાતાઓના વિશ્લેષણ પરથી આ નિશ્ચિત કરવામાં આવ્યું છે કે વર્ષ ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૬ દરમિયાન આરોપી જહૂર અહમદ શાહ વટાલીને વિવિધ ખાતાઓમાં રૂપિયા ૨,૨૬,૮૭,૬૩૯.૩૧ જેટલી વિદેશી રકમપ્રેષણ પ્રાપ્ત થઈ હતી. વર્ષ ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૩ દરમિયાન જહૂર અહમદ શાહ વટાલીના જે એન્ડ કે બેંક ખાતેના ખાતા ક્રમાંક એન.આર.ઈ.-૦૨૫૨૦૪૦૨૦૦૦૦૦૫૦૫ માં રૂપિયા ૯૩,૮૭,૬૩૯.૩૧/- ની રકમ જમા થઈ હતી. તેના પુત્ર, અર્થાત્ યાવર જહૂર શાહ વટાલી માટે જમા કરાવેલી ફી સામે, ૦૯.૦૪.૨૦૧૩ ના રોજ આચાર્ય શ્રી ચંદર કોલેજ ઑફ મેડિકલ સાયન્સિસ (એએસસીઓએમએસ), જમ્મુના ખાતા ક્રમાંક ૧૨૧૩૦૪૦૧૦૦૦૦૦૨૨૯ માં એન.ઈ.એફ.ટી. મારફતે રૂપિયા ૧૪ લાખ રકમ મોકલવામાં આવી હતી. આરોપી જહૂર અહમદ શાહ વટાલીના જે એન્ડ કે બેંક ખાતેના ચલણ ખાતા ક્રમાંક સીડીજ૫૦૮ માં રૂપિયા ૬૦ લાખ રકમ મોકલવામાં આવી હતી. ટ્રિસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન્સ પ્રા. લિ.ના ખાતા

ઓટીએન-૧૦૧૬૨ માં રૂપિયા ૫ લાખ રકમ મોકલવામાં આવી હતી. તપાસમાં ખુલાસો થયો છે કે આ બધી વિદેશી રકમપ્રેષણ અજ્ઞાત સ્ત્રોતોમાંથી છે.

૪) તપાસની પ્રક્રિયા દરમિયાન, એ પણ પ્રકાશમાં આવ્યું કે ૦૭.૧૧.૨૦૧૪ના રોજ, ઓમ પ્રકાશ કપૂરના પુત્ર નવલ કિશોર કપૂર, રહેવાસી પી.ઓ. બોક્સ-૮૬૬૯, અમાન, યુ.એ.ઈ., એ ટ્રિસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન્સ પ્રા. લિ. સાથે તેના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી મારફતે બુડગામના સોઝેથ ગોરીપોરા નાગબાલ ખાતે આવેલી ૨૦ કનાલ જમીનનો એક ભાગ લીઝ પર લેવા માટે એક કરારમાં પ્રવેશ કર્યો, જેમાં રૂ. ૬ કરોડ પ્રીમિયમ તરીકે અને રૂ. ૧૦૦૦/- વાર્ષિક ભાડા તરીકે, પ્રારંભિક ૪૦ વર્ષની અવધિ માટે, જેને પક્ષકારો વચ્ચે પરસ્પર સંમતિ મુજબ વધારી શકાય તેવી શરતે, પ્રતિફળ નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. આ કરારમાં, મેસર્સ ટ્રિસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન્સ પ્રા. લિ.ને પ્રશ્નાધીન જમીનના આ ભાગનો સંપૂર્ણ માલિક જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો. શ્રી નવલ કિશોર કપૂરે વર્ષ ૨૦૧૩ થી ૨૦૧૬ વચ્ચે ૨૨ હપ્તાઓમાં કુલ રૂ. ૫.૫૭૯ કરોડની રકમ આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલીને મોકલી હતી.

૫) તપાસ દરમિયાન એવું નિશ્ચિત કરવામાં આવ્યું કે ઉક્ત કંપનીના બેલેન્સ શીટ મુજબ એમ/એસ ટ્રાઇસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન્સ પ્રા. લિ.ના નામે કોઈ જમીન અસ્તિત્વમાં નથી. (એ.વાય. ૨૦૧૧-૧૨ થી ૨૦૧૬-૧૭). વધુમાં એવું પણ નિશ્ચિત કરવામાં આવ્યું કે રૂપિયા ૫,૫૭,૯૦,૦૦૦ જેટલી મોટી રકમ, અર્થાત્ રૂ. ૫,૫૭,૯૦,૦૦૦, નવલ કિશોર કપૂરે અજ્ઞાત સ્ત્રોતોમાંથી એકત્ર કરી હતી અને ૨ વર્ષના ગાળામાં આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલીને

એવી જમીન ભાડાપટ્ટે લેવા માટે મોકલવામાં આવી હતી, જે કરારમાં પ્રથમ પક્ષ તરીકે દર્શાવાયેલ કંપનીના નામે તો અસ્તિત્વમાં જ નથી, તેમજ કરાર પોતે જ કાનૂની માન્યતાથી વંચિત છે. આથી તે સાબિત થાય છે કે ઉક્ત કરાર આરોપી ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલીએ અજ્ઞાત સ્ત્રોતોમાંથી વિદેશી રકમ ભારત લાવવા માટે બનાવેલ એક 'આવરણ' હતો.

૬) તપાસની પ્રક્રિયા દરમિયાન એ પણ નિશ્ચિત થયું છે કે આરોપી એ-૧૦ ઝહૂર અહમદ શાહ વટાલી સંબંધી પેઢીઓની ઓડિટ કરાયેલ હિસાબી પત્રકો પર હસ્તાક્ષર કરનાર ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટે, અર્થે મે. ટ્રાઈસન ઈન્ટરનેશનલ (૨૦૧૩-૧૪ અને ૨૦૧૫-૧૬), ટ્રાઈસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન્સ પ્રા. લિ. (૨૦૧૩-૧૪ અને ૨૦૧૫-૧૬), મે. ૩વાય (૨૦૧૨-૧૩, ૨૦૧૩-૧૪ અને ૨૦૧૫-૧૬) અને મે. યાસિર એન્ટરપ્રાઈઝિસ (૨૦૧૩-૧૪ અને ૨૦૧૫-૧૬), કોઈપણ આધારરૂપ દસ્તાવેજો જોયા વિના એવું કર્યું હતું. આ કંપનીઓનાં હિસાબી પત્રકો તેને શ્રીનગર સ્થિત વિઝકિડ ઓફિસમાંથી એક મુશ્તાક મીર, કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ અને શબીર મીર, ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા ઈ-મેલ મારફતે મોકલવામાં આવતા હતા અને તેને કોઈ દસ્તાવેજો દર્શાવ્યા વિના દિલ્હીમાં તે પર હસ્તાક્ષર કરવા કહેવામાં આવ્યું હતું.

આથી સ્પષ્ટ રીતે દર્શાય છે કે ઝહૂર વટાલી અજ્ઞાત સ્ત્રોતોમાંથી પ્રાપ્ત થયેલી રકમ ભારતને મોકલી રહ્યો હતો.

૭) તપાસમાં આ બાબત પણ બહાર આવી છે કે નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૦-૧૧ દરમિયાન, આરોપી એ-૧૦ જહૂર અહમદ શાહ વાટાલી અને તેના

પરિવારજનોની માલિકીની ફર્મ, એટલે કે ટ્રાઈસન ફાર્મ્સ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન્સ પ્રા. લિ. એ કંપનીના નિયામકો, એટલે કે આરોપી જહૂર અહમદ શાહ વાટાલી, તેની પત્ની સર્વા બેગમ તથા તેના પુત્રો યાસિર ગફ્ફાર શાહ, યાવર જહૂર અને યામીન જહૂર પાસેથી રોકડ તથા ચેક બન્ને સ્વરૂપે રૂ.૨,૬૫,૫૫,૫૩૨/-ની બિનજામીનદાર ઉધાર રકમ ઊભી કરી હતી અને તે જ રકમ જે એન્ડ કે બેન્કના હિસાબી પુસ્તકોમાં દર્શાવાયેલ રૂ.૨,૯૪,૫૩,૩૫૩/-ની જામીનદાર ઉધાર રકમની પરતફેર માટે વપરાઈ હતી. નિયામકો પાસે આવેલી આ રકમનો સ્ત્રોત આરોપી જહૂર અહમદ શાહ વાટાલી દ્વારા સંતોષકારક રીતે સમજાવવામાં આવી શક્યો ન હતો. ૮) આરોપી એ-૧૦ જહૂર અહમદ શાહ વાટાલીના ઘરેથી આઈએસઆઈના અધિકારીઓની યાદી તથા એ.આઈ. શાફી ગ્રુપના માલિક તારિક શાફી દ્વારા પાકિસ્તાન હાઈ કમિશનને સંબોધિત અને જહૂર વાટાલીને વિઝા મંજૂર કરવાની ભલામણ કરતું એક પત્ર જપ્ત થવાથી તેની પાકિસ્તાની સ્થાપત્ય સાથેની નિકટતા દર્શાય છે. અહીં ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય છે કે તારિક શાફીનું નામ વિદેશી ફાળો સંબંધિત તે દસ્તાવેજમાં પણ દર્શાય છે, જે જહૂર વાટાલીના રોકડિયા-સહ-હિસાબનિશ, એટલે કે ગુલામ મોહદ. ભટ્ટના ઘરેથી જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો. "

(ભાર ભારપૂર્વક અને ઘાટા અક્ષરે આપેલ છે)

૨૯. આ આક્ષેપોના સંદર્ભમાં, ગુલામ મહંમદ ભટ્ટના રહેઠાણમાંથી મળેલ ડાયરીઓની નોંધ અને લીલા રંગનો દસ્તાવેજ મહત્વનો છે. વધુમાં, પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) ના પરિસરમાંથી શોધખોળ અને જપ્ત કરાયેલા

સામાન/દસ્તાવેજોની જપ્તી સંબંધે તા. ૩ જૂન, ૨૦૧૭નો ડી–૩/૬ તરીકે વર્ણવાયેલ જપ્તી મેમો, પ્રતિવાદીની પ્રવૃત્તિઓ, જેમાં તેના નાણાકીય વ્યવહારોનો પણ સમાવેશ થાય છે, તેનો ભેદ ઉઘાડે છે. ડી–૩જી/૨૦ તરીકે વર્ણવાયેલ અન્ય એક નિર્ણાયક દસ્તાવેજ પ્રતિવાદી પાસેથી મેમો ડી–૩ હેઠળ જપ્ત કરાયેલ સંપર્ક ડાયરી છે, જેમાં પાકિસ્તાન નેશનલનું નામ અને સંપર્ક "તારિક શફી ૦૦૯૨૪૨૫૭૬૫૦૨૨...૨૬એ" સમાવાયેલ છે, જેનું નામ દસ્તાવેજ ડી–૧૩૨(એ)/૨૩ માં પણ દર્શાય છે. "૦૦૯૨" કોડ પાકિસ્તાનને સંબંધિત છે. પ્રતિવાદી પાસેથી મેમો ડી–૩ હેઠળ બીજી એક સંપર્ક ડાયરી પણ જપ્ત કરવામાં આવી હતી, જેમાં પાનું ડી–૩એચ/૨૮ પર એ જ નામ અને સંપર્ક, એટલે કે, "તારિક શફી ૦૦૯૨૩૦૦૮૪૫૯૭૭૫/ ૦૦૯૨૪૨૫૭૬૫૦૨૨" દર્શાવવામાં આવેલ છે. દસ્તાવેજો ડી–૩જે થી ડી–૩જે/૫ પણ આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓમાં પ્રતિવાદીની સંડોવણી દર્શાવે છે, જેમાં એ બાબતનો પણ સમાવેશ થાય છે કે ભૂતકાળમાં તેના વિરુદ્ધ ટાડાના ત્રણ ગુનાઓ નોંધાયા હતા અને તેમની તપાસ કરવામાં આવી હતી, તથા જે એન્ડ કે પી.એસ.એ., ૧૯૭૮નો એક કેસ પણ હતો. વડી અદાલતે આ આધાર પર ભૂલથી આગળ કાર્યવાહી કરી કે આરોપપત્રમાં પ્રતિવાદી વિરુદ્ધના અન્ય કોઈ ફોજદારી કેસનો ઉલ્લેખ જ નથી. વધુમાં, આરોપપત્ર સાથે ડી–૯બી અને ડી–૯સી દસ્તાવેજો જોડાયેલા છે, જે પૂર્વ આતંકવાદી અફતાબ હિલાલી શાહ @ શાહિદ–ઉલ–ઈસ્લામ (એ–૩) ના એ.કે.–૪૭ પકડી રાખેલા અને અન્ય આતંકવાદીઓ સાથે દેખાતા ફોટોગ્રાફ્સ છે. આ ફોટોગ્રાફ્સ તા. ૩ જૂન, ૨૦૧૭ના રોજ ઉક્ત પૂર્વ આતંકવાદીના

રહેઠાણમાંથી જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદ પક્ષનો કેસ એવો છે કે પ્રતિવાદી (આરોપી ક્રમાંક ૧૦) ઉક્ત પૂર્વ આતંકવાદી અફતાબ હિલાલી શાહ @ શાહિદ–ઉલ–ઇસ્લામ (એ–૩) સાથે સતત સંપર્કમાં હતો, જે ઉપર દર્શાવાયેલા પરસ્પર–સંબંધિત ચાર્ટમાંથી નોંધાય છે. આ હકીકતનો આધાર સી.ડી.આર. વિશ્લેષણ અહેવાલથી મળે છે, જે આરોપપત્રનો પણ એક ભાગ છે. આરોપપત્રમાં ડી–૧૮૫/૧૦ દસ્તાવેજ પણ છે, જે આરોપી નઈમ ખાન (એ–૫) ની ન્યાયવિજ્ઞાનિક વિશ્લેષણ દ્વારા પ્રાપ્ત કરાયેલ સંપર્ક યાદી છે, જેમાં હુરિયત પક્ષ સાથે સંકળાયેલા વ્યક્તિઓના મોબાઇલ નંબરો તથા એક મુદાસિર ચીમા પાકનો નંબર છે, જે અન્ય કોઈ નહીં પરંતુ પાકિસ્તાન હાઇ કમિશનનો પ્રથમ સચિવ છે. તેનું નામ પણ દસ્તાવેજ ડી–૧૩૨(એ)/૨૩ માં દર્શાય છે. નિયુક્ત અદાલતે, ઉપરોક્ત દસ્તાવેજોની નોંધ લેતાં ઉપરાંત, અન્ય દસ્તાવેજો તથા સંભવિત સાક્ષીઓના નિવેદનો (ડબ્લ્યુએસ–૧, ૨૮, ૨૯, ૩૮, ૩૯, ૪૩, ૪૪, ૪૮ અને ૫૨) ની પણ નોંધ લીધી હતી. વડી અદાલતે તે સામગ્રીની મૂલવણી કરી નથી, જેને નિયુક્ત અદાલતે સ્વીકારીને એવો અભિપ્રાય નોંધ્યો હતો કે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રથમદષ્ટ્યે સાચો છે એવો વિશ્વાસ રાખવા માટે વાજબી આધાર ઉપલબ્ધ છે. નિયુક્ત અદાલતે આ રીતે વ્યક્ત કરેલ દષ્ટિકોણ અમને સ્વીકાર્ય છે. એટલું નોંધવું પૂરતું છે કે વડી અદાલતે નબળો અભિગમ અપનાવ્યો હતો – પ્રથમ દસ્તાવેજ ડી–૧૩૨(એ) ને અવગણીને અને ત્યારબાદ કલમ ૧૬૧ હેઠળ નોંધાયેલા સાક્ષીઓના નિવેદનો તેમજ તપાસ એજન્સી દ્વારા સીલબંધ કવરમાં રજૂ કરાયેલા કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા

નિવેદનોને પણ અવગણીને. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, વડી અદાલતે સામગ્રી/પુરાવાની સમસ્તતાનો વિચાર કરવો જોઈએ હતો, જે દર્શાવતી હતી કે પ્રતિવાદી જણાવેલ ગુનાઓના કૃત્યમાં સંકળાયેલ હતો અને વધુ વિશાળ ષડયંત્રનો સભ્ય હતો, તેમજ આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ માટે નાણા એકત્ર કરવા અંગે કલમ ૧૭ હેઠળના ગુનામાં પણ સંડોાયેલ હતો.

૩૦. નિરંજન સિંહ કરમ સિંહ પંજાબી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, અદાલતે મૂળતઃ "ડિસ્ચાર્જ" ના તબક્કે નીચલી અદાલત દ્વારા કરવામાં આવતી તપાસની વ્યાપ્તિ અને પરિધિ પર વિચાર કર્યો હતો. તે સંદર્ભમાં, અદાલતે ઉક્ત ચુકાદાના ફકરા ૬ અને ૮ માં કરેલ અવલોકનો તે મુજબ જ સમજવાના છે. જોકે, હાલના કેસમાં, અમને જામીન માટેની પ્રાર્થના પર ૧૯૬૭ ના અધિનિયમની કલમ ૪૩ડી(૫) ના ઉપબંધના તાત્પર્યના સંદર્ભમાં વિચાર કરવા માટે આવાહિત કરવામાં આવ્યા છીએ, જે ફરજીયાત કરે છે કે ૧૯૬૭ ના અધિનિયમના પ્રકરણ ૪ અને ૬ સાથે સંબદ્ધ ગુનાના આચરણમાં સંકળાયેલ આરોપી વ્યક્તિને જામીન પર અથવા બોન્ડ પર મુક્ત કરવામાં આવશે નહીં. તેમ છતાં, અદાલત આવા આરોપીને માત્ર ત્યારે જ જામીન પર મુક્ત કરી શકે, જો કેસ ડાયરી અને/અથવા ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળ કરવામાં આવેલ અહેવાલના પરિશીલન પરથી તેવો અભિપ્રાય બને કે એવી વ્યક્તિ વિરુદ્ધનો આરોપ પ્રથમદષ્ટ્યા સત્ય છે એવું માનવા માટે "વાજબી આધાર નથી". તેના વિરુદ્ધ, જો અદાલતના અભિપ્રાય મુજબ એવી વ્યક્તિ વિરુદ્ધનો આરોપ પ્રથમદષ્ટ્યા સત્ય છે એવું માનવા માટે વાજબી આધાર હોય, તો જામીન મંજૂર કરવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો

નથી, કારણ કે આવા કેસોમાં જામીન નહીં આપવાની ઉપબંધના પ્રથમ ભાગ હેઠળની મનાઈ અમલમાં આવશે.

૩૧. કલમ ૪૩ડી(૫) માં સમાયેલ વિશેષ જોગવાઈઓના પરિપ્રેક્ષ્યમાં, ફરિયાદ પક્ષ એ દર્શાવવામાં સમર્થ રહ્યો નથી કે તેના વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રથમદ્રષ્ટ્યા સત્ય હોવાનું દર્શાવવા માટે વાજબી આધાર અસ્તિત્વમાં છે, એવું પ્રદર્શિત કરવાની બાબતમાં આરોપી પર ઊંચો ભાર છે, તે હકીકત કે. વીરાસ્વામી (ઉપરોક્ત) માં પ્રતિપાદિત કાનૂની સ્થિતિમાં કોઈ ફેરફાર કરતી નથી; તે મુજબ આરોપપત્રમાં પુરાવાનું વિગતવાર વિશ્લેષણ સમાયેલ હોવું આવશ્યક નથી. જામીન માટેની અરજી પર વિચાર કરતી અદાલતે, ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળના અહેવાલ સાથે તપાસ એજન્સી દ્વારા રજૂ કરાયેલ સામગ્રી/પુરાવાની સમગ્રીરૂપે મૂલવણી કરીને, નામિત આરોપી વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રથમદ્રષ્ટ્યા સત્ય છે કે નહીં તે અંગે માનવા યોગ્ય વાજબી આધાર છે કે કેમ, તે વિષયક પોતાનું મંતવ્ય રચવાનું રહે છે.

૩૨. હિતેન્દ્ર વિષ્ણુ ઠાકુર (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, અદાલતને ચુકાદાના પ્રારંભિક પરિચ્છેદમાં નોંધાયેલા નીચેના પ્રશ્નો પર વિંચાર કરવા આહ્વાન કરવામા આવ્યું હતું, એટલે કે:

"ફોજદારી અપીલો અને વિશેષ અનુમતિ અરજીઓ (ફોજદારી) ના આ સમૂહમાં, અમારા વિચાર માટે આવશ્યક એવા ત્રણ અર્થપૂર્ણ પ્રશ્નો આ છે: (૧) આતંકવાદી અને વિક્ષેપકારક પ્રવૃત્તિઓ (નિવારણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૭ ની કલમ ૩(૧) ની જોગવાઈઓ ક્યારે લાગુ પડી શકે

(આગળથી જેને ટાડા તરીકે ઉલ્લેખવામાં આવશે) લાગુ પડશે કે કેમ? (૨) ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૬૭(૨) માં કલમ ૨૦(૪)(બી) માં ફેરફાર કરીને અને ૨૦(૪)(બીબી) તરીકે નવી જોગવાઈ ઉમેરીને કરાયેલ ૧૯૯૩નું સુધારણું, બાકી રહેલા કેસોમાં લાગુ પડે છે કે કેમ, અર્થાત્ શું તે પૂર્વલક્ષી અમલ ધરાવે છે? અને (૩) નિયુક્ત અદાલત સમક્ષ રજૂ કરાયેલા આરોપીને જામીન મંજૂર કરવાની બાબતમાં ટાડાની કલમ ૨૦(૪) અને કલમ ૨૦(૮) નો સાચો વ્યાપ અને પરિઘ શું છે, તેમજ કલમ ૨૦(૪) હેઠળ જામીન મંજૂર કરવાની અરજી અને કલમ ૨૦(૪) ની ઉપકલમ (બીબી) હેઠળ ફરિયાદ પક્ષને વધુ તપાસ માટે સમયવધારો મંજૂર કરવાની અરજીનો વિચાર કરતી વખતે નિયુક્ત અદાલતે કયા પરિબળો ધ્યાનમાં રાખવાના હોય છે, અને અનુસંગિક રીતે શું ટાડાની કલમ ૨૦(૮) માં સમાવિષ્ટ શરતો અધિનિયમની કલમ ૨૦(૪) હેઠળ જામીન મંજૂરીને પણ નિયંત્રિત કરે છે? અમે આ પ્રશ્નોને ક્રમશઃ વિચારણા માટે હાથ ધરશું"

મૂળભૂત રીતે ધ્યાન એવા મુદ્દાઓ પર હતું, જે કાયદેસર નિર્ધારિત અવધિની અંદર આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં થયેલી નિષ્ફળતાના આધાર પર જામીન માટેની અરજીના વિચાર માટે પ્રાસંગિક હતા. ખરેખર, પ્રશ્નોમાંનો એક પ્રશ્ન વિશેષ અધિનિયમ ટાડા હેઠળ દંડનીય ગુનાના સંદર્ભમાં જામીન મંજૂર કરવા સંબંધિત જોગવાઈઓના વ્યાપ અંગે હતો. તેની ચર્ચા અહેવાલિત ચુકાદાના પરિછેદ ૧૩ અને ૧૪ માં કરવામાં આવી છે, જે આ મુજબ છે:

“૧૩. તેથી, આ તબક્કે અમે નિયુક્ત અદાલતોને એ અંગે એક ચેતવણીરૂપ શબ્દ આપવા ઇચ્છીએ છીએ કે માત્ર એટલા માટે ટાડાની જોગવાઈઓનો આશરો ન લેવો જોઈએ કે તપાસ અધિકારી તપાસના કોઈક તબક્કે, ઘણી વાર જામીન, આગોતરા હોય કે અન્યથા, મંજૂર થવાનો વિરોધ કરતી વખતે, કોઈ આરોપિત વ્યક્તિ વિરુદ્ધ ટાડાની એ જ (સિક કેટલીક) જોગવાઈઓ હેઠળનો ગુનો ઉમેરવાનું પસંદ કરે છે. નિયુક્ત અદાલતોએ હંમેશા નોંધ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીનું કાળજીપૂર્વક વિચારણ કરવું જોઈએ અને ટાડાની જોગવાઈઓ પ્રથમદષ્ટ્યા પણ આકર્ષિત થાય છે કે કેમ તે જોવા માટે પોતાના મનનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ.

૧૪. અધિનિયમમાં, અધિનિયમ હેઠળ નિર્દિષ્ટ કેસો અથવા કેસોના વર્ગ અથવા જૂથનો વિચારણો કરવા માટે, કેન્દ્રીય સરકાર અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામા દ્વારા એક અથવા વધુ નિયુક્ત અદાલતોની રચનાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. અધિનિયમ હેઠળ અથવા તેના હેઠળ બનાવવામાં આવેલા કોઈપણ નિયમ હેઠળ દંડનીય દરેક ગુનો, ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૨(સી) ના અર્થમાં, ઓળખપાત્ર ગુનો હોવાનું અધિનિયમ નિર્ધારિત કરે છે. સંહિતા અથવા તે સમય માટે અમલમાં રહેલા અન્ય કોઈપણ કાયદામાં રહેલી કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, કોઈપણ અન્ય અદાલતમાં (નિયુક્ત અદાલત ન હોય તેવી) આરોપી વિરુદ્ધના અન્ય કોઈપણ કેસના વિચારણા ઉપર પ્રાધાન્ય આપી, અધિનિયમ હેઠળના આવા બધા ગુનાઓનો વિચારણો કરવાની અધિકારિતા અધિનિયમ દ્વારા નિયુક્ત અદાલતમાં નિહિત કરવામાં આવી છે. નિયુક્ત અદાલતોને, તેઓ દ્વારા વિચારણાયોગ્ય એવા અને

ત્રણ વર્ષથી વધુ ન હોય તેવી અવધિ માટેના કારાવાસથી અથવા દંડથી અથવા બન્નેથી દંડનીય ગુનાઓનો, ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૨૬૦(૧) અથવા ૨૬૨ માં રહેલી કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, સંહિતામાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયા અનુસાર સંક્ષિપ્ત રીતથી વિચારણો કરવાની જે સત્તા આપવામાં આવી છે, તથા અધિનિયમની કલમો ૨૬૩-૨૬૫ ની જોગવાઈઓ લાગુ કરવામાં આવી છે, તે એક નોંધપાત્ર વિસંગતિરૂપ પ્રસ્થાન છે. અધિનિયમની કલમ ૧૯(૧) મુજબ, અંતરિમ ન હોય એવા કોઈપણ ચુકાદા, સજા અથવા આદેશ વિરુદ્ધ સીધી સર્વોચ્ચ અદાલતમાં અપીલનો અધિકાર દર્શાવે છે કે ટાડા હેઠળના ગુનાઓને સંસદે કેટલી ગંભીરતાથી લીધા છે. તેથી, ટાડા હેઠળના ગુનામાં આરોપપત્ર મૂકતા પહેલાં નોંધ પરના સામગ્રીની કાળજીપૂર્વક છણાવટ કરવા અને તપાસ એજન્સી પાસે ઉપલબ્ધ પુરાવા તથા દસ્તાવેજો પર મનન કરવા માટે નિયુક્ત અદાલતો પર વધારાની સાવચેતી રાખવાની કઠોર ફરજ મૂકવામાં આવી છે. અધિનિયમની કડક જોગવાઈઓ તથા અધિનિયમ હેઠળના ગુનાઓ માટે નિર્ધારિત વધારેલી સજા, નિયુક્ત અદાલતનું કાર્ય વધુ જ ભારરૂપ બનાવે છે, કારણ કે ગુનો જેટલો ગંભીર હોય તેટલી વધુ કાળજી લેવાઈ જવી જોઈએ કે આરોપી વ્યક્તિ વિરુદ્ધ આરોપ ઘડવામાં આવે તે પહેલાં તે ગુનો કડકપણે અધિનિયમની સીમાઓમાં જ આવતો હોવો જોઈએ. જ્યાં નિયુક્ત અદાલત નોંધ પરના સામગ્રીના આધારે પ્રથમદર્શનીય કેસ પણ બને છે એવી નોંધ કર્યા વિના, માત્ર તપાસ એજન્સીના નિવેદનના આધારે, ટાડાની કોઈપણ જોગવાઈ હેઠળ આરોપી વિરુદ્ધ આરોપપત્ર મૂકવાની દિશામાં આગળ વધે છે, ત્યાં તે માત્ર

તપાસ એજન્સીના ટપાલ કચેરી સમાન કાર્ય કરે છે અને ‘આતંકવાદી’ પ્રવૃત્તિઓમાંથી ઊભા થતા પડકારને પહોંચી વળવા કરતાં વધુ નુકસાન કરે છે, આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓને નિર્વારિત કરવાને બદલે. આવા કેસોમાં ઉપાય પોતે જ રોગ કરતાં વધુ ઘાતક સાબિત થાય અને રાજ્ય દ્વારા ટાડાની જોગવાઈઓના દુરુપયોગના આક્ષેપને સ્વીકાર્યતા મળે, જે ગુનેગાર તથા સમાજ બન્ને માટે અહિતકારક બને. તેથી, તપાસ એજન્સી પર ફરજ છે કે તે તપાસ દરમ્યાન તેની દ્વારા સંકલિત કરવામાં આવેલા સામગ્રીના આધારે નિયુક્ત અદાલતને સંતોષે, અને માત્ર

તપાસ એજન્સી દ્વારા રચાયેલ મત એવો હોવો જોઈએ કે ‘આતંકવાદી’ ની પ્રવૃત્તિ ટાડા ની જોગવાઈઓના પરિમાણોમાં કડક રીતે આવે છે, ત્યાર બાદ જ ટાડા હેઠળ કોઈ આરોપી સામે આરોપપત્ર રજૂ કરવાની કાર્યવાહી કરવામાં આવે. નિયુક્ત અદાલતે, ટાડા હેઠળ આવતાં ગુનાઓ માટે કોઈ આરોપી સામે આરોપપત્ર ઘડવાની કાર્યવાહી આગળ વધારે તે પહેલાં, પોતાના સમક્ષ નોંધપોથી પર રહેલી સામગ્રીના આધારે પ્રથમદષ્ટ્યા કેસ અસ્તિત્વમાં હોવાનું પોતાનું સંતોષ નોંધવું આવશ્યક છે. ટાડા હેઠળના ગુનામાં કોઈ આરોપી વિરુદ્ધ આરોપપત્ર ઘડાઈ ગયા બાદ અને ફરિયાદ પક્ષ કેસમાં પુરાવા રજુ કરે ત્યાર પછી પણ, અધિનિયમની જોગવાઈઓ લાગુ પડે છે કે નહીં તે શોધવા માટે પુરાવાની તપાસ કરતી વખતે વિશેષ કાળજી લેવી નિયુક્ત અદાલતની ફરજ છે. તેથી, નિયુક્ત અદાલત પાસેથી એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે તે પુરાવાનું સાવધાનીપૂર્વક પરીક્ષણ કરે અને તેની વિશ્લેષણ કર્યા બાદ એવો દઢ નિષ્કર્ષે

પહોંચે કે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રજુ કરાયેલા પુરાવાએ સ્થાપિત કર્યું છે કે આરોપીનો કેસ અધિનિયમની ચાર દિવાલોની અંદર કડક રીતે આવે છે, ત્યાર બાદ જ ટાડા હેઠળ કોઈ આરોપી વિરુદ્ધ દોષિત ઠરાવવાનો હુકમ નોંધે."

ફરીથી, ઉક્ત ચુકાદાના પરિચ્છેદ ૨૨ માં, અદાલતે આ પ્રમાણે અવલોકન કર્યું હતું:

"૨૨. ....આ બન્ને જોગવાઈઓ અલગ અને સ્વતંત્ર ક્ષેત્રોમાં કાર્ય કરે છે. અગાઉ નોંધવામાં આવ્યું છે તે મુજબ, કલમ ૨૦(૪) હેઠળ જામીન મંજૂર કરવાનો આધાર, અધિનિયમની કલમ ૨૦(૮) હેઠળ કયા આધારો પર જામીન મંજૂર થઈ શકે તેનાથી સંપૂર્ણપણે ભિન્ન છે. આ તબક્કે અધિનિયમની કલમ ૨૦(૮) અને (૯) ની જોગવાઈઓ નોંધવી હિતાવહ રહેશે.

'(૮) સંહિતામાં સમાવાયેલ કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, આ અધિનિયમ હેઠળ અથવા તેના અધિનિયમાધીન બનાવવામાં આવેલા કોઈપણ નિયમ હેઠળ દંડનીય ગુનામાં આરોપિત કોઈપણ વ્યક્તિને, જો તે કસ્ટડીમાં હોય, તો જામીન પર અથવા તેના પોતાના બોન્ડ પર મુક્ત કરવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે—

(એ) સરકારી વકીલને આવી મુક્તિ માટેની અરજીનો વિંરોધ કરવાની તક આપવામા આવી છે, અને

(બી) જ્યાં સરકારી વકીલ અરજીનો વિરોધ કરે છે, ત્યાં અદાલતને આ બાબતે સંતોષ થાય છે કે એવો વિશ્વાસ રાખવા માટે યુક્તિપૂર્ણ આધાર છે કે તે આવા

ગુનામાં દોષિત નથી અને જામીન પર હોય તે દરમ્યાન તેની તરફથી કોઈપણ ગુનો કરવામાં આવવાની શક્યતા નથી.

(૯) જામીન મંજૂર કરવા અંગે ઉપકલમ (૮) માં નિર્દિષ્ટ મર્યાદાઓ, સંહિતા અથવા હાલ અમલમાં રહેલા અન્ય કોઈપણ કાયદા હેઠળ જામીન મંજૂર કરવા અંગેની મર્યાદાઓ ઉપરાંતની છે.'

કલમ ૨૦ ની ઉપકલમ (૮) ના સાદા શબ્દપ્રયોગ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે તે એક અપ્રતિબંધક જોગવાઈથી શરૂ થાય છે અને તેની અમલવારીમાં ટાડા અથવા તેની હેઠળ બનાવવામાં આવેલા કોઈપણ નિયમ મુજબ દંડનીય ગુનાના આરોપી વ્યક્તિને જામીન પર મુક્ત કરવામાં પ્રતિબંધ મૂકે છે, જો સુધી તેની કલમો (એ) અને (બી) માં સમાવિષ્ટ દ્વિ શરતો પૂર્ણ ન થતી હોય. કલમ ૨૦(૮) હેઠળ કોઈ જામીન મંજૂર કરી શકાતા નથી, જો સુધી નિયુક્ત અદાલત સરકારી વકીલને સૂચના આપ્યા પછી આ બાબતે સંતોષ ન પામે કે એવો વિશ્વાસ કરવા માટે વાજબી આધાર છે કે આરોપી એવો ગુનો કરનાર નથી અને જામીન પર હોય ત્યારે તે કોઈ ગુનો કરવા સંભવિત નથી. ઉપકલમ (૯), ઉપકલમ (૮) ને આ હદ સુધી પરિબદ્ધ કરે છે કે કલમો (એ) અને (બી) માં સમાવિષ્ટ બે શરતો, ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા અથવા તત્કાલ અમલમાં રહેલા જામીન મંજૂર કરવા સંબંધિત અન્ય કોઈ કાયદા હેઠળ નિર્ધારિત મર્યાદાઓ ઉપરાંત છે. કડક રીતે કહીએ તો, કલમ ૨૦(૮) નિયુક્ત અદાલતને જામીન મંજૂર કરવાની સત્તાનો સ્ત્રોત નથી, પરંતુ કલમ ૨૦(૯) ની સાદી ભાષાથી જેમ પૂરતું સ્પષ્ટ થાય છે તેમ, તે ટાડા હેઠળના કેસોમાં જામીન મંજૂર કરવાની તેની સત્તાના ઉપયોગ પર

વધુ મર્યાદાઓ મૂકે છે. કારતાર સિંહ કેસ ૧૯ માં સંવિધાન પીઠે, અધિનિયમની કલમ ૨૦ ની ઉપકલમો (૮) અને (૯) ના વ્યાપ અને ક્ષેત્રવિસ્તાર અંગે વિચારણા કરતાં, ઉસ્માનભાઈ કેસ ૨૦ માંથી નીચે દર્શાવેલ અવલોકનોને અનુમોદન સાથે ઉદ્ધૃત કર્યા હતા : (એસ.સી.સી. પૃષ્ઠ ૭૦૪, પરિચ્છેદ ૩૪૪)

જ્યારે કે કોઈપણ વ્યક્તિને અધિનિયમ અથવા તેની હેઠળ બનાવાયેલા કોઈપણ નિયમ હેઠળ દંડનીય ગુનો કર્યો હોવાના આક્ષેપના આધારે તેની ધરપકડ સાથે સંકળાયેલા કેસના સંદર્ભમાં, અધિનિયમની કલમ ૨૦(૭) માં સમાયેલ જોગવાઈ સમાન, સંહિતાની કલમ ૪૩૯ ની લાગુપડતાને બાકાત રાખતી કોઈ સ્પષ્ટ જોગવાઈ નથી, તેમ છતાં, આવું પરિણામ આવશ્યક અનુસંગ દ્વારા અનુસરવું જ જોઈએ. એ સાચું છે કે જામીન મંજૂર કરવાની નિયત અદાલતની સત્તાનું સ્ત્રોત અધિનિયમની કલમ ૨૦(૮) નથી, કારણ કે તે ફક્ત આવી સત્તા પર મર્યાદાઓ મૂકે છે. આ બાબત કલમ ૨૦(૯) દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવી છે, જે જોગવાઈ કરે છે કે કલમ ૨૦(૮) માં નિર્દિષ્ટ જામીન મંજૂર કરવાની મર્યાદાઓ 'સંહિતા હેઠળની અથવા તે સમય માટે અમલમાં રહેલા કોઈપણ અન્ય કાયદા હેઠળની મર્યાદાઓ ઉપરાંત' છે. પરંતુ તેથી આવું અનિવાર્ય રીતે અનુસરતું નથી કે જામીન મંજૂર કરવાની નિયત અદાલતની સત્તા સંહિતાની કલમ ૪૩૯ સાથે સંબંધિત છે. એ બાબતે કોઈ સંશય રહી શકતો નથી કે નિયત અદાલત સંહિતાની કલમ ૪૩૭ ના અથમાં 'વડી અદાલત અથવા સેશન્સ કોર્ટ સિવાયની અદાલત' છે. નિયત અદાલત દ્વારા જામીન મંજૂર કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ માત્ર

તેમાં સમાયેલ મર્યાદાઓને આધીન જ નથી, પરંતુ અધિનિયમની કલમ ૨૦(૮) દ્વારા મૂકવામાં આવેલી મર્યાદાઓને પણ આધીન છે.

અને આગળ ઉમેર્યું: (એસ.સી.સી. પૃ. ૭૦૪, પરા ૩૪૫)

કલમ ૨૦(૮) તરફ ફરીએ તો, તેમાં ઉલ્લેખિત બે શરતોમાંથી કોઈ એક પણ પૂર્ણ થતી ન હોય, તો પ્રતિબંધ લાગુ પડે છે અને આરોપી વ્યક્તિને જામીન પર મુક્ત કરી શકાતી નથી, પરંતુ નિઃસંદેહ તે ટાડા અધિનિયમની કલમ ૨૦(૪) દ્વારા સુધારેલી કલમ ૧૬૭(૨)ને આધીન છે, જ્યાં મામલો ટાડાની જોગવાઈઓ હેઠળનો હોય.' તેથી, ટાડાની કલમ ૨૦(૮)ની વ્યાપ્તિ અને પરિસર હવે વધુ વિવાદાસ્પદ રહ્યા નથી અને ઉપરોક્ત ચર્ચામાંથી એવું અનુસરે છે કે ટાડાની બંને જોગવાઈઓ એટલે કે કલમ ૨૦(૪) અને ૨૦(૮) અલગ-અલગ પરિસ્થિતિઓમાં કાર્ય કરે છે અને ભિન્ન વિચારણાઓ દ્વારા નિયંત્રિત અને માર્ગદર્શિત થાય છે.

૩૩. પ્રતિવાદીને આ નિર્ણય કેવી રીતે કોઈ રીતે ઉપયોગી થશે તે અમે સમજી શકતા નથી. અમારા મતે, નિયુક્ત અદાલતે સંબંધિત સામગ્રી/ પુરાવા પર વિચાર કરીને, જે આ હકીકત સૂચવે છે કે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રથમદર્શનીય રીતે સાચો છે એવું માનવા માટે વાજબી આધાર ઉપલબ્ધ છે, તે આધારે જામીન અરજી યોગ્ય રીતે નકારી હતી.

૩૪. દસ્તાવેજ ડી-૧૩૨(એ) ના સંદર્ભમાં, વડી અદાલત આ દલીલથી પ્રભાવિત થઈ હતી કે તે જ ગ્રાહ્ય નહીં ગણાય. વડી અદાલતના તે મતને બળ આપવા માટે, પ્રતિવાદી આ અદાલતના વી.સી. શુક્લા (ઉપરોક્ત) કેસના

નિર્ણય પર આધાર મૂકશે. આગળ, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૩૪ ના પ્રકાશમાં, ઉક્ત દસ્તાવેજને પુરાવામાં સ્વીકારી શકાય નહીં, કારણ કે તે વ્યવસાયના પ્રવાહમાં નિયમિત રીતે રાખવામાં આવતી હિસાબી પુસ્તકોની નોંધ નહોતો. કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં, કોઈપણ સ્વતંત્ર પુરાવાની ગેરહાજરીમાં તે દસ્તાવેજ પોતે જ પૂરતો ગણાય નહીં. વિદ્વાન એટર્ની જનરલ, ખોડે ડિસ્ટિલરીઝ લિ. અને અન્ય વિ. કર્ણાટક રાજ્ય અને અન્ય ૨૧ ના કેસમાં રહેલા મૂળભૂત સિદ્ધાંત પર આધાર રાખીને, એવી દલીલ કરશે કે ગુનામાં વ્યવસાય હોઈ શકતો નથી અને,૨૧ (૧૯૯૫) ૧ એસ.સી.સી. ૫૭૪ (પરિછેદ ૬૦)

તદનુસાર, પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૩૪ કોઈ રીતે લાગુ પડશે નહીં. તેઓ વધુમાં રજૂ કરે છે કે ફરિયાદ પક્ષ ઉક્ત દસ્તાવેજમાં નોંધાયેલા તથ્યોનો ઉપયોગ કરી શકે છે અને તે જ બાબતોને પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ અન્ય પુરાવા દ્વારા સાબિત કરી શકે છે. આ દલીલ પર અમને વધુ સમય વેડફવાની જરૂર નથી. કારણ કે, અમને વિદ્વાન એટર્ની જનરલની આ દલીલમાં બળ જણાય છે કે તપાસ અધિકારી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી સામગ્રી અને પુરાવાની ગ્રાહ્યતા તથા વિશ્વસનીયતાનો મુદ્દો વિચારણાનો વિષય રહેશે. વધુમાં, નિર્વિવાદ રીતે, ફરિયાદ પક્ષ માત્ર ગુલામ મોહમ્મદ ભટ્ટ (ડબલ્યુ-૨૯) ના નિવાસસ્થાનમાંથી જપ્ત કરાયેલ દસ્તાવેજ ડી-૧૩૨(એ) પર જ નિર્ભર નથી. શોધ દરમિયાન પ્રતિવાદી (આરોપી નં. ૧૦) પાસેથી પોતે જ જપ્ત કરાયેલા અન્ય દોષારોપક

દસ્તાવેજો તથા અન્ય સ્વતંત્ર પુરાવા પણ ઉપલબ્ધ છે, અને નિશ્ચિતપણે તે બધું વિચારણા દરમિયાન સાબિત કરવાનું રહેશે.

૩૫. અપીલકર્તાએ સલીમ ખાન (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયમાં કરાયેલા પ્રતિપાદન પર આધાર રાખીને દલીલ કરી છે કે જ્યાં વડી અદાલતે, વર્તમાન કેસની જેમ, સંપૂર્ણપણે ભૂલભર્યો અભિગમ અપનાવ્યો હોય અને ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતા ની કલમ ૧૭૩ હેઠળના અહેવાલમાં ઉલ્લેખિત તથા નિયુક્ત અદાલત સમક્ષ રજૂ કરાયેલા નિર્ણાયક સામગ્રી/પુરાવાને ફગાવી દીધા હોય, ત્યારે વડી અદાલત દ્વારા જામીન મંજૂર કરતો આદેશ માન્ય ગણાવી શકાય નહિ. પ્રતિવાદીની દલીલ એ છે કે ઉક્ત નિર્ણયથી કોઈ ફરક પડતો નથી, કારણ કે તે જાણ કરનાર દ્વારા કરવામાં આવેલી જામીન રદ કરવાની અરજી અંગેનો છે. તેમ છતાં, અમને અપીલકર્તાની આ દલીલમાં બળ જણાય છે કે વર્તમાન કેસમાં વડી અદાલતે જામીન મંજૂર કરવાની પ્રાર્થનાનો વિચાર કરતી વખતે અયોગ્ય અભિગમ અપનાવ્યો હતો. વડી અદાલતે નોંધ પર રહેલી સમગ્ર સામગ્રી અને પુરાવાનો જે રીતે તે છે તે રીતે વિચાર કરવો જોઇતો હતો અને તેને અગ્રાહ્ય ગણાવીને ફગાવવો જોઇતો ન હતો. વડી અદાલતે સ્પષ્ટપણે તે સ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિ અવગણી છે કે જામીન અંગેની પ્રાર્થનાનો વિચાર કરતી વેળાએ સામગ્રીનું તોલમાપ કરવું આવશ્યક નથી, પરંતુ તેના સમક્ષ રહેલી સામગ્રીના આધારે વ્યાપક સંભાવનાઓ પરથી માત્ર પ્રાથમિક અભિપ્રાય રચવાનો હોય છે. અદાલત પાસેથી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે તે પોતાના મનનો ઉપયોગ કરીને આ નિર્ધારિત કરે કે આરોપી વિરુદ્ધના આક્ષેપો પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સાચા છે કે નહીં. નિશ્ચિતરૂપે, વર્તમાન

કેસમાં અમને યથાર્થ રીતે જામીન રદ કરવાની પ્રાર્થના પર વિચાર કરવા માટે કહેવામાં આવેલ નથી, પરંતુ આરોપી વિરુદ્ધ કરાયેલા આક્ષેપો પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સાચા હોવાનું દર્શાવતી સામગ્રી અને પુરાવા હોવા છતાં તેને જામીન મંજૂર કરતી વડી અદાલતના અભિગમની યોગ્યતાની તપાસ કરવાની છે.

૩૬. આ અદાલતના ચેન્ના બોયન્ના કૃષ્ણ યાદવ (પૂર્વોક્ત) ના નિર્ણયમાં, જેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, એમ.સી.ઓ.સી.એ. ગુનાઓના સંદર્ભમાં જામીન મંજૂર કરતા પહેલાં અદાલતે વિચારવાની દ્વિગુણ શરતોને અદાલતે પુનઃસ્પષ્ટ કરી છે. અમારો મત એવો છે કે વર્તમાન મામલામાં નિર્દિષ્ટ અદાલતે યોગ્ય રીતે એવો અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો હતો કે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધનો આક્ષેપ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સચોટ છે એવો વિશ્વાસ કરવા માટે વાજબી આધાર ઉપલબ્ધ છે. કારણ કે અમે જામીન માટેની પ્રાર્થના સ્વીકારવા ઇચ્છુક નથી, તેથી અમારા મત મુજબ, અનાવશ્યક વિસ્તૃતતા ટાળવા માટે અન્ય પાસાઓ અંગે વિસ્તૃત ચર્ચા કરવી આવશ્યક નથી.

૩૭. તેથી વધુ બળપૂર્વક, પ્રતિવાદીને જામીન મંજૂર કરતો વડી અદાલતે પસાર કર્યો આદેશ પલટવો યોગ્ય છે એવું અમે માનીએ છીએ. તેના બદલે, નિયુક્ત અદાલતે નોંધેલ નિષ્કર્ષ સાથે અમે સહમત છીએ કે, વર્તમાન કેસના તથ્યોમાં, ઉલ્લેખિત ગુનાઓ, ખાસ કરીને ૧૯૬૭ના અધિનિયમના પ્રકરણ ૪ અને ૬ હેઠળ આવતા ગુનાઓ, સંબંધે પ્રતિવાદી જામીન મેળવવાનો હકદાર નથી.

૩૮. અનુરૂપે, આ અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. પડકારાયેલ ચુકાદો અને આદેશ રદ કરવામાં આવે છે અને તેના સ્થાને, અહીંના પ્રતિવાદી દ્વારા જામીન

મંજૂર કરવા માટે કરવામાં આવેલી અરજીને નામંજૂર કરતો નિર્દિષ્ટ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશને બહાલ રાખવામાં આવે છે.

૩૯. તમામ બાકી અરજીઓનો પણ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

The translation of this judgment has been provided by M/s Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.

==

<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.